

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД

ЗА ДЕЙНОСТТА НА СЪДИЛИЩАТА ОТ СТАРОЗАГОРСКИ СЪДЕБЕН РАЙОН ПРЕЗ 2013 ГОДИНА

Като орган на съдебната власт ОС Стара Загора осъществява правораздаване в съдебен район, включващ пет районни съдилища. През отчетната 2013г. дейността на съда беше подчинена на идеята за градивна промяна в съдебната система, създадена да функционира на основата на безпристрастност и професионализъм, при спазване на законите, доказателствата по делата и вътрешното убеждение за справедливост.

Отчетният доклад на ОС Стара Загора е изготвен на основание чл. 86, ал.1, т.3 от ЗСВ и в съответствие с Указанията на ВСС на Р. България за структурата и обхвата на годишните доклади за прилагането на Закона и дейността на съдилищата.

В годишния доклад за 2013г. в аналитичен вид са представени данни, изводи, констатирани проблеми и конкретни предложения за дейността на съда. които са съпоставени с данните от 2012г., 2011г. и 2010г. Представени и анализирани са данните от дейността на районните съдилища в съдебен район Стара Загора.

Основната част на доклада касае правораздавателната работа, отчетена отделно за наказателните, гражданските и търговските дела, като в рамките на тези раздели са изложени данните относно постъпили, разгледани и свършени производства, обособени като дела първа инстанция и въззивни дела.

През 2013г. в Старозагорски съдебен район са постъпили 23 015 бр. граждански, наказателни и изпълнителни дела. Налице е намаление на постъплението от към брой дела в сравнение с 2012г. с 4%, а спрямо 2011г. – с 1%. Спрямо 2010г. постъпилите през 2013г. дела са с 2% повече.

Ръст в постъплението през 2013г. спрямо предходната година бележат единствено изпълнителните дела /с 4%/. Постъпилите в ОС Стара Загора и районните съдилища наказателни и граждански дела през 2013г. са със 7% по – малко от тези през 2012г.

Брой постъпили дела в Старозагорски съдебен район

Съд	Брой постъп. дела през 2010 г.	Брой постъп. дела през 2011 г.	Брой постъп. дела през 2012 г.	Брой постъп. дела през 2013 г.	Промяна прямо 2012 г. в %
ОС Ст. Загора	2662	2978	2808	2607	-7%
Районни съдилища	18895	18877	18990	17601	-7%
Съдебно изпълнение	1085	1348	2073	2807	+4%
Общо:	22642	23203	23871	23015	-4%

I. КАДРОВА ОБЕЗПЕЧЕНОСТ

1. Окръжен съд Стара Загора

1.1 Съдии и младши съдии

Към 31.12.2013г. по шат в ОС Стара Загора има 24 съдии, в т.ч. административен ръководител – председател, трима зам. административни ръководители и зам. председатели, 18 съдии и 2 младши съдии.

Тримата зам. председатели на съда ръководят, както следва: г-жа Даниела Телбизова – Гражданско отделение, г-н Димитър Христов – Търговско отделение и г-н Красимир Рачев – Наказателно отделение.

Правораздавателната дейност в съда през изтеклата 2013г. се осъществяваше успешно в постоянен съдийски състав.

Към 31.12.2013г. има една незаета шатна длъжност за съдия. В изпълнение на решение на ВСС по Протокол №32/26.07.2012г., на основание чл.165, ал.1, т.1 ЗСВ, беше освободен от заеманата длъжност “съдия” в ОС Стара Загора г-н Стефан Дечков Саранеделчев, поради навършване на 65 – годишна възраст, считано от 01.09.2012г. На вакантната длъжност е командирована от Председателя на Пловдивски апелативен съд г-жа Антония Тонева – съдия в РС Стара Загора /Заповед № ЛС12А/25.01.2013г. за периода от 01.02.2013г. до 01.10.2013г.; Заповед № ЛС267/26.09.2013г. за периода от 01.10.2013 г. до 01.07.2014г./.

През 2013г. в ОС Стара Загора бяха назначени младшите съдии Асен Цветанов Цветанов и Ваня Желязкова Тенева, които встъпиха в длъжност на 01.07.2013г. Със Заповед на Председателя на съда младши съдия Асен Цветанов е разпределен да изпълнява длъжността си в Гражданско отделение–II въззивен състав, а младши съдия Ваня Тенева–в наказателно отделение –I въззивен състав.

1.2 Съдебни служители

Към 31.12.2013г. числеността на съдебните служители в ОС Стара Загора е **50 щатни длъжности /2 бр. незаети/, включително и 2 бр. съдебни помощници.**

През изминалата година не настъпиха съществени промени в състава на съдебните служители. Постигна се оптимизиране работата на съдебната администрация. До известна степен по високо е натоварването в наказателно деловодство, което продължи да работи и през 2013г. с трима деловодители.

Със Заповед №45/24.01.2013г. на Председателя на ОС Стара Загора бе преназначен Росен Колев Караиванов на длъжността “Домакин”, при условията на чл. 67, ал.1, т.1 КТ, считано от 24.01.2013г.

Със Заповед №100/15.02.2013г. на Председателя на ОС Стара Загора бе преназначена Николета Николаева Рангелова – Гочева от длъжност “Съдебен деловодител” по чл. 68, ал.1, т.3 КТ, на длъжност “Съдебен секретар”, считано от 15.02.2013г.

На основание чл. 208 и следващите от Правилника за администрацията в районните, окръжните, административните, военните и апелативните съдилища /ПАРОВАС/, през 2013г. бе извършена атестация на всички съдебни служители. По този начин бяха стимулирани онези съдебни служители, които срочно и качествено изпълняват служебните си задължения и спазват трудовата дисциплина.

2. Предложения за промени в щата

2.1 Окръжен съд Стара Загора

В настоящия момент по щат в **Окръжен съд Стара Загора има 24 съдии**, в т.ч. Административен ръководител – Председател, трима заместник административни ръководители и заместник председатели, 18 съдии и 2 младши съдии.

ВСС прави обобщен и подробен анализ на дейността на всички окръжни съдилища в Р. България за всяко полугодие на годината. Анализирайки данните от първото шестмесечие на 2013г. е видно, че показателите на ОС Стара Загора **са над средните за страната**. В момента на изготвяне на годишните доклади, ВСС не е готов с обобщени данни за цялата 2013г., но предвид темповете на постъпление и приключване на делата се очакват подобни резултати.

Показателите на ОС Стара Загора са много близки до тези на най – натоварените съдилища в България /ОС Варна – 14.35 ОС Пловдив – 14.33 и ОС Стара Загора – 13.92/ и значително над средните за страната

Отчетен доклад на Старозагорски съдебен район за 2013 година

/10.00/ – данните са за натовареността по щат на ОС Стара Загора относно броя дела за разглеждане за първото полугодие на 2013г.

**“Натовареност по щат” и “Действителна натовареност”
в Р. България и ОС Стара Загора към 01.07.2013г.**

ОС Стара Загора Р. България	Натовареност по щат към 01.07.2013 г.		Действителна натовареност към 01.07.2013 г.	
	Бр. дела за разглеждане	Бр свършени дела	Бр. дела за разглеждане	Бр. свършени дела
ОС Стара Загора	13.92	9.59	15.79	10.87
Р. България	10.00	7.66	11.61	8.90

Въпреки констатираното натоварване на магистратите /видно от изнесените по – горе данни за натовареността на ОС Стара Загора, в сравнение с тази на други окръжни съдилища/ на този етап не е необходимо щатът на съдиите и съдебните служители да се коригира, още повече като се оценят и възможностите на бюджета на съдебната власт. Чрез разпределяне по най–оптималния начин на щатната численост и ефективното използване на съдебните служители, целите на правораздаването за бързина и качество на съдебните актове няма да бъдат засегнати.

2.2 Районни съдилища

- Старозагорски районен съд**

Големият брой постъпили дела, както и натовареността на РС Стара Загора на база брой дела за разглеждане /над средната за страната/, налагат кадрова обезпеченост от съдебни служители. В този смисъл е направено предложение за увеличаване щата на **съдебните служители с две щатни бройки, съответно за длъжността “съдебен деловодител” и “съдебен секретар”.**

Отбелязаното в доклада, че е необходимо щатната численост да бъде разпределена по най – оптималния начин, с цел ефективното използване на съдебните служители, като се държи и сметка за възможностите на материално – техническата обезпеченост, е общоважимо като препоръка.

Въз основа на резултатите от дейността на РС Стара Загора през отчетния период, създадената организация на работа, както и въз основа на изложените съображения от Председателя на съда **приемам, че реална и обоснована е необходимостта от увеличаване числеността на съда с две щатни бройки.**

- **Казанлъшки районен съд**

За оптимизиране работата на съда и утвърждаване на екипния принцип на работа, е мотивирана необходимостта щатът да се увеличи с **2 щатни бройки - съдебен деловодител и призовкар.**

Въз основа на резултатите от дейността на РС Казанлък през отчетния период и създадената организация на работа, основателно е искането да се промени щата на съдебните служители с поне една щатна бройка.

- **Радневски районен съд**

В годишния доклад на Радневския районен съд не са направени искания за увеличения в щата му по отношение на съдийския състав и съдебната администрация.

- **Чирпански районен съд**

В годишния доклад на Чирпански районен съд не са направени искания за увеличения в щата му по отношение на съдийския състав и съдебната администрация.

- **Гълъбовски районен съд**

В годишния доклад на Гълъбовския районен съд не са направени искания за увеличения в щата му по отношение на съдийския състав и съдебната администрация.

II. ДВИЖЕНИЕ НА ДЕЛАТА В ОС СТАРА ЗАГОРА

1. Постъпили дела

За сравнителния анализ на постъпилите дела се проследи тяхното движение през последните четири години, включително 2013г. Данните се основават на статистическите отчети, изпращани в края на всяка година във ВСС и Инспектората към ВСС.

Постъпили дела в ОС Стара Загора

Вид дела	Брой постъп. дела през 2010 г.	Брой постъп. дела през 2011 г.	Брой постъп. дела през 2012 г.	Брой постъп. дела през 2013 г.	Промяна спрямо 2012 г. в %
Граждански дела I и II инст.	797	733	751	689	-8%
Търговски Дела I и II инст	695	823	916	932	+2%
Наказателни дела I и II инст	1107	1351	1067	913	-14%
Фирмени дела	63	70	74	73	-1%
Адм. дела	-	1	-	-	-
Общо:	2662	2978	2808	2607	-7%

Отчетен доклад на Старозагорски съдебен район за 2013 година

Постъпилите през 2013г. в ОС Стара Загора дела са със 7% по – малко спрямо 2012г., с 12% по – малко спрямо 2011г. и с 2% по – малко спрямо 2010г. Единствено търговските дела бележат през 2013г. ръст в постъплението с 2%. Най – голямо е намалението при наказателните дела – с 14%.

От изложените данни следват няколко извода:

а/ Отчитайки постъплението през последните четири години се вижда, че стойностите и на двата показателя “натовареност по щат” и “действителна натовареност” са стабилни през анализирания период, като през 2013г е налице незначителен спад спрямо предходните години. Стойностите и на двата показателя са най – ниски за последните четири години.

**“Натовареност по щат” и “Действителна натовареност”
в ОС Стара Загора по отношение на “Постъпили дела”**

Година	Натовареност по щат	Действителна натовареност
2010г.	9.24	9.64
2011г.	10.34	10.75
2012г.	9.75	10.80
2013г.	9.05	9.69

б/ Средната натовареност /по щат/ по видове постъпили дела в ОС Стара Загора през последните четири години е най – висока при търговските дела /13.96 за 2013г./. Натовареността по отношение на постъпилите наказателни дела /7.61 за 2013г./ и граждански дела /7.18 за 2013г./ е почти изравнена. Броят съдии по щат през анализирания период не е променян – 24 бр /в т.ч. 10 бр. наказателни съдии, 8 бр. граждански съдии и 6 бр. търговски съдии/.

**Средна натовареност по видове постъпили дела
в ОС Стара Загора /по щат/**

Вид дело	Пост. дела 2010г	Натов. по щат 2010г.	Пост. дела 2011г	Натов. по щат 2011г.	Пост. дела 2012г	Натов. по щат 2012г.	Пост. дела 2013г	Натов. по щат 2013г.
Гр. д.	797	7.38	734	6.80	751	6.95	689	7.18
Нак.д.	1107	9.23	1351	11.26	1067	8.89	913	7.61
Търг.д.	695	12.63	823	14.88	916	16.50	932	13.96
Фирм.д.	63		70		74		73	
Всичко:	2662	9.24	2978	10.34	2808	9.75	2607	9.05

Данните са закономерни и очаквани. За затвърждаването на тенденцията за ръст на търговските дела способства и икономическата ситуация в страната, и в частност неуредените отношения между търговските субекти. От друга страна спадът в натовареността в гражданско и наказателно отделение изисква да се пренасочат към търговско отделение по един съдия от двете отделения.

Нееднократно се отбелязва, че **системата за оценка на натовареността** следва да отчита всички дейности, свързани с процеса на правораздаване, а не само крайния съдебен акт. Все по-високите изисквания на обществото за създаване на ефективно работеща съдебна система, отговаряща на обществените нужди и очаквания, налагат методиката за оценка да съдържа не само количествени, но и повече качествени параметри. **През 2011г. ВСС изготви проект, в който идеята беше** правната сложност да служи като основание за разпределението на делата по докладчици на принципа на “случайния избор”, като предварително бъде квалифицирана и групирана по материя в гражданското право и по видове престъпления, или раздели в наказателното право. **През 2012г. Комисията** по анализ и отчитане степента на натовареност на органите на съдебната власт **излезе с аналитичен доклад за натовареността на съдилищата в Република България**, обосноваващ необходимостта не само от количествени, но и от качествени показатели при отчитане натовареността на магистратите, както и фактическата и правна сложност на делата, постъпили на доклад на всеки съдия.

В изпълнение на тази стратегическа цел **през 2013г. Комисията** по анализ и отчитане степента на натовареност на органите на съдебната власт **предприе конкретни краткосрочни и дългосрочни дейности. Краткосрочните дейности бяха насочени към реструктуриране на свободните щатни длъжности от малко натоварени към свръхнатоварените съдилища и прокуратури.** Конкретните краткосрочни дейности през 2013г., които спомогнаха временно за преодоляване на дисбаланса в щатната обезпеченост на отделните звена на съдебната система, бяха свързани с вземането на решения за реструктуриране на свободните щатни длъжности, преди обявяване на конкурсите по нива – за районните, апелативните и административните съдилища и прокуратури. Формирането на краткосрочните мерки и решения се базираше на изготвени анализи за натовареността на отделните съдилища и прокуратури, които обобщават и систематизират статистическите количествени данни /с решение на комисията по Протокол № 7/25.02.2013 г. е приет Анализ на натовареността и кадровото обезпечаване на органите на съдебната власт и предложения за оптимизиране на незаети щатни длъжности, изготвен към февруари 2013г., а

с решение по Протокол № 8/04.03.2013г. е приет Анализ на натовареността и кадровото обезпечаване и предложения за оптимизиране на щатовете в районните прокуратури /изготвен към 4 март 2013 г./.

Дългосрочните дейности, които изискват системни, продължителни и целенасочени усилия и които ще продължат и през 2014г. бяха насочени към:

- изработване и прилагане на модел за анализ и отчитане на натовареността в органите на съдебната власт;
- оптимизиране структурата на военните съдилища и военните прокуратури;
- оптимизиране структурата на районните съдилища и реформа на съдебната карта.

В последния доклад на ЕС за напредъка в съдебната реформа е подчертано, че в България се предприемат първите стъпки за справяне с трудностите по отношение на натовареността и преразпределението на ресурсите между съдилищата и прокуратурите.

Становището ми е, че е обосновано и необходимо въвеждането на нов подход при отчитане натовареността на магистратите, но това трябва да стане след задълбочен анализ на натрупаната база данни за образуването, движението и приключването на делата за един по– продължителен период, както и на множеството фактори, влияещи върху тях /не само правната квалификация на деянието, но и значението в редица случаи на личността на извършителя, размера на нанесените щети, степента на обществена опасност, високия обществен отзвук и т.н./ и едва след дефинирането на точни и ясни критерии при отчитането на показателите, за да се избегнат субективизъм, неправилни заключения и изопачаване на данните, които не биха били от полза нито за магистратите, нито за органа на съдебната власт, нито за съдебната система като цяло. Обективната оценка на съвкупността от много фактори ще предпазят съдебната система от въвеждането на субективни критерии, респективно изопачаване, или неправилно третиране на данните.

1.1 Постъпили граждански дела

Постъплението на гражданските дела през 2013г. бележи намаление спрямо предходната година с 8% /2013г. – 689 бр., 2012г. – 751 бр., 2011г. – 733 бр., 2010г. – 797 бр./. Делата първа инстанция също бележат намаление спрямо 2012г. с 15%. /2013г. – 165 бр., 2012г. – 195 бр. 2011г. – 149 бр., 2010г.–164 бр./ **При въззивните дела е налице трайна тенденция към понижение в постъплението: със 6% спрямо 2012г., с 10% спрямо**

2011г. и със 17% спрямо 2010г. /2013г. – 524 бр., 2012г. – 556 бр., 2011г. – 584 бр., 2010г. – 633 бр./

Основна част от гражданските дела първа инстанция представляват облигационни иски и иски по Семейния кодекс.

Постъпили облигационни иски са 25% през 2013г., 30% през 2012г., 42% през 2011г. и 40% през 2010г. от общия брой постъпили граждански дела първа инстанция. През анализирания четиригодишен период в постъплението на този вид дела се наблюдава спад /2013г. – 41 бр., 2012г. – 59 бр., 2011г. – 62 бр., 2010г. – 66 бр./.

Постъпили иски по СК са 34% през 2013г., 28% през 2012г. и 2011г. и 27% през 2010г. от общия брой постъпили граждански дела първа инстанция. Като брой дела, при тези иски е налице увеличение: 2013г. – 56 бр., 2012г. – 55 бр., 2011г. – 42 бр., 2010г. – 44бр.

Постъпили граждански дела като първа инстанция Постъпили облигационни иски и иски по СК

Год.	Общ брой постъпили гр.д. I инст.	Постъпили облигационни иски	% от общ бр. постъпили гр.д. I инст.	Постъпили иски по СК	% от общ бр. постъпили гр.д. I инст.
2010	164	66	40%	44	27%
2011	149	62	42%	42	28%
2012	195	59	30%	55	28%
2013	165	41	25%	56	34%

Процентът на постъпилите въззивни граждански дела спрямо общия брой постъпили граждански дела през четирите години е относително постоянен /2013г. – 76%, 2012г. – 74%, 2011г. – 80%, 2010г.–79%/, като брой дела е налице намаление в броя на новообразуваните дела /2013г. – 524 бр., 2012г. – 556 бр., 2011г. – 584 бр., 2010г.–633 бр./.

Постъпили граждански дела като въззивна инстанция

Год.	Общ брой постъпили граждански дела	Постъпили въззивни граждански дела	% от общ брой постъпили гр.д.	% изменение на въззивни гр. д. спрямо 2010 г.
2010	797	633	79%	100%
2011	733	584	80%	92%
2012	751	556	74%	88%
2013	689	524	76%	83%

Като цяло изводът е, че е налице тенденция към намаление в постъплението на въззивни граждански дела през последните четири години. Дяловото им участие спрямо общия брой постъпили граждански дела се запазва относително постоянно /за периода 2010г. – 2013г. между 74% и 80%/.

1.2 Постъпили търговски дела

Постъплението на търговските дела през 2013г. бележи увеличение с 2% в сравнение с 2012г. и съответно с 13% и с 34% спрямо 2011г. и 2010г.

Постъпилите търговски дела първа инстанция през 2013г. са със 17% по – малко от тези през 2012г., с 1% по – малко от тези през 2011г. и с 15% повече от постъпилите през 2010г. /2013г. – 414 бр., 2012г. – 499 бр., 2011г. – 418 бр., 2010г. – 361 бр./

Основна част от търговските дела първа инстанция са облигационните иски и исовете по ТЗ, като през 2013г. процентният дял на последните /тези по ТЗ/, спрямо общия брой постъпили първоинстанционни дела, е най – нисък в разглеждания четиригодишен период. /21% през 2013г., 32% през 2012г., 29% през 2011г., 26% през 2010г./.

Постъпили търговски дела като първа инстанция Постъпили облигационни иски и исовете по ТЗ

Год.	Общ брой постъпили т.д. I инст.	Постъпили облигационни иски	% от общ бр. постъпили т.д. I инст.	Постъпили иски по ТЗ	% от общ бр. постъпили т.д. I инст.
2010	361	156	43%	93	26%
2011	418	169	40%	121	29%
2012	499	161	32%	162	32%
2013	414	139	34%	85	21%

С тенденция към лек ръст на постъплението, спрямо предходната година, са облигационните иски спрямо общия брой постъпили първоинстанционни търговски дела, а именно: 34% за 2013г., 32% за 2012г., 40% за 2011г., 43% за 2010г.

През 2013г. намалява като цяло /с цели 17%/ постъплението на търговски дела първа инстанция, респективно и на постъпилите облигационни иски /89% спрямо 2010г./ и иски по ТЗ /91% спрямо 2010г./. Спрямо 2012г. и 2011г. процентното намаление е още по – голямо. Общият брой от 414 дела се допълва от 70 бр. дела по чл.390 ГПК /или 17% от първоинстанционните търговски дела/, 63 бр. производства по

несъстоятелност /или 15% от първоинстанционните търговски дела/, 30 бр. дела по чл.25 ЗТР /или 7% от първоинстанционните търговски дела/.

Процентно изменение на облигационните искове и искове по ТЗ

Година	Постъпили обл. искове	% изменение спрямо 2010г.	Постъпили искове по ТЗ	% изменение спрямо 2010г.
2010	156	100%	93	100%
2011	169	108%	121	130%
2012	161	103%	162	174%
2013	139	89%	85	91%

Промените в ГПК, икономическата обстановка в страната, неуредените отношения между търговските субекти, както и редица други фактори доведоха до **увеличаване на постъпилите производства по несъстоятелност**. През 2013г. те са 15%, през 2012г.– 13%, през 2011г. – 11%, през 2010г. и 2009г.–8% от постъпилите първоинстанционни търговски дела.

През 2013г. и 2012г. са постъпили 63 бр. дела производства по несъстоятелност, което е с 34% повече от тези през 2011г. /47 бр./ и над 2 пъти повече от тези през 2010г. /29 бр./

Постъпили производства по несъстоятелност

Год.	Общ брой постъпили т.д. I инст.	Постъпили производства по несъстоятелност	% изменение спрямо 2010г.	% от общ брой постъпили т.д. I инст.
2010	361	29	100%	8%
2011	418	47	162%	11%
2012	499	63	217%	13%
2013	414	63	217%	15%

Въззивните търговски дела през 2013г. са 56% от общия брой постъпили търговски дела /2012г. – 46%, 2011г. – 49%, 2010г. – 48%,/. Постъплението им през 2013г. бележи ръст: с 24% спрямо 2012г., с 28% спрямо 2011г. и с 55% спрямо 2010г.

Като цяло изводът е, че плавно расте постъплението на търговски дела, увеличава се техния брой откъм видове, както и откъм фактическата и правна сложност.

Постъпили търговски дела като въззивна инстанция

Год.	Общ брой постъпили търговски дела	Постъпили въззивни търговски дела	% от общ брой постъпили т.д.	% изменение на въззивни т. д. спрямо 2010 г.
2010	695	334	48%	100%
2011	823	405	49%	118%
2012	916	417	46%	132%
2013	932	518	56%	134%

1.3 Постъпили наказателни дела

Постъплението на наказателни дела през 2013г. бележи намаление с 14% спрямо 2012г., с 32% спрямо 2011г. и с 18% спрямо 2010г. /2013г. – 913 бр., 2012г. – 1067 бр., 2011г. – 1351 бр., 2010г. – 1107 бр./.

С 15% е намалението при постъпилите през 2013г. НОХД спрямо 2012г., с 31% спрямо 2011г. и с 14% спрямо 2010г. /2013г. – 114 бр., 2012г. – 134 бр., 2011г. – 166 бр., 2010г. – 132 бр./.

Данните сочат, че броя на НОХД разглеждани в ОС Стара Загора през последните години намалява, но определено има разлика в тяхната правна и фактическа сложност. През отчетната 2013г. в съда продължиха да се образуват дела с множество подсъдими, свидетели, вещи лица, с много голям по обем и сложен доказателствен материал, което не позволява голяма част от делата с фактическа и правна сложност да приключат в 3 месечен срок.

Анализът на този процес сочи, че първопричина е непрекъснатото усложняване на разследванията и на престъпната дейност. В голямата си част обвинителните актове са за престъпления извършени в условията на съвкупност от две и повече престъпления. Намалява броят на престъпленията, извършени само от едно лице. Увеличени са делата, по които подсъдимите са повече от двама, както и тези, които предполагат повече от две лица в друго процесуално качество – като частни обвинители и граждански ищци.

Като пример може да се посочи НОХД 11/2013г. по описа на ОС Стара Загора с докладчик съдия Татяна Гьонева. На подсъдимите е повдигнато обвинение по чл.282, ал.2, ал.1 НК. По делото има 196 бр. свидетели, на досъдебно производство са направени и приети комплексна икономическа, съдебно – техническа и съдебно – графологична експертизи.

Постъпили НОХД по видове престъпления

Год.	Врой пост. НОХД	Против личността	Против собствеността	Против стопанството	Против финансова данъчна и осиг. с-ма	Против дейността на ДООО	Докум. прест. Комп. прест.	Против общ. спокойствие	Общопасни престъпления	Против отбран. способн. на Р.Б.
2010	132	12	35	15	22	11	-	4	33	-
2011	166	19	31	20	17	27	-	8	43	1
2012	134	18	18	29	17	16	3	-	33	-
2013	114	14	24	10	14	19	1	-	32	-

Структурата на постъпилите НОХД през 2013г. е най-общо е следната:

– **Престъпления против личността: 14 бр.**, в т.ч. 8 бр. убийства довършени по чл. 115–118 НК, 1 бр. опит за убийство по чл. 115–118 НК, 3 бр. причиняване смърт по непредпазливост по чл. 123 НК, 1 бр. блудство – чл. 149, ал.5 НК и 1 бр. отвличане на лице – чл.142 НК;

– **Престъпления против собствеността: 24 бр.**, в т.ч. 17 бр. грабежи по чл. 199 НК, 4 бр. присвояване – чл.203, 206, ал.4 НК, 2 бр. изнудване /рекет/ по чл.213а, ал.3 и 4, 214, ал.2 НК ;

– **Престъпления против стопанството: 10 бр.**, в т.ч. 9 бр. против паричната и кредитна система – чл. 243 – 252 НК;

– **Престъпления против финансовата, данъчната и осигурителната системи: 14 бр.**, в т.ч. укриване и неплащане на данъчни задължения – чл.255 – чл.257 НК – 11 бр. и по чл.253, ал.4 НК – 3 бр.;

– **Престъпления против дейността на държавни органи и обществени организации: 19 бр.**, в т.ч. 14 бр. подкупи и 4 бр. за престъпление по служба с цел облага – чл.282 – 283а НК;

– **Документни и компютърни престъпления – чл.308 – чл.319 НК–1 бр.**

– **Общопасни престъпления: 32 бр.**, в.т.ч. 15 бр. транспортни престъпления /чл. 343 НК/ и 17 бр. престъпления с предмет наркотични вещества /чл.354а НК/;

Вътрешната структура на постъпленията сочи за известни промени през годините. Запазва се тенденцията за най-голям дял на постъпилите НОХД за общопасни престъпления – 32 бр. или 28% от всички постъпили НОХД, при 25% за 2012г., 26% за 2011г. и 25% за 2010г. Относително постоянно е постъплението на НОХД за престъпления против личността – 14 бр. за 2013г. /12% от всички НОХД/, 18 бр. дела за 2012г. /13% от всички НОХД/, 19 бр. през 2011г. /11% от всички НОХД/ и 12

Отчетен доклад на Старозагорски съдебен район за 2013 година

бр. за 2010г. /9% от всички НОХД/ и на делата за престъпления против финансовата, данъчна и осигурителна система: – 14 бр. за 2013г. /12% от всички НОХД/, 17 бр. дела за 2012г. /13% от всички НОХД/ и 17 бр. през 2011г. /10% от всички НОХД/. **Увеличен е броят на делата, образувани за престъпления против собствеността през 2013г. – 24 бр. /21% от всички НОХД/, 18 бр. дела за 2012г. /13% от всички НОХД/ и 31 бр. през 2011г. /19% от всички НОХД/. Рязко е намалял броят на делата за престъпления против стопанството – 10 бр. за 2013г. /9% от всички НОХД/, 29 бр. дела за 2012г. /22% от всички НОХД/, 20 бр. през 2011г. /12% от всички НОХД/ и 15 бр. за 2010г. /11% от всички НОХД/. Расте броят на постъпилите дела за престъпления против дейността на държавни органи и обществени организации през 2013 – 19бр. /17% от всички НОХД/, 16 бр. дела за 2012г. /12% от всички НОХД/, 27 бр. през 2011г. /16% от всички НОХД/ и 11 бр. за 2010г. /8% от всички НОХД/ Налице е трайна тенденция за повишаване на фактическата и правна сложност на образуваните в съда НОХД.**

През изминалата 2013г. 79% от образуваните НОХД са по обвинителен акт и 21% са постъпили в окръжния съд със споразумение.

За сравнение постъпилите НОХД по обвинителен акт за 2012г. са 62%, за 2011г. са 68%, и за 2010г. са 82%.

НОХД, постъпили по обвинителен акт и със споразумение

Год.	Общ брой постъпили НОХД	По обвинителен акт	% от общ бр. постъпили НОХД	Със споразумение	% от общ бр. постъпили НОХД
2010	132	108	82%	24	18%
2011	166	113	68%	53	32%
2012	134	83	62%	51	38%
2013	114	90	79%	24	21%

През 2013г е намалял броят на сключваните споразумения, както в досъдебна, така и на съдебна фаза.

Във връзка с предприетите неотложни мерки и действия на законодателната, изпълнителната и съдебната власт за напредък в областта на съдебната реформа, борбата с корупцията и организираната престъпност и свързаната непосредствено с това организация на работата по делата с особен обществен интерес, бяха определени текстовете от НК за особено тежките престъпления, които да се следят ежемесечно, като впоследствие обсегът на тези дела бе разширен.

През отчетната година в ОС Стара Загора са постъпили 8 бр. дела /2012г. – 9 бр., 2011г. – 28 бр., 2010г. – 24 бр./ с особен обществен интерес, в
Отчетен доклад на Старозагорски съдебен район за 2013 година

т.ч. по чл.282, ал.2, ал.1 НК – 4 бр., по чл.203, ал.1, чл.201 НК – 2 бр., по чл. 116, ал.1, т.6, чл.198, ал.4 НК – 1 бр. и по чл.304, ал.1, чл.387, ал.1, чл.339, ал.1 НК – 1 бр. Намалението на тези дела е обяснимо, след като родовата подсъдност на престъпленията, свързани с организираната престъпност по чл.321 и чл.321а НК, беше променена и същите са подсъдни на специализирания наказателен съд. **От образуваните през 2013г. 8 бр. НОХД с особен обществен интерес, са приключени само 3 броя, като и трите са прекратени и върнати за доразследване.**

**Постъпили дела с особен обществен интерес
в ОС Стара Загора по текстове от НК през 2013г.**

Вид дело	Текст от НК	Съдия докладчик
НОХД 11/2013	Чл.282, ал.2, ал.1 НК	Татяна Гьонева
НОХД 61/2013	Чл.203, ал.1, чл.201 НК	Мариана Христатијева
НОХД 98/2013	Чл.282, ал.2, ал.1 НК	Мариана Христатијева
НОХД 151/2013	Чл.304, ал.1, чл.387, ал.1, чл.339, ал.1 НК	Татяна Гьонева
НОХД 175/2013	Чл.116, ал.1, т.6, чл.198, ал.4 НК	Красимира Дончева
НОХД 446/2013	Чл.282, ал.2 НК	Красимир Рачев
НОХД 496/2013	Чл.203, ал.1, чл.201 НК	Мариана Христатијева
НОХД 520/2013	Чл.282, ал.2, ал.1 НК	Красимир Георгиев
Общо: 8 бр.		

През 2013г. **намалява броят на постъпилите ЧНД** първа инстанция. Намалението е с 15% спрямо 2012г., с 42% спрямо 2011г. и с 30% спрямо 2010г. В процентно отношение те са: 80% през 2013г. и 2012г., 82% през 2011г. и 83% през 2010г. спрямо общия брой постъпили наказателни дела първа инстанция.

Постъпили ЧНД първа инстанция

Год.	Общ брой постъпили нак. дела първа инст.	Постъпили ЧНД първа инстанция	% от общ брой постъпили нак. първа инст.	% изменение на ЧНД първа инст. Спрямо 2010 г.
2010	787	650	83%	100%
2011	955	787	82%	121%
2012	665	530	80%	84%
2013	568	453	80%	72%

Постъпилите през 2013г. 182 бр. ВНОХД, ВНЧХД и ВАНД /2012г. – 199 бр., 2011г. – 188 бр., 2010г. – 145 бр./ са с 9% по – малко от тези през 2012г. и с 3% по – малко от тези през 2011г. Спрямо 2010г. постъпилите през 2013г. ВНОХД, ВНЧХД и ВАНД са с 26% повече. По отношение на частните наказателни дела въззивна инстанция постъплението през

2013г. е най – ниско през последните четири години /2013г. – 163 бр., 2012г. – 203 бр., 2011г. – 208 бр., 2010г. – 175 бр./

Следва да се има предвид обаче, че за въззивна проверка в Окръжния съд постъплението е основно от дела с фактическа и правна сложност, както и такива с противоречиви още от досъдебното производство доказателства, които не са позволили съкратеното им приключване. Тези дела са сложни за решаване, поради което, често по тях се налага провеждането на ново съдебно следствие и събиране на допълнителни доказателства, което пък от своя страна се отразява върху срочността на приключването им.

Постъпили ВНОХД, ВНЧХД, ВАНД и ВЧНД

Год.	Общ брой постъпили ВНОХД, ВНЧХД и ВАНД	% изменение спрямо 2010г.	Общ брой постъпили ВЧНД	% изменение спрямо 2010г.
2010	145	100%	175	100%
2011	188	130%	208	119%
2012	199	137%	203	116%
2013	182	126%	163	93%

Като цяло изводите са, че през 2013г. е намалял броят на постъпилите наказателни дела /първоинстанционни и въззивни/. Постъпилите НОХД, в частност тези с особен обществен интерес, както и постъпилите ВНОХД са със завишена фактическа и правна сложност.

1.4 Постъпили фирмени дела

Закономерно, с влизане в сила от 01.01.2008г. на ЗТР постъплението на **фирмени дела** в ОС Стара Загора рязко намаля, като през последните три години е относително постоянно: 2013г. – 73 бр., 2012г. – 74 бр., 2011г. – 70 бр., 2010г. – 63 бр.

2. Свършени дела

При сравнителния анализ на свършените дела се направи проследяване тяхното движение през последните четири години, включително 2013г. Данните и тук, както и по отношение на постъпилите дела, се основават на статистическите отчети, изпращани в края на всяка година във ВСС и Инспектората към ВСС.

Броят на свършените през 2013г. в ОС Стара Загора дела е със 7% по – малко спрямо 2012г., с 12 % по – малко спрямо 2011г. и с 2% по –

малко спрямо 2010г. През 2013г. единствено при гражданските дела се наблюдава слаб ръст от 3% в броя свършени дела. Най – голямо е намалението при наказателните дела – 17% .

Свършени дела в ОС Стара Загора

Вид дела	Брой свърш. дела през 2010 г.	Брой свърш. дела през 2011 г.	Брой свърш. дела през 2012 г.	Брой свърш. дела през 2013 г.	Промяна спрямо 2012г. в %
Граждански дела I и II инст.	774	773	721	745	+3%
Търговски дела I и II инст	696	789	881	856	-3%
Наказателни дела I и II инст	1104	1319	1097	916	-17%
Фирмени дела	64	70	72	75	+4%
Адм. дела	2	2	-	-	-
Общо:	2640	2953	2771	2592	- 7 %

От изложените данни произтичат следните изводи:

а/ По отношение на натовареността могат да се правят аналогични изводи на тези, вече направени за постъплението на делата.

Отчитайки броя свършени дела през последните четири години се наблюдава, че стойностите и на двата показателя “натовареност по щат” и “действителна натовареност” са стабилни през анализирания период, като през 2013г. е налице незначително намаление. Стойностите и на двата показателя са най – ниски в разглеждания четиригодишен период.

“Натовареност по щат” и “Действителна натовареност” в ОС Стара Загора по отношение на “Свършени дела”

Година	Натовареност по щат	Действителна натовареност
2010г.	9.17	9.57
2011г.	10.25	10.66
2012г.	9.62	10.66
2013г.	9.00	9.64

б/ Средната натовареност по щат по видове свършени дела в ОС Стара Загора през последните четири години е най–висока при търговските дела.

Броят съдии по щат през анализирания четиригодишен период не е променян – 24 бр. бр /в т.ч. 10 бр. наказателни съдии, 8 бр. граждански съдии и 6 бр. търговски съдии/.

Отчетен доклад на Старозагорски съдебен район за 2013 година

**Средна натовареност по видове свършени дела
в ОС Стара Загора /по щат/**

Вид дело	Свърш. дела 2010г	Натов. по щат 2010г.	Свърш. дела 2011г	Натов. по щат 2011г.	Свърш. дела 2012г	Натов. по щат 2012г.	Свърш. дела 2013г	Натов. по щат 2013г.
Гр. д.	776	7.19	775	7.18	721	6.68	745	7.76
Нак.д.	1104	9.20	1319	11.00	1097	9.14	916	7.63
Търг.д.	696	12.67	789	14.32	881	15.88	856	12.93
Фирм.д.	64		70		72		75	
Всичко:	2640	9.17	2953	10.25	2771	9.62	2592	9.00

Интерес представляват статистическите данни, изнесени в аналитичния доклад за отчитане натовареността на съдилищата в Република България. Ясно се разграничават **три групи съдилища** – с висока натовареност – от 10 до 20 дела, със средна натовареност – от 7 до 9 дела и с ниска натовареност – под 7 дела месечно.

С висока натовареност по щат са 15 % от окръжните съдилищата и те са ОС Варна, ОС Пловдив, ОС Благоевград и ОС Стара Загора. Показателите на ОС Стара Загора са много близки до тези на най – натоварените съдилища в България /ОС Варна – 14.35, ОС Пловдив – 14.33 и ОС Стара Загора – 13.92/ и значително над средните за страната /10.00/ – данните са за натовареността по щат относно броя дела за разглеждане за първото полугодие на 2013г. и сочат, **че въпреки занижените през 2013г. стойности, ОС Стара Загора остава един от трите най – натоварени съдилища в страната.** Със средна натовареност са 59 % от съдилищата от това ниво и с ниска натовареност – 26 % или 1/4. С най–ниска натовареност – под 6 дела месечно са: ОС Разград, ОС Търговище и ОС Ямбол.

2.1 Свършени граждански дела

Свършените граждански дела през 2013г. бележат слаб ръст спрямо предходната година от 3%. Спрямо 2011г. и 2010г. са с 4% по – малко. Като цяло за анализирания четиригодишен период е налице **тенденцията е към намаление**, изключвайки 2013г.: /2013г. – 745 бр., 2012г. – 721 бр., 2011г. – 773 бр., 2010г. – 774 бр./.

Свършените граждански дела първа инстанция запазват относително постоянно ниво през периода 2010г. – 2012г., като през 2013г. се наблюдава ръст от 17% спрямо предходната година. През 2013г. са свършени 64 бр. облигационни искове /32% от общия брой свършени граждански дела първа инстанция/, докато през 2012г. са свършени 56 бр. облигационни искове /също 32% от общия брой свършени граждански дела първа инстанция/. Аналогично е положението и при броя свършени искове по СК: 59 бр. през

2013г. /29% от общия брой свършени граждански дела първа инстанция/ и 49 бр. през 2012г. /28% от общия брой свършени граждански дела първа инстанция през 2012г./.

Свършени облигационни искиове и искиове по СК

Год.	Общ брой свършени гр.д. I инст.	Свършени облигационни искиове	% от общ бр. свършени гр.д. I инст.	Свършени искиове по СК	% от общ бр. свършени гр.д. I инст.
2010	156	48	31%	44	28%
2011	164	71	43%	49	30%
2012	173	56	32%	49	28%
2013	202	64	32%	59	29%

Сред първоинстанционните граждански дела, макар и не много като брой, но представляващи интерес са делата, **заведени от КОНПИ по ЗОПДИППД /Закон за отнемане в полза на държавата на имущество, придобито от престъпна дейност/.** Само едно дело с предмет чл. 28 ЗОПДИППД е свършено в ОС Стара Загора през 2013г. Решението е обжалвано, като до настоящия момент няма резултат от обжалването.

През 2013г. се върна с резултат от обжалване гр.д. 1148/2010. С решение от 29.06.2012г. е отнето в полза на държавата на основание чл.28, ал.1 ЗОПДИППД имущество в размер на 111 900.00 лв. С решение на ПАС от 13.03.2013г. е отменено решението на ОС Стара Загора и постановено ново, с което са отхвърлени исковите по чл. 28, ал.1 ЗОПДИППД. С определение от 04.11.2013г. ВКС не допуска касационно обжалване на решението на ПАС.

Многото експертизи по тези дела, някои от които изискват продължително време за изготвяне и могат да се извършат едва след изслушване на други оценителни експертизи и се разпитат свидетелите, **изцяло изключват бързото приключване на тези дела.** Друга причина е поведението на страните, изразяващо се в несвоевременно посочване на доказателства и възможността им да правят нови доказателствени искания в подкрепа на твърденията си, до даване ход на делото по същество, затрудненията при намиране на специалисти за изготвяне на назначените по делото експертизи и несвоевременното им представяне по делата.

В посления доклад на ЕС е констатирано, че отнемането на имущество е ключов инструмент за лишаване на организирани престъпни групи от незаконните им приходи. Новата ръководна роля на Комисията за отнемане на незаконно придобито имущество (КОНПИ)

изглежда доведе до слабо нарастване на отнетите активи. Новият закон обаче, въпреки че подобри някои аспекти, съдържа също така някои парламентарни изменения, които създадоха нови пречки, по – специално много висок праг за богатството с неизяснен произход, за да може Агенцията (КОНПИ) да действа служебно. **Затова остават неизяснени въпроси по отношение на новата правна уредба и нейното въздействие върху способността на КОНПИ да действа ефективно.**

За по – ефективното функциониране на КОНПИ е наложително да се осигури необходимото сътрудничество между Комисията за отнемане на незаконно придобито имущество и компетентните правоохранителни органи, като до лятото на 2014г. се извърши независима оценка на новия Закон за отнемане в полза на държавата на незаконно придобито имущество и неговото въздействие.

Много – висок обществен и медиен интерес през 2013г. предизвика гр.д. 1193/2012г. с докладчик съдия Трифон Минчев. Производството е по чл. 108 от ЗС. Образувано е по Искова молба от Мюсюлманско изповедание гр. София, представлявано от Главния мюфтия, против ответника Държавата, чрез МРРБ в лицето на Областен управител гр. Стара Загора, с която е предявен ревандикационен иск по чл.108 от ЗС, за предаване владееенето върху недвижим имот – култов комплекс “Ески джамия”. С Решение от 18.12.2013г. на ОС Стара Загора предявеният иск е изцяло отхвърлен. Решението е обжалвано, като до настоящия момент няма резултат от обжалването.

По отношение времетраенето на съдопроизводството: **64% от общия брой свършени гр.д. първа инстанция през 2013г. са приключени до 3 месеца от образуването им, през 2012г. – 62%, 2011г. – 56%, 2010г. – 64%.. През 2013г. се наблюдава известно подобрене в този показател, но стойностите му са все още ниски. Необходимо е да се работи в посока към намаляване времетраенето на съдопроизводството при по – голям брой дела, защото с влизането в сила на новия ГПК, времетраенето тече от закритото разпоредително заседание за насрочване на делото, до датата на постановяване на съдебния акт, а един голям брой граждански дела /искове за осиновяване, бащинство и запрещение – около 53% от всички свършени граждански дела първа инстанция/ на практика приключват в едно съдебно заседание. 21% от първоинстанционните граждански дела са прекратени, което предполага също по – малко времетраене.**

Положителен е фактът, че се наблюдава подобрене в показателя “свършени дела със съдебен акт по същество”. След стойности от 64% за

2010г., 72% за 2011г. и 77% за 2012г. през изминалата 2013г. 79% от първоинстанционните граждански дела са приключили с решение.

**Граждански дела първа инстанция, свършени до 3 месеца
от образуването им и със съдебен акт по същество**

Год.	Общ брой свършени гр.д. I инст.	Свършени до 3 месеца от образуването	% от общ бр. свършени гр.д. I инст.	Свършени със съд. акт по същество	% от общ бр. свършени гр.д. I инст.
2010	156	100	64%	100	64%
2011	164	92	56%	118	72%
2012	173	107	62%	133	77%
2013	202	129	64%	160	79%

Свършените въззивни граждански дела са 73% през 2013г., 76 % през 2012г., 79% през 2011г. и 80% през 2010г. от общия брой свършени граждански дела. Броят им през 2013г. е съизмерим с този през 2012г. /2013г. – 543 бр., 2012г. – 548 бр./ и съответно с 11% и с 12% по – малък от свършените през 2011г. и 2010г. въззивни граждански дела.

Цифрите сочат, че през последните четири години, включително и след влизане в сила на новия ГПК, няма голяма промяна в броя на постъпилите, респективно свършили въззивни граждански дела. Забелязва се намаление, което очевидно се очертава като трайна тенденция.

Свършени граждански дела като въззивна инстанция

Год.	Общ брой свършени гражд. дела	Свършени въззивни гражд. дела	% от общ брой свършени гражд. дела	% изменение на въззивни гр. д. спрямо 2010 г.
2010	774	618	80%	100%
2011	773	609	79%	99%
2012	721	548	76%	89%
2013	745	543	73%	88%

Традиционно с много високи стойности е показателят на свършените въззивни граждански дела до 3 месеца от образуването им. /2013г. – 93%, 2012г. – 91%, 2011г. – 88%, 2010г. – 91%,/.

По отношение на свършените дела със съдебен акт по същество резултатите също са много добри – 89% през 2013г. /2012г. – 86%, 2011г. – 83%, 2010г. – 83%/.

Граждански дела въззивна инстанция, свършени до 3 месеца от образуването им и със съдебен акт по същество

Год.	Общ брой свършени гр.д. II инст.	Свършени до 3 месеца от образуването	% от общ бр. свършени гр.д. II инст.	Свършени със съд. акт по същество	% от общ бр. свършени гр.д. II инст.
2010	618	563	91%	514	83%
2011	609	537	88%	505	83%
2012	548	501	91%	469	86%
2013	543	507	93%	481	89%

Позитивните резултати се дължат на добрата подготовка – своевременно изготвяне на графици за съдебни заседания и доброто администриране от страна на съдиите–докладчици. Съществен принос имат и въведените в процесуалния закон ограничения за посочване и представяне на нови доказателства пред въззивната инстанция.

След влизането в сила на новия ГПК отлаганията на гражданските дела намаля, тъй като новия закон приучи страните на процесуална дисциплина. Причините за сравнително големия брой несвършени дела /най – вече първа инстанция/ са в повечето случаи обективни – дела с фактическа и правна сложност, при които възниква необходимост от събиране на допълнителни доказателства, разпити на нови свидетели, назначаване на нови експертизи. **Дела се отлагат най–често,** поради нередовно призоваване или заболяване на страните, неизготвени заключения на вещи лица. В тази връзка се наблюдава нова причина – вещите лица са затруднени да извършат проверки за изготвяне на заключение, поради често ползвани отпуски във връзка с изменеията на КТ на счетоводители, главни счетоводители, управители и др., без помощта, на които не биха могли да отговорят на задачите на експертизата. Има случаи на неосигуряване на достъп на вещи лица до необходимата им информация, особено в банки, в НАП, органи на следствието, което също води до отлагане на делата.

Сведени са до минимум случаите, при които съдията – докладчик оставя неколkokратно без движение исковата молба за отстраняване на нередовности, давайки различни указания.

Част от несвършените граждански дела първа инстанция с изтекъл срок повече от една година са дела със спряно производство. Тези дела се следят ритмично от съдиите – докладчици и се вземат периодично мерки по движението им – запитване до други съдилища, до държавни институции, до други лица, неучастващи в процеса и др.

Налице са все още проблеми, произтичащи от непрецизност при проверката на въззивните жалби по чл.262 от ГПК, която трябва да извършват първоинстанционните съдилища от района – например след отстраняване нередовности на жалбата се пропуска изпращане на препис от въззивната жалба на противната страна, или се посочват погрешни срокове за отговор на жалбата, неправилно се изчислява държавната такса, или изобщо не се събира такава. Това налага пропуските на първоинстанционния съд да се отстраняват от въззивната инстанция, което забавя въззивното производство.

По отношение на **качеството на правораздаването**. През 2013г. са обжалвани 62 бр. граждански дела първа инстанция или 31% от общия брой свършени дела /202 бр./. С резултат от обжалването са се върнали 45 бр. дела, от които 21 бр. потвърдени, 10 бр. изменени и 14 бр. отменени съдебни акта, в т.ч. 1 бр. по обективни причини. При въззивните дела броят на обжалваните е 129 бр. или 24% от общия брой свършени дела /543 бр./. С резултат от обжалването са се върнали 125 бр. дела, от които 104 бр. потвърдени, 3 бр. изменени и 18 бр. отменени съдебни акта.

Качество на обжалваните съдебни актове при гражданските дела

Вид дело	Общ бр свърш. дела	Обжалвани дела	% от общ бр.свърш. дела	Потв. съдебен акт	Изм. съдебен акт	В т.ч. обект. прич.	Отм. съдебен акт	В т.ч. обект. прич.
Гр.д . I инст.	202	62	31%	21	10	-	14	1
Гр.д . II инст.	543	129	24%	104	3	-	18	-
Всичко	745	191	26%	125	13	-	32	1

Все пак трябва да се има пред вид, че 78 бр. въззивни граждански дела /или 62.4%/ не са допуснати до касационно обжалване и при 17 бр. дела /или 13.6%/ касационната жалба е оставена без разглеждане или е прекратена. **Или 95 бр. въззивни граждански дела /76 % /от върнатите от обжалване дела не са разглеждани по същество. От разгледаните и върнати през 2013г. 30 бр. съдебни акта по същество, 9 бр. са потвърдени, 3 бр. изменени и 18 бр. отменени.**

Причините за отмяна на решенията по гражданските дела са: поради неправилно приложение на материалния закон, поради съществено нарушение на процесуалните правила, които заемат най-голям относителен дял от отменените решения, поради необоснованост. Обезсилените решения се дължат на неправилна квалификация на иска,

произнасяне по недопустим иск, поради постигната спогодба и отказ от иска пред горната инстанция.

Граждански дела предмет на касационна проверка

Вид дело	Общ бр. свърш дела	Обжа. лвани дела	Общ бр. върнати дела	Не доп. касац жалба	% от бр. върнати дела	Прекр. /без разгл.	% от бр. върнати дела	Бр. дела разгл. по с-во	% от бр. върнати дела
Гр.д . II инст	543	129	125	78	62.4%	17	13.6%	30 в т.ч. 9-потв. 3-измен. 18-отмен.	24%

Следва да се отбележи като част от причините за отмяна на съдебните актове и противоречивата практика на различните състави на ВКС, включително и такава по чл. 290–293 от ГПК /разбира се до момента на постановяване на Тълкувателни решения от ВКС по противоречиво разрешаваните въпроси, след което задължителната практика, уеднаквена по тълкувателен път, се спазва от съдиите/.

2.2 Свършени търговски дела

Съдиите в отделението разглеждат търговски дела – първа и въззивна инстанция, дела по несъстоятелност, частни жалби, жалби срещу действия на съдия – изпълнител и срещу откази на съдиите по вписвания, откази на длъжностните лица при Агенция по вписванията за вписване, заличаване и обявяване в търговския регистър, а също така и молби за допускане на обезпечение на бъдещи икове.

Подобно на констатирания ръст на постъпленията през предходните години, през анализирания период се забелязва стабилна тенденция на **увеличение в свършилите търговски дела** /намалението в броя свършени дела през 2013г е незначително – 25 бр./, резултат основно от икономически условия в света и в страната, довели до задълбочаващата се задлъжнялост между търговските дружества, увеличаващи се затруднения у търговците и гражданите за обслужване на задълженията си към банките и други търговски субекти, междуличностни проблеми в търговските дружества.

Свършените търговски дела през 2013г. са с 3% по – малко от тези през 2012г., с 9% повече от делата през 2011г. и с 23 % повече от делата през 2010г. /2013г. – 856 бр., 2012г. – 881 бр., 2011г. – 789 бр., 2010г.– 696 бр./

През 2013г. се наблюдава намаление от 14% при свършените т.д. първа инстанция спрямо предходната година, спрямо 2011г. и 2010г.

свършените т.д. първа инстанция са съответно с 13% и с 21% повече. /2013г. – 405 бр., 2012г. – 470 бр., 2011г. – 357 бр., 2010г. – 336 бр./.

Респективно намалява и броят на свършените облигационни искиове /2013г. – 145 бр., 2012г. – 169 бр., 2011г. – 137 бр., 2010г. – 138 бр./ и искиове по ТЗ /2013г. – 78 бр., 2012г. – 159 бр., 2011г. – 106 бр., 2010г. – 74 бр./. Докато броят на свършените облигационни искиове запазва един постоянен процент спрямо общия брой на свършените т.д. първа инстанция /2013г. – 36%, 2012г. – 36%, 2011г. – 38%, 2010г. – 41%/ , то при исковите по ТЗ е налице рязко намаление /2013г. – 19%, 2012г. – 34%, 2011г. – 30%, 2010г. – 22%/.

Свършени облигационни искиове и искиове по ТЗ

Год.	Общ брой свършени т.д. I инст.	Свършени облигационни искиове	% от общ бр. свършени т.д. I инст.	Свършени искиове по ТЗ	% от общ бр. свършени т.д. I инст.
2010	336	138	41%	74	22%
2011	357	137	38%	106	30%
2012	470	169	36%	159	34%
2013	405	145	36%	78	19%

2013г. е с най – нисък процент през последните четири години на свършените т.д. първа инстанция **до 3 месеца от образуването им.** /2013г. – 56%, 2012г. – 70%, 2011г. – 70% и 2010г – 67%/ . Със занижени стойности е и показателят **“брой свършени дела със съдебен акт по същество”**: /2013г. – 69%, 2012г. – 75%, 2011г. – 74% и 2010г – 76%/.

Търговски дела първа инстанция, свършени до 3 месеца от образуването им и със съдебен акт по същество

Год.	Общ брой свършени т.д. I инст.	Свършени до 3 месеца от образуването им	% от общ бр. свършени т.д. I инст.	Свършени със съдебен акт по същество	% от общ бр. свършени т.д. I инст.
2010	336	226	67%	255	76%
2011	357	249	70%	264	74%
2012	470	331	70%	354	75%
2013	405	225	56%	280	69%

Причините за занижените стойности и на двата показателя са най – често **чисто обективни**. При постановяване на решенията по търговските дела **обикновено се разглеждат множество претенции**, поради обективно и субективно съединени искиове. Запазва се правилото, **че значителна част от**

Отчетен доклад на Старозагорски съдебен район за 2013 година

предявените оценяеми искиове са с цена, много по – висока от минималната от 25 000.00 лева, а и неоценяемите претенции са обичайно с голям търговски интерес.

Проблем в работата на съда и пречка за бързото приключване на някои дела създават и отделни добре познати на всички съдии молители, които оспорват всяко едно разпореждане на съда, подават непрекъснато жалби и сигнали, за да предизвикат проверки от по–горните съдилища, като злоупотребяват с правата си, целейки забавяне на процеса, като проявяват изключителна изобретателност, относно средствата за затормозяване на производството по делото. Такива проблеми има **при търговските дела първа инстанция, където най–често се налага съдиите да полагат значителни усилия за изясняване предмета на спора, за определяне на точната му правна квалификация**, за точното определяне на надлежния ответник и за канализиране на процеса, тъй като молителите подават неясни искиви молби, обстоятелствата в които трудно се поддават на точна правна квалификация. За забавеното приключване на делата отпечатък дава и недостатъчният брой съдии в Търговско отделение отнесено към нарастващото постъпление от търговски дела. В посока оптимизация и преразпределение на наличния магистратски състав от по–слабо натоварените гражданско и наказателно отделение към търговско отделение, следва да се насочат усилията на ръководството на окръжния съд.

Промените в ГПК, икономическата обстановка в страната, неуредените отношения между търговските субекти, както и редица други фактори доведоха до **увеличаване** на постъпилите, **респективно свършени производства по несъстоятелност** в последните две години.

Свършените през 2013г. 69 бр. производства по несъстоятелност представляват 17% от общия брой свършени т.д. първа инстанция /2012г.–51 бр. или 11%, 2011г. – 39 бр. или 11% 2010г. – 40 бр. или 12%, 2009г. – 12 бр. или 4% /.

Производства по несъстоятелност са съвсем различни от всички други граждански и търговски дела и **изискват продължително време за приключване и бързина при произнасянето**. Делата по несъстоятелност протичат продължително и в рамките на едно производство съдията докладчик се произнася с множество съдебни актове, голяма част от които подлежат на инстанционен контрол по пътя на обжалването им. **Въпреки това, отчетността при тези дела се води по брой на делата, а не съобразно постановените по тях съдебни актове.**

Свършени производства по несъстоятелност

Год.	Общ брой свършени т.д. I инст.	Свършени производства по несъстоятелност	% от общ брой свършени т.д. I инст.
2010	336	40	12%
2011	357	39	11%
2012	470	51	11%
2013	405	69	17%

Само през 2013г. в ОС Стара Загора са постановени 87 бр. решения и 59 бр. определения по дела за производство по несъстоятелност /2012г. – 63 бр. решения и 31 бр. определения/.

Анализът на производствата по несъстоятелност, като сериозен дял от разглежданите търговски дела, показва, че освен с фактическа и правна сложност, **са и доста трудоемки**, като се има предвид, че в хода на производството по несъстоятелност, както в никое друго производство, се налага изготвянето на десетки съдебни актове – в т.ч. повече от едно решение по едно и също дело /за откриване производство по несъстоятелност, впоследствие за обявяване в несъстоятелност, евентуално за спиране, а впоследствие и за възобновяване на производството по несъстоятелност/, както и голям брой определения. При това има съдебни актове – напр. тези по чл.629а ,чл. 692 от ТЗ, чл. 679 от ТЗ, по чл. 657 от ТЗ и др., които се постановяват в хода на производството по несъстоятелност и които изискват задълбочена преценка, но не се отчитат отделно като свършена работа от съдията – докладчик. Забавянето на тези производства произтича от спецификата им на универсално принудително изпълнение срещу имуществото на несъстоятелния длъжник и от големия брой участници в него. При тези производства продължават да са налице затруднения за изследването на действителното финансово–икономическо състояние на търговците, поради трудности с достъпа до счетоводната им документация, или липсата на такава. Това създава проблеми при изготвяне на експертизите за икономическото състояние на длъжниците, а така също и затормозява работата на синдика и забавя производството. Напоследък са налице и проблеми, свързани с осребряване на имуществото от масата на несъстоятелността. Влошената икономическа ситуация в страната се проявява в липсата на купувачи за това имущество, което пък пречи да се приключи производството по–бързо. Не са малко случаите, които налагат постановяване на решение по чл. 632, ал.1ТЗ – спиране на производството по несъстоятелност след неговото откриване, поради липса на имущество за покриване дори на началните разноски в това производство. В тези случаи

Отчетен доклад на Старозагорски съдебен район за 2013 година

делата остават висящи в продължение на едногодишния срок по чл. 632, ал. 2 от ТЗ и това безспорно влошава показателя за бързо приключване на тези производства, а оттам влияе отрицателно и върху показателя за всички търговски дела. **Тези производства са изключително оспорвани, в тях участниците ангажират целия арсенал от процесуални способности за защита на правата си.** Трябва да се отбележи, че с малки изключения, всички решения и определения по дела по несъстоятелност са постановени в регламентираните по ТЗ и ГПК задължителни срокове.

През 2013г. са постановени **решения по 75 новообразувани фирмени дела и 165 решения по вписване на нови обстоятелства.** Работата във връзка с фирмените дела значително намаля през последните четири години, поради изменената нормативна база. В съда останаха вписванията /регистрацията/ на всички СНЦ, фондации, читалища, религиозни юридически лица, жилищно – строителни кооперации, водни сдружения, ловно – рибарски дружества и други юридически лица, които подлежат на съдебна регистрация по различни закони.

Свършените въззивни търговски дела през 2013г. са с 10% повече от тези през 2012г., с 4% повече спрямо 2011г. и с 25% повече спрямо 2010г. /2013г.– 451 бр., 2012г.– 411 бр., 2011г.– 432 бр., 2010г.– 360 бр./. В процентно изражение свършените въззивни т.д. **са 53% през 2013г., 47% през 2012г., 55% през 2011г. и 52% през 2010г.** спрямо общия брой свършени търговски дела.

Свършени търговски дела като въззивна инстанция

Год.	Общ брой свършени т.д.	Свършени въззивни т.д.	% от общ брой свършени т.д.	% изменен. на въззивни т.д. спрямо 2010 г.
2010	696	360	52%	100%
2011	789	432	55%	120%
2012	881	411	47%	114%
2013	856	451	53%	125%

Намаление от 10% спрямо предходната година бележат свършените въззивни търговски дела до 3 месеца от образуването им. /2013г. – 73%, 2012г. – 83%, 2011г. – 77% и 2010г. – 74% от общия брой свършени въззивни търговски дела/.

Положителни са данните при свършените въззивни търговски дела със съдебен акт по същество. Те са 92% през 2013г., 86% през 2012г., 81% през 2011г. и 80% през 2010г. от общия брой свършени въззивни търговски дела.

**Търговски дела въззивна инстанция, свършени до 3 месеца
от образуването им и със съдебен акт по същество**

Год.	Общ брой свършени въззивни т.д.	Свършени до 3 месеца от образуването	% от общ бр.свършени въззивни т.д.	Свършени със съд.акт по с-во	% от общ бр.свършени въззивни т.д.
2010	360	268	74%	288	80%
2011	432	331	77%	350	81%
2012	411	340	83%	353	86%
2013	451	327	73%	414	92%

От общия брой решени първоинстанционни и въззивни търговски дела, почти всички частни търговски дела са решени в едномесечен срок от образуването им. Голяма част от въззивните търговски дела, също са обявени за решаване в срок до един месец от образуването, но трябва да се отбележи, че след това не всички решения са постановени в срока по чл.235,ал.V ГПК, 30 дни от последното съдебно заседание. Същото се отнася и за част от първоинстанционните търговски дела.

Вярно е, че броят на делата, чието разглеждане е продължило повече от инструктивния тримесечен срок и онези, по които има забавяне на постановяване на решението не е много голям, но би следвало за следващата година съдиите да положат усилия тази практика да се преустанови.

Причините за забавяне и проблеми при движението на **търговските дела са аналогични или близки на тези при гражданските дела.**

Констатациите са, че делата се отлагат по обективни причини. Като допълнение на казаното до тук, може да се добави, че една от причините за отлагане на делата **е нередовното призоваване**, което пък от своя страна се дължи на затруднения да се призоват лица с адрес в отдалечени градове, както и на проблеми при оформяне и връщане на призовки от Кметствата в малките населени места. **Значително е намалял броят на делата, отложени поради заболяване на страните**, или наличие на друга пречка за явяване, което се дължи както на разпоредбата на закона – чл.142, ал.2 ГПК, така и на променената законодателна уредба – Наредбата за медицинската експертиза.

Общ проблем за граждански и търговски дела–първа инстанция е това, че ответниците – физически лица по тези дела не могат да бъдат намерени на посочените в исковите молби адреси, нито на постоянните им адреси, в какъвто случай се налага **назначаването на особен представител** на страната по чл. 47, ал. 6 от ГПК на разноски на ищеца, което пък удължава времето за размяна на книжа, а оттам и висиящността на тези дела .

Отчетен доклад на Старозагорски съдебен район за 2013 година

Общовалидни както за 2013г., така и за предишните години, са направените вече констатации за голямо забавяне при процедурата на двойна размяна на книгата между страните по делата, както и че търговските дела, най – вече първоинстанционните такива, стават все по–усложнени от фактическа и правна страна.

Макар че засега само в наказателното правораздаване се говори за дела със значим обществен интерес, **в гражданското и търговско право също има такива дела. Делата на КОНПИ, делата по несъстоятелност, някои имуществени спорове определено са обект на особено внимание от страна на обществото,** заради обществената им значимост и подлежат на специален отчет. Разглеждането им се отличава с висока степен на сложност и трудности при събиране на доказателствата, най–вече по допуснатите експертизи, поради значителния обхват на предмета на изследването.

Търговските съдии изпитват сериозни затруднения при намирането на квалифицирани експерти, които да са в състояние да извършат компетентно обследване по сложните съдебно – икономически експертизи, назначавани по тези дела. В тази връзка е нужно да се подчертае необходимостта от създаване на по – добър модел на национално ниво за подбор и вписване на вещите лица по съдебни райони, за подготовката им като експерти и поддържане нивото на професионалната им квалификация.

По отношение на **качеството на правораздаване през 2013г. са обжалвани 117 бр. дела първа инстанция или 29% от общия брой свършени дела /405 бр./. Потвърдени са 63 бр., изменени 10 бр. и отменени 27 съдебни акта /в т.ч. 3 бр. поради обективни причини/.**

При делата като въззивна инстанция са обжалвани 57 бр. дела от общо свършени 451 бр. или 13%. Потвърдени са 35 бр., изменени – 1 бр. и отменени 5 бр. съдебни акта. **От отменените общо 32 бр. съдебни акта по търговски дела, 3 бр. са по обективни причини.**

Качество на обжалваните съдебни актове при търговските дела

Вид дело	Общ бр свърш. дела	Обжалвани дела	% от общ бр.свършени дела	Потв. съдебен акт	Изм. съдебен акт	В т.ч. обект. прич.	Отм. съдебен акт	В т.ч. обект. прич.
Т.д.І инст	405	117	29%	63	10	-	27	3
Т.д.ІІ инст.	451	57	13%	35	1	-	5	-
Всичко:	856	174	20%	98	11	-	32	3

Доколкото касационното обжалване е обусловено от преценката за неговата допустимост по чл.280 от ГПК, в периода от ВКС са върнати множество дела с определения за недопускане на касационно обжалване, поради което решенията, предмет на касационна проверка са ограничен брой.

През 2013г. от касационна проверка **са се върнали 41 бр. въззивни търговски дела**. ВКС не е допуснал до разглеждане касационната жалба по 18 бр. дела /или 44%/ от общия брой върнати дела/. По 8 бр. дела /19.5%/ касационната жалба е оставена без разглеждане, или делото е било прекратено, т.е. **63.5% от обжалваните дела не са разглеждани по същество**.

От разгледаните по същество 15 бр. дела : 9 бр. са потвърдени, 1 бр. – изменено и 5 бр. – отменени. Разгледаните по същество дела са 36.5% от общия брой върнати от обжалване дела.

Търговски дела предмет на касационна проверка

Вид дело	Общ бр. свърш дела	Обжалвани дела	Общ бр. върнати дела	Не доп. касац жалба	% от бр. върнати дела	Прекр. /без разгл.	% от бр върнати дела	Бр. дела разгл. по с-во	% от бр върнати дела
Т.д . II инст	451	57	41	18	44%	8	19.5%	15 в т.ч. 9-потв. 1-измен. 5-отмен.	36.5%

Заслужава да се отбележи, че макар **основната причина за отмяна на решенията да е била допуснато нарушение на материалния закон, не може да се направи извод за непознаване на законодателството от страна на съдебните състави**. В тази насока категорично говори високият процент на потвърдените съдебни актове, както и фактът, че броят на отменените актове е чувствително по – нисък в сравнение с тези, които са били потвърдени изцяло.

Безспорно е, че следва да се продължи установената през годините **практика на задълбочена предварителна подготовка на делата**, преди да бъдат внесени в съдебно заседание. Това е законово задължение и допринася за пълното изясняване на правния спор, неговата правилна правна квалификация, съответно събиране на доказателства, съотнесими към конкретния казус и решаването в разумни срокове.

По отношение на **частично отменените съдебни актове** характерно е да се отбележи, че **отмяната е засегнала обжалваните решения в една незначителна част**. Като най – често срещан пример на частично отменени

решения, може да се посочат решенията, по които съдът е присъдил определен размер на обезщетение, а въззивната, или касационна инстанция са присъдили различен размер, което е довело до отмяна на решението в отхвърлителната му част.

По – малко са случаите, при които причина за отмяна на съдебни актове /частично или изцяло/ е **противоречивата съдебна практика** по някои казуси на въззивната, или касационна инстанция. Влизането в сила на ГПК от 01.03.2008г. и залегналите в него основания за касацоинно обжалване и въобще приложното поле на касационното обжалване, доведоха до по – бързо уеднаквяване на съдебната практика, респективно подобряване качеството на съдебните актове. Визираното по – горе е общовалидно както за търговските, така и за гражданските дела.

Отделно от посоченото до тук, като причина за ревизиране на гражданските и търговски съдебни актове на ОС Стара Загора от по – горни инстанции следва да се посочи **динамичното и често несъгласувано законодателство, както и възникващите неясноти при прилагането на процесуалните норми**. Като обективно свидетелство в тази насока са **множеството образувани тълкувателни дела** от ВКС по граждански /търговски/ – по процесуални и материално–правни въпроси, както и **постановените тълкувателни решения**.

2.3 Свършени наказателни дела

През 2013г. се затвърди тенденцията от последните две години към **намаление на постъпилите, респективно свършили наказателни дела** – със 17% по – малко спрямо 2012г., с 31% по – малко спрямо 2011г. и със 17% по – малко спрямо 2010г. /2013г. – 916 бр., 2012г. – 1097 бр., 2011г. – 1319 бр. и 2010г. – 1104 бр./

Свършените през 2013г. НОХД са най – малко като брой в разглеждания четиригодишен период /2013г. – 110 бр., 2012г. – 153 бр., 2011г. – 166 бр., 2010г. – 125 бр./. Намалението е с 28% спрямо 2012г., с 34% спрямо 2011г. и с 12% спрямо 2010г.

Коментираните статистически показатели са относими към направения извод, че през 2013г. **наказателните дела са се движили по оста “намаление по брой - увеличение по фактическа сложност”**. Сред първоинстанционните дела преобладават тези, по които са обвинени повече от едно лице, или в различни форми на многоепизодна престъпна дейност. **Детайлният анализ на разкритата престъпност** /изключвайки общоопасните, които традиционно са най – много/ **дава предимство на**

делата за стопански престъпления и за престъпления против собствеността и данъчната система.

Свършени НОХД по видове престъпления

Год.	Общ брой НОХД	Против личността	Против собствеността	Против стопанството	Против финансова данъчна и осиг. с-ма	Против дейността на ДООО	Докум. прест. Комп. прест.	Против общ. спокойствие	Общопасни престъпления	Против отбран. способн. на Р.Б.
2010	125	14	33	12	19	8	-	2	37	-
2011	166	18	30	25	16	24	-	8	44	1
2012	153	20	25	26	21	23	2	3	33	-
2013	110	14	19	15	18	14	2	-	28	-

Структурата им за изминалата година най-общо е следната:

– **Престъпления против личността: 14 бр.**, в т.ч. 10 бр. убийства довършени по чл. 115–118 НК, 2 бр. причиняване смърт по непредпазливост по чл. 123 НК, 1 бр. блудство – чл. 149, ал.5 НК и 1 бр. отвличане – чл 142 НК;

– **Престъпления против собствеността: 19 бр.**, в т.ч. 14 бр. грабеж по чл. 199 НК, 2 бр. присвояване – чл.203, 206, ал.4 НК и 2 бр. изнудване /рекет/ – чл.213а, ал.3 и 4, чл.214, ал.2 НК;

– **Престъпления против стопанството: 15 бр.**, в т.ч. 13 бр. против паричната и кредитна система – чл. 243 – 252 НК;

– **Престъпления против финансовата, данъчната и осигурителната системи: 18 бр.**, в т.ч. 17 бр. по чл. 255 – 257 НК и 1 бр. по чл.253, ал.4 НК;

– **Престъпления против дейността на държавни органи и обществени организации: 14 бр.**, в т.ч. 13 бр. подкупи и 1 бр. за престъпление по служба с цел облага – чл.282 – 283а НК;

– **Документни и компютърни престъпления – чл.308 – 319а НК – 2 бр.**

– **Общопасни престъпления: 28 бр.**, от които 13 бр. транспортни престъпления /чл. 343 НК/ и 15 бр. престъпления с предмет наркотични вещества /чл.354а НК/;

Вътрешната структура за броя свършени НОХД /аналогично на постъпилите/ сочи за известни промени през годините. Запазва се тенденцията за най-голям дял на свършените НОХД за общопасни престъпления – 28 бр. или 26% от всички свършени НОХД, при 22% за 2012г., 27% за 2011г. и 30% за 2010г.

Относително постоянен е броят свършени НОХД за престъпления против личността – 14 бр. за 2013г. /13% от всички НОХД/, 20 бр. дела за

Отчетен доклад на Старозагорски съдебен район за 2013 година

2012г. /13% от всички НОХД/, 18 бр. през 2011г. /11% от всички НОХД/ и 14 бр. за 2010г. /11% от всички НОХД/, **на свършените НОХД, образувани за престъпления против собствеността – 19 бр. през 2013г.** /17% от всички НОХД/, 25 бр. дела за 2012г. /16% от всички НОХД/ и 30 бр. през 2011г. /18% от всички НОХД/, **както и на делата за престъпления против финансовата, данъчна и осигурителна система: – 18 бр. за 2013г.** /16% от всички НОХД/, 21 бр. дела за 2012г. /14% от всички НОХД/ и 19 бр. през 2010г. /15% от всички НОХД/. **Намалял броят на делата за престъпления против стопанството – 15 бр. за 2013г.** /14% от всички НОХД/, 26 бр. дела за 2012г. /17% от всички НОХД/. Касае се до сложни по фактическа конструкция дела, изискващи и икономическа подготовка от съдиите–докладчици. Това са дела, които изискват продължително време за решаването им, предвид специфичния предмет на доказване. **Намалял е и броят на свършените дела за престъпления против дейността на държавни органи и обществени организации 14 бр. през 2013г.** /13% от всички НОХД/, 23 бр. дела за 2012г. /15% от всички НОХД/, 24 бр. през 2011г. /15% от всички НОХД/.

По отношение на НОХД, интерес представляват не само броят свършените през отчетната година, **но и на делата с наказана престъпност /влязла в сила присъда или споразумение/.**

Констатираното вече увеличаване на фактическата и правна сложност на НОХД рефлектира особено осезателно на този показател. Делата с висока фактическа и правна сложност, в частност тези с обществен и медиен интерес, почти на 100% се обжалват на въззивна и касационна инстанция и то нееднократно. **Позитивен е фактът, че през 2012г. и 2013г. неблагоприятната тенденция от периода 2009г. – 2011г. за намаляване на броя дела с наказана престъпност /2009г. – 80%, 2010г. – 78% и 2011г. – 77% от всички свършени НОХД/ е нарушена: 86% от всички свършени дела през двете години са с влязла в сила присъда /споразумение/.**

НОХД с наказана престъпност

Год.	Общ брой постъпили НОХД	Общ брой свършени НОХД	Общ бр. дела с наказана престъпност	% дела наказана престъпност към постъп. НОХД	% дела наказана престъпност към свърш. НОХД
2010	132	125	98	74%	78%
2011	166	166	128	77%	77%
2012	134	153	131	98%	86%
2013	114	110	95	83%	86%

Тенденцията за относително нисък брой дела с наказана престъпност се наблюдава за страната като цяло. През 2011г. в Р.

България са свършени 3040 бр. НОХД, тези с наказана престъпност са 2258 бр., или **74%** /ОС Стара Загора – **77%**/. През **2012г. в Р. България** са свършени 3079 бр. НОХД, тези с наказана престъпност са 2084 бр., или **68%**. /ОС Стара Загора – **86%**/. През първото полугодие на 2013г. в Р. България са свършени 1575 бр. НОХД, тези с наказана престъпност са 1083 бр., или **69%** /ОС Стара Загора – **90%**/. Докато за страната се поддържа едно по – ниско ниво на този показател /68 % – 69%/, за **ОС Стара Загора са налице стабилни високи стойности през последните две години /86%/.**

По – специален интерес от делата с наказана престъпност представляват делата–обект със значим обществен интерес: организирана престъпност, корупционни престъпления, пране на пари, престъпления, свързани с фондове на ЕС, такива за деяния, извършени от лица, заемащи ръководни обществени и държавни длъжности, данъчни престъпления, престъпления, свързани с изготвяне, прокарване в обръщение и използване на неистински и преправени парични знаци, престъпления с предмет наркотични вещества. През 2013г. са свършени **общо 7 бр. дела от особен обществен интерес.**

От тези свършени 7 бр. дела 3 бр. /43%/ са приключили с присъда и 4 бр. дела /57%/ са прекратени и върнати в ОП Стара Загора за доразследване .

Вътрешната структура на свършените НОХД от особен обществен интерес е следната: по чл.255– 257 НК – 1 бр., по чл.282 – 283 НК – 2 бр., по чл.293, ал.2, чл.253а, ал.1, чл.311, ал.1 НК – 1 бр., по чл.252, ал.1 НК – 1 бр., по чл.203, ал.1, чл.201 НК– 1 бр. и по чл.116, ал.1, т.6, чл.198, ал.4 НК – 1 бр.

**Свършени дела с особен обществен интерес
в ОС Стара Загора по текстове от НК през 2013г.**

Вид дело	Текст от НК	Съдия докладчик
НОХД 301/2011	Чл.257, ла.1, чл.256 НК	Ива Стефанова
НОХД 433/2011	Чл.282, ал.2, чл.220, ал.2, чл.217, ал.4 НК	Спасена Драготинава
НОХД 279/2012	Чл.293, ал.2, чл.253а, ал.1, чл.311, ал.1 НК	Спасена Драготинава
НОХД 573/2012	Чл.252, ал.1 НК	Спасена Драготинава
НОХД 61/2013	Чл.203, ал.1, чл.201 НК	Мариана Христатијева
НОХД 175/2013	Чл.116, ал.1, т.6, чл.198, ал.4 НК	Красимира Дончева
НОХД 520/2013	Чл.282, ал.2, ал.1 НК	Красимир Георгиев
Всичко:7 броя		

През 2013г. 4 бр. НОХД от особен обществен интерес са с наказана престъпност /влязла в сила присъда/ Осъдени са общо 9 лица, като за 5 от тях /или **56% /присъдите са ефективни. На три лица са наложени присъди над 3г. до 10г. Наред с наказанието лишаване от свобода, са наложени и глоби в размер на **6100.00 лв.****

За сравнение: От приключилите през 2012г. 11 бр. НОХД от особен обществен интерес със съдебен акт по същество /присъда и споразумение/, **5 бр. дела /или 45%/ са с наказана престъпност** /2 бр. дела приключили със споразумение и 3 бр. дела с влязла в сила присъда/. Осъдени са общо 7 лица, като за 4 от тях **/или 57% /присъдите са ефективни**. На три лица са наложени присъди над 3г. до 10г. Наред с наказанието лишаване от свобода, само по едно от делата е наложена и глоба в размер на **10 000.00 лв.**

**НОХД с наказана престъпност по дела от
особен обществен интерес в ОС Стара Загора през 2013г.**

Текст от НК	свършени дела през 2013г.	Бр. дела с наказана престъпност		Осъдени лица до 3 години		Над 3 до 10 г	Глоби /лв./
		Присъда	Спораз.	Общо	В т.ч. условно		
Чл.255, ал.3, ал.1, т.6 и т.7	362/2011	1		2	1		100.00
Чл.213а, ал.3, т.7, ал.2, т.3	45/2010	1				1	6000.00
Чл.255, ал.3, ал.1, т.6 и т.7	409/2012	1		1	1	1	
Чл.212, ал.4, ал.1, ал.5	278/2012	1		3	2	1	
Общо	4 бр.	4		6	4	3	6100.00

Причините за отлагане на наказателните дела са в две константни категории:

- за събиране на нови доказателства;
- нередовно призоваване на подсъдими, свидетели и вещи лица;

Първата категория причини намира обяснението си в усложняването на делата от фактическа и правна страна. Тук е мястото да се отбележи, че значителен брой от отложените дела са във връзка с назначени експертизи.

Нередовността на призоваването е втора по значимост причина за отлагането на делата. За преодоляването ѝ съдиите в наказателно отделение извършват непрекъснат контрол по връчването на призовки и съобщения. Стриктно се спазват и изискванията на ПАРОАВАС, като съдебната администрация извършва необходимото по своевременното и точно връчване на съобщенията. Въпреки това има една категория обективни причини, които не могат да се преодолеят, поради липсата на пълна база данни, относно актуалното местоживее на призоваваните лица и съответната гранична статистика. **Като цяло няма констатация съдиите да са отлагали делата без наличие на конкретна и основателна към момента на отлагането на делото причина.**

В броя на отложените дела се включват и тези, които са били насрочени за предварително изслушване на страните по реда на гл.27 от

НПК. При тази процедура е възможно делото да приключи с краен съдебен акт в едно съдебно заседание – когато е по чл. 371 т.2 от НПК – със самопризнание на подсъдимия и ако са призовани, респективно конституирани страните в процеса. Възможно е обаче подсъдимият да не желае да приключи по този ред, но пък страните да изразят съгласие да не се разпитват свидетели и вещи лица /или част от тях/, като се възползват от възможността на чл. 371 т. I от НПК. Макар това да води винаги до отлагане на делото и да се включва в процента на отложените дела, традиционно – смятано за негативен показател, то като краен резултат значително облекчава процеса откъм време за провеждане на заседанието и не без значение – облекчава процеса във финансов аспект – чрез спестяване на разходи за свидетели и възнаграждения на вещи лица за явяване в съдебно заседание.

Често срещан проблем при обвинителните актове е, че в техните приложения се включват свидетели, които ще установяват едни и същи фактически обстоятелства, или техните показания са напълно ненужни, тъй като се отнасят до обстоятелство, за което има други доказателства или пък не са свързани с предмета на доказване. Често тези свидетели са от други населени места и трябва да се изплатят пътни разноски, или заседанието е през работното им време и следва да се изплати възнаграждение. Немалък е проблема с вещите лица, които не рядко са от други градове и следва да се заплатят командировъчни разходи.

Отново трябва да се отбележи необходимостта от допълнителни усилия – освен за проверка на върнатите в цялост призовки по делата и **за навременна реакция.** Така например – връчване на книжа на подсъдим, чрез роднини, близки, месторабота, мобилни телефони и др. обявяване на ОДИ на свидетели с мярка “установяване на местоживееене”, регулярна проверка на делата по връчването на призовките – както от страна на деловодителя, така и на секретаря, а също и на докладчика по делото. Разбира се, това следва да се извършва не само непосредствено преди съдебното заседание, а и значително преди него, за да има достатъчно възможност да се издири и установи лице, за което се знае, че е с променен, но установим адрес. Така, с повече ангажирани усилия – и на съда, и на служителите, ще се стигне до намаляване на броя на отложените дела.

Голям е броят на отложените дела по молба на страната, като най-честа причина за това – ангажимент на защита или представен болничен лист. Констатациите на съдиите са, че в много от случаите медицинските документи не отговарят на изискванията на Наредбата за медицинската експертиза на работоспособността. Независимо от това медицинският документ е уважителна причина за отлагане на делото, въпреки неговата

неизрядност от формална страна, още повече, че неоформянето му е по вина не на страната, а на длъжностното лице, което го е изготвило. Съдиите са предприемали необходимите мерки за дисциплиниране страните в процеса съобразно предвидените в законодателството разпоредби, както и чрез налагане на глоби. Общовалидно е констатираното и в годишния доклад за 2012г., че за отстраняването на тази причина за отлагане е необходимо да бъде регламентирано в НПК, че в рамките на досъдебното производство и в хода на съдебното следствие на една инстанция адвокатът – защитник на подсъдимия да има право да поиска най – много два пъти отлагане на делото, поради заболяване, при трети случай – защитникът да е длъжен да посочи свой заместник, а ако не направи това, съдът да има право да назначи служебен защитник.

За преодоляване злоупотребите с правото на защита е **наложително регламентиране на нови процесуални правила в НПК** – в случай, че подсъдимият реши да оттегли пълномощията си от защитника – адвокат и да упълномощи друг такъв, той да е длъжен да направи това **най-късно 5 дни преди насроченото заседание, а ако не извърши това, съдът да може да назначи служебен защитник. В този смисъл крайно належаща е промяна в чл.96, ал.2 от НПК**, тъй като съгласно действащата законова разпоредба замяната на един защитник с друг може да стане само по молба, или със съгласието на обвиняемия /подсъдимия/.

В заключение трябва да се посочи, че макар и броя на отложените дела да не е голям, се наблюдава **тенденция всяка година да се увеличава, като анализът сочи, че до известна степен увеличението се дължи и на обективни причини.** Все повече се увеличава броя на делата, отложени поради нужда от **събиране на нови доказателства**, а последното е наложено от **непопълването на делата с необходимия обем доказателства още от стадия на досъдебното производство.** Показателят отложени дела е несъмнено негативен, но той следва да се преценява на базата на делата, решени в рамките на три месеца от постъпването на делото в съда, до решаването му с краен съдебен акт, който за ОС Стара Загора е относително висок. След като всички останали инструктивни срокове се спазват – тези по образуване и насрочване на делата, както двумесечния срок при последващото отлагане, а също и изготвянето на съдебния акт /респективно мотивите към присъдата/, това води и до разумни срокове в съдебната фаза. **Намаляването на броя на отложените дела не може да бъде са сметка на нарушаване на процесуалните права на страните, или непопълване на делото с необходимите доказателства.**

Освен визираните по-горе дела, заслужават внимание и **кръг дела, които макар да не са от наблюдаваните от ВСС дела от особен обществен интерес, поради специфични обстоятелства, са с обществен и медиен интерес /личност на подсъдим, начин на извършване на деянието, последици от престъплението и т.н./.**

С особен интерес в обществото и медиите се следят делата за престъпления против финансовата, данъчна и осигурителна система и т.нар. наркотични престъпления.

**НОХД с наказана престъпност за престъпления
против финансовата, данъчна и осигурителна системи**

Год.	Общ брой постъпили НОХД	Общ брой свършени НОХД	Общ бр. дела с наказана престъпност	% дела наказана престъпност към постъп. НОХД	% дела наказана престъпност към свърш. НОХД
2010	22	19	10	45%	53%
2011	17	16	10	59%	63%
2012	17	21	13	76%	62%
2013	14	18	11	79%	61%

Броят на делата за престъпления против финансовата, данъчна и осигурителна система варира с малки отклонения /надолу или нагоре/ през анализирания четиригодишен период, същото важи и **за броят на делата с наказана престъпност** /2010г. – 53%, 2011г. – 63% и 2012г. – 62%, 2013г. – 61%/ спрямо общия брой свършени по тези текстове от НК дела.

Анализирайки делата за “престъпления против финансовата, данъчна и осигурителна система”, по-особено внимание заслужават “данъчните престъпления”. Непрекъснато в пресата и останалите медии се изнася информация за източване на ДДС в особено големи размери и ощетяване на бюджета с милиони левове. Таблицата по-долу извежда тези престъпления за последните четири години.

През 2010г. решенията с присъда данъчни дела са 10, като 7 /70%/ са разгледани като съкратено съдебно производство. Данните за 2011г. сочат, че са постановени 8 присъди, като 5 от тях /63%/ са разгледани като съкратено съдебно производство. През 2012г. са постановени 11 бр. присъди, като 6 от тях /55%/ са разгледани като съкратено съдебно производство. **През изминалата 2013г. са постановени 13 бр. присъди, като 6 от тях /46%/ са разгледани като съкратено съдебно производство.** Налице е ясно изразена тенденцията към **рязко намаление на броя дела, разгледани като съкратено съдебно производство** /2010г. – 70%, 2011г. – 63%, 2012г. – 55% и 2013г. – 46%/

**Постъпили и приключили НОХД по чл. 255 – 257 НК
за периода 2010 – 2013 год. Наложени наказания**

Година	Постъпили дела	Решени с присъда	Прекратени		Осъдени лица до 3 години		Осъдени лица от 3 до 10 год	Други наказания
			Всичко	В т.ч. със споразумен	Общо	В т.ч. условно		
2010	22	10	8	-	12	7	-	-
2011	17	8	8	-	8	5	-	-
2012	15	11	8	2	14	11	2	-
2013	11	13	4	-	15	12	-	-
Всичко:	65	42	28	2	49	35	2	-

По отношение на “тежестта на наказанието” данните сочат, че през 2010г. са осъдени 12 лица и 5 са получили ефективни присъди /или 33%/. За 2011г. от осъдените 8 лица, 3 са получили ефективни присъди /или 38%/. През 2012г. от осъдените 16 бр. лица, 5 са получили ефективни присъди /или 31%/. **През изминалата 2013г. от осъдените 15 лица, 3 лица са получили ефективни присъди /или 20% - най нисък процент за последните четири години/. За четирите години по чл. 255 – 257 НК са осъдени общо 51 лица, в т.ч. 16 ефективно, или 31%.**

За сравнение: по данни на ВСС за 2010г. в Р. България за данъчни престъпления са осъдени 132 лица, като 19 са получили ефективни присъди, или 14% /ОС Стара Загора – 33%/, за 2011г. в Р. България за данъчни престъпления са осъдени 133 лица, като 32 са получили ефективни присъди, или 24% /ОС Стара Загора – 38%/, през 2012г. в Р. България за данъчни престъпления са осъдени 168 лица, като 20 са получили ефективни присъди, или 12% /ОС Стара Загора – 31%/. За първото полугодие на 2013г. в Р. България за данъчни престъпления са осъдени 83 лица, като 15 са получили ефективни присъди, или 18% /ОС Стара Загора – 33%/. **Налага се извода, че процентът на ефективно осъдените лица в ОС Стара Загора по “данъчни дела” е значително над средния за страната.**

Въпреки наличието на обективни трудности 61% през 2010г., 56% през 2011г., 53% през 2012г. и **29% през 2013г.** от свършените “данъчни дела” са приключили до 3 месеца от образуването им, като тенденцията е към **постоянно намаление**. Една от основните причини е, че все по – малко “данъчни дела” приключват по съкратено съдебно следствие. Голям е и броят на делата, които са прекратени и върнати за доразследване – 4 бр. или 24% през 2013г. /2012г. – 32%, 2011г. – 50 %, 2010г. – 44%/. **Все пак позитивен е фактът, че този висок процент дела бележи постоянно намаление, особено осезателно в последните две години.**

През 2013г. е увеличен броят на постъпилите, респективно свършени дела по чл.354а НК. /2013г. – 15бр. 2012г. – 10 бр./ Висок е процентът на делата с наказана престъпност. За високия процент способства и фактът, че се увеличава броят на приключили дела по чл.354а със споразумение. През 2011г. от 19 свършени дела, само 2 са приключили с присъда., а през 2012г. и десетте приключили дела са по споразумение. През 2013г. 4 бр. НОХД по чл.354а са приключили с присъда и 11 бр. – със споразумение.

**НОХД с наказана престъпност
за престъпления по чл. 354а НК**

Год.	Общ брой постъпили НОХД	Общ брой свършени НОХД	Общ бр. дела с наказана престъпност	% дела наказана престъпност към постъп. НОХД	% дела наказана престъпност към свърш. НОХД
2010	11	10	10	91%	100%
2011	18	19	18	100%	95%
2012	10	10	10	100%	100%
2013	17	15	12	71%	80%

По отношение на **“тежестта на наказанието”** през 2013г е нарушена тенденция към намаление по отношение на броя на ефективно осъдените лица през годините. Така през 2010г. от осъдените 11 лица 7 са получили ефективни присъди /или 64%/ , през 2011г. от осъдените 29 лица, 13 са получили ефективни присъди /или 45%/ , през 2012г. от осъдените 13 лица, 5 са получили ефективни присъди /или 39%/. През изминалата 2013г. от осъдените 18 лица, 10 лица са получили ефективни присъди /или 56%/. За четирите години по чл.354а НК са осъдени общо 71 лица, в т.ч. 35 ефективно, или 49%.

За сравнение: по данни на ВСС за 2010г. в Р. България за извършени престъпления по чл. 354а НК са осъдени 464 лица, като 220 са получили ефективни присъди, или 47% /ОС Стара Загора – 64%/, за 2011г. в Р. България за извършени престъпления по чл. 354а НК са осъдени 574 лица, като 242 са получили ефективни присъди, или 42% /ОС Стара Загора – 45%/. За 2012г. в Р. България за извършени престъпления по чл. 354а НК са осъдени 547 лица, като 229 са получили ефективни присъди, или 42% /ОС Стара Загора – 39%/. За първото полугодие на 2013г. в Р. България за извършени престъпления по чл. 354а НК са осъдени 292 лица, като 101 са получили ефективни присъди, или 35% /ОС Стара Загора – 60%/. По този показател /тежест на наказанието/ стойностите на ОС Стара Загора са значително над средните за страната.

**Постъпили и приключили НОХД по чл. 354а НК
за периода 2010 – 2013 год. Наложени наказания**

Година	Брой постъп дела	Решени с присъда	Прекратени		Осъдени лица до 3 години		Осъдени лица от 3 до 10 год	Други наказа ния
			Всичко	В т.ч. със споразумение	Общо	В т.ч. условно		
2010	11	-	10	9	11	4	-	-
2011	18	2	17	17	25	16	4	-
2012	10	-	10	10	13	8	-	-
2013	17	4	11	11	17	8	1	-
Всичко	56	6	48	47	66	36	5	-

През 2013г. рязко е намалял броят на свършените НОХД до три месеца от образуването им: /2013г. – 67%, 2012г. – 81 %, 2011г. – 82%, 2010г. – 72%/ . Големият брой дела, приключили със споразумение през 2011г. и 2012г., е една от основните причини за високите стойности на показателя през тези години. **Броят на делата, приключили с присъда, през периода 2010г. – 2012г. плавно намалява /2010г. – 45%, 2011г. – 39% и 2012г – 39% спрямо общия брой свършени НОХД/. През 2013г. 60% от НОХД са приключили с присъда.** Основна причина за това са настъпилите промени в законодателството. С изменението на чл. 381, ал. 2 НПК се въведе забраната за прекратяване на наказателното производство със споразумение в случаите на причиняване на смърт /без значение формата на вина / , т.е обективно се стесни възможността делата по определени текстове от НК да приключват със споразумение. Високият процент дела приключили с присъда през 2013г., автоматично доведе до увеличаване времетраенето на съдопроизводството, респективно към намаляване на броя дела, приключили до 3 месеца от образуването им..

НОХД, свършени до 3 месеца от образуването им и с присъда

Год.	Общ брой свършени НОХД	Свършени до 3 месеца от образуването	% от общ бр. свършени НОХД	НОХД свършени с присъда	% от общ бр. свършени НОХД
2010	125	90	72%	56	45%
2011	166	136	82%	65	39%
2012	153	124	81%	60	39%
2013	110	74	67%	66	60%

През последните 2 – 3 години се затвърждава още една тенденция. Запазва се **относително голям броят на делата, внесени от Прокуратурата с обвинителен акт, по които е сключено споразумение в съдебно заседание** /2012г. – 17бр., 2011г. – 19 бр., 2010г. – 15 бр./. Тази неблагоприятна тенденция **е нарушена през 2013г. – само 8 бр. дела**

Отчетен доклад на Старозагорски съдебен район за 2013 година

внесени от Прокуратурата с обвинителен акт са приключили със споразумение в съдебно заседание. Необходимо е да се работи в посока към намаляване броя на тези дела. След като е имало възможност да се сключи споразумение с подсъдимите и защитниците им в съдебно заседание, прокурорите е следвало да се възползват своевременно от възможностите на чл.381 – 382 НПК. По внесените обвинителни актове са образувани НОХД и съответно призовани от съда подсъдими, множество свидетели и вещи лица. Това води до неоправдано ангажиране на множество граждани, както и до увеличаване на разходите на съда за възнаграждения на съдебни заседатели, за вещи лица и свидетели и не на последно място и до отрицателно отношение към съда от призованите лица /без подсъдимия/.

За един по – продължителен период от време, анализът на данните по кои текстове от НК се внасят /постигат в хода на съдебното производство/ споразумения, е еднопосочен. За последните шест години в ОС Стара Загора само три дела са свършили със споразумение по чл. 255–257 НК. Същевременно отчетливо расте процентът на тези дела по чл.354а НК. Данните за 2010г. сочат, че 60% от внесените дела по чл.354а НК са със споразумение, като за 2011г. процентът е 78%, а за 2012г. – 100% По отношение на свършените дела, данните също са много високи като стойност: 2010г.–90%, 2011г. – 89%, 2012г. – 100% от свършените дела по чл.354а НК са със споразумение. През изминалата 2013г. 71% от внесените дела по 354а НК са със споразумение, процентът на приключилите е 73%.

По отношение на броя НОХД, свършени със съдебен акт по същество данните са относително стабилни: 87% за 2013г., 85% за 2012г., 86% за 2011г.,78% за 2010г. спрямо общия брой свършени НОХД. По този показател данните на ОС Стара Загора са най – добри за последните четири години.

НОХД, свършени със съдебен акт по същество

Год.	Общ брой свършени НОХД	НОХД свършени със съдебен акт по същество /присъда и споразумение/	% от общ брой свършени НОХД
2010	125	97	78%
2011	166	143	86%
2012	153	130	85%
2013	110	96	87%

От изложените по – горе данни следва изводът, че качеството на правораздаването в ОС Стара Загора е добро, както по отношение на бързина на съдопроизводството, така и по отношение на ефективност .

Причините, водещи до връщане на дела от съда на прокурора за доразследване, не са по-различни от предишните години.

По данни на ВСС за първото полугодие на 2013г. от свършените 1575 бр. НОХД, 206 бр. /13%/ са прекратени и върнати за доразследване /ОС Стара Загора – 10%/. За така наречените шумни процеси, със значим обществен и медиен интерес, съотношението е доста по-голямо. Понякога вината е на прокурорите, но не са изключения случаите, в които съдиите намират всевъзможни нарушения, за да не дадат ход на делото. Вярно е, че наказателният процес е формален, но опасностите започват там, където свършват законовите основания за връщане. **Когато то се прави с “измислени” мотиви, тогава на практика е налице отказ от правосъдие.**

Укоримо е и когато съдът не забелязва прокурорските пропуски, преди да е насрочил процеса. И го връща от зала, когато вече са призовани свидетели и вещи лица, т.е. когато са направени немалки разходи на средства и време. Или пък реши да го върне, когато делото е пред финал.

Възможностите за връщане на делата за доразследване не са много. НПК казва, че съдията прекратява съдебното производство и връща делото на прокурора за допълнително разследване, когато в досъдебното производство е допуснато отстранимо съществено нарушение на процесуалните правила, довели до ограничаване на процесуалните права на обвиняемия, или на неговия защитник, на пострадалия, или на неговите наследници. **Има и тълкувателно решение на ВКС от 2002г. за нарушенията на процесуалните правила по време на разследването, които дават основание за връщане на делото на прокурора. Това решение е задължително за всички, а и не е толкова обемно и сложно, че да е трудно за възприемане и прилагане. Анализите на върнатите за доразследване дела показват, че съдиите от наказателното отделение на ОС Стара Загора стриктно спазват визираното тълкувателно решение. Делата се връщат за доразследване единствено, когато в досъдебното производство е било допуснато отстранимо съществено нарушение на процесуалните правила.**

Преимуществено делата са били върнати на ОП Стара Загора с разпореждане на съдията-докладчик /7 бр. /, т.е. налага се изводът, че делата се проучват задълбочено, още преди насрочването им. Не са малко обаче и делата, прекратени за доразследване, в открито съдебно заседание – 5 бр. за 2013г. /42 % от общия брой върнати дела/.

Тази констатация има своята обективна причина, а именно повишаване броя на дела, с обемен доказателствен материал, значителна фактическа и правна сложност и множество подсъдими лица. Характерът на този род дела изисква продължително и задълбочено проучване преди

разпоредителното заседание, което много често е препятствано, предвид значителната натовареност на съдиите – продължителността и броя на съдебните заседания, натовареност при дежурство и т.н. Липсата на достатъчно времеви параметри за подготовка на тези дела обуславя и пропуски, които с оглед постигане целите на съдопроизводството, биват отстранявани от състава на съда в съдебно заседание. Реакция в тази насока съвсем естествено се появява от страна на прокуратурата, която не разполага със законова възможност да атакува акта на съда, с който се връща делото, за разлика от уредената процедура на обжалване и протестиране по реда на чл.249 ал.3 от НПК. **Наложително е през настоящата 2014г. да се работи в посока намаляване броя на дела, върнати за доразследване от открито съдебно заседание.**

Като цяло причините за прекратяване са констатирани непълноти във фактическото обвинение на изготвените обвинителни актове. Констатациите, през минали години, че все още не се е повишило качеството на досъдебното производство, включително и при дейността на прокурора по чл.242 ал.1 от НПК се наблюдава и през изминалата година, което се отразява негативно върху бързината и качеството на правораздаването. **Нещо повече, като цяло недоброто качество на обвинителните актове е от такъв характер, че затруднява правораздавателната дейност на съда, доколкото той е обвързан с фактически формулираното обвинение в тях.**

Прави впечатление, че интензивността на общественото-политическите отношения пряко рефлектира в дейността на органите на досъдебното производство, при което количеството неминуемо доведе до понижаване на качеството. Данните за съвременната икономическа престъпност, каквито са най-често извършваните престъпления против данъчната, финансовата и осигурителната системи, прането на пари, тези в сферата на корпоративния бизнес, сочат за устойчивост, поради развитието на съвременни информационни технологии, повишаване на нивото на грамотност и възможностите на съвременния свят. На тази престъпност може да се противопостави единствено сериозната подготовка не само на магистратите, но първо на разследващите, в областта на финансово-данъчни познания и компютърно-информационна грамотност.

Все още има множество дефицити при разследването, но превръщането на съдебната фаза в централна за наказателния процес измества процесуалната тежест върху нея, придавайки на практика на досъдебните действия подготвително качество.

Следва обаче изрично да се акцентира върху подчертания стремеж на съдиите от наказателно отделение да проявяват изключителна

активност, като правят максимално възможното за събирането на нови доказателства и установяването на обективната истина по делото, което в множество случаи води до преодоляване на пропуските при разследването.

Наред с всичко казано до тук, анализът на прекратените и върнати за доразследване дела сочи, че прекалено формализираният процес е основна обективна причина за връщането на делата за доразследване. За пореден път следва да се посочи, че НПК е прекалено формален по отношение на изготвяне на обвинителния акт. Необходими са законови промени в посока към опростяване на процедурите относно изготвяне на обвинителния акт, по – конкретно чл. 246 НПК да се промени, така че да се облекчи формата на обвинителния акт, както и да отпадне възможността за връщане на дела, заради технически грешки.

Малък е броят на постановените оправдателни присъди: 2010г. – 1 бр., 2011г. – 2 бр., 2012г. – 1 бр., и 2013г. – 2 бр. , т.е. 0.80% през 2010г., 1,20% през 2011г., 0.65% през 2012г. и 1.82% през 2013г. от общия брой свършени НОХД. От общо свършените през четирите години 554 бр. НОХД, 6 бр. са приключили с оправдателна присъда или 1.08%, като 2 бр. са потвърдена, 1 бр. – отменена, една присъда /тази от 2012г./ не е обжалвана и 2 бр. са без резултат от обжалване.

НОХД, свършили с оправдателна присъда

Год.	Общ брой свършени НОХД	Общ бр. оправдат присъди	Текст от НК	Резултат от обжалването	% от общ бр.свърш. НОХД
2010	125	1	Чл.343,ал.3,пр.2,ал.4 НК	Отменена	0.80%
2011	166	2	Чл.244, ал.1 НК Чл.304б, ал.1 НК	Потвърдена Потвърдена	1.20%
2012	153	1	Чл.255, ал.3, ал.1 НК /оправдателна относно единия подсъдим/	Не е обжалвана	0.65%
2013	110	2	Чл.123, ал.1 НК Чл.282, ал.2, чл. 220, ал.2, чл.143, ал.3 НК /оправдателна относно единия от тримата подсъдими/	Без резултат от обжалване Без резултат от обжалване	1.82%
Общо	554	6			1.08%

При първото дело /с постановена оправдателна присъда/ съдът е установил, че при така изяснената фактическа обстановка, с поведение си подсъдимата не е осъществила изпълнителното деяние на
Отчетен доклад на Старозагорски съдебен район за 2013 година

престъплението по чл.123, ал.1 от НК. Съдът е приел, че при липсата на категоричност за пропусната от подсъдимата възможност от по-ефективни мероприятия за оперативна намеса, за диагностицирането на пострадалия и последваща по-голяма възможност за спасяването му от специализиран екип, и с оглед настъпилата почти внезапна смърт на пострадалия, липсва пряка причинна връзка между действията /бездействието/ на подсъдимата и настъпилия резултат, и тя нито от обективна, нито от субективна страна, не е осъществила престъпния състав на чл.123, ал.1 от НК.

По второто дело съдът е установил, че няма събрани каквито и да било доказателства за наличието на пряк умисъл и специална цел в действията на подсъдимата. Не се е установило по делото, че от тези си действия подсъдимата е извлякла каквато и да било имуществена, или друга полза и изгода. Доказателство за това са проведените почти изрядно процедури по обществените поръчки, в които същата, като член на комисията по провеждането, им е участвала. Поради което съдът е установил несъставомерност на деянието, за което е внесен обвинителния акт, липса на доказателства, обосноваващи осъдителен съдебен акт по несъмнен начин. Приел е, че деянието от обективна и субективна страна не е доказано и признал подсъдимата за невинна по поведигнатото обвинение.

Причините за постановявяне на оправдателни присъди могат да се обобщят: Несъставомерност на деянието, за което е внесен обвинителен акт, липса на доказателства, обосноваващи осъдителен съдебен акт по несъмнен начин. В тези случаи наблюдаващият прокурор е следвало да направи всичко възможно, за да се съберат необходимите доказателства, с оглед доказване по безсъмнен начин на извършеното престъпление и съответно участието на обвинените лица в него. Ако тази убеденост, въпреки изчерпването на всички възможни процесуални способности не е била налице, прокурорът закономерно е трябвало да прекрати делото.

От съдените 111 лица през 2013г. са осъдени 109 (от които 4 непълнолетни), оправдани са две лица. Най-масовото наказание е “лишаване от свобода до три години” –87 лица, от които 57 лица при условията на чл.66 НК /т.н. условно/, след това “над три до десет години лишаване от свобода” – 12 лица, “над десет до тридесет години лишаване от свобода ” – 3 лица и други наказания – 6 лица.

През 2013г. в ОС Стара Загора е постановена една доживотна присъда без право на замяна. Делото е за престъпление по чл. 116, ал.1, т.6 и т.12, вр. чл.115 НК. На подсъдимия е наложено наказание от 30г. лишаване от свобода, като на основание чл.25, ал.1, чл.23 НК му е

наложено едно общо наказание “доживотен затвор без замяна” в затвор при първоначално специален режим.

Присъда от 18 години лишаване от свобода е наложена на подсъдим, обвинен по чл.116, ал.1, т.6, вр. чл.115 НК. Делото е обжалвано и до настоящия момент е без резултат от обжалването.

Съдени и осъдени лица за периода 2010г. – 2013г.

Год.	Съдени	Осъдени	До 3 години		Над 3 до 10	Над 10 до 30	Доживот затвор	Без замяна	Други
			Общо	В т.ч .усл.					
2010	130	129	82	46	16	8	2	-	21
2011	187	185	129	89	38	6	-	-	12
2012	164	162	117	90	30	5	-	-	10
2013	111	109	87	57	12	3	-	1	6

През 2013г. намалява броят на свършените ЧНД първа инстанция. Намалението е със 17% спрямо 2012г., с 43% спрямо 2011г. и с 31% спрямо 2010г. Като процентно отношение те са 80% през 2013г., 78% през 2012г, 82%, през 2011г. и 84% през 2010г. спрямо общия брой свършени наказателни дела първа инстанция.

Свършени ЧНД първа инстанция

Год.	Общ брой свърпени нак. дела първа инст.	Свършени ЧНД първа инастанция	% от общ брой свършени нак.д. първа инст.	% изменение на ЧНД първа инст. спрямо 2010 г.
2010	774	649	84%	100%
2011	954	783	82%	123%
2012	695	541	78%	90%
2013	560	450	80%	72%

Трябва да се отбележи, че през последните години трудността на два вида ЧНД непрекъснато се повишава. Конкретно произнасянето по основателността на прекратяването на наказателното производство изисква задълбочено проучване на големи по обем досъдебни производства, решаване на редица правни проблеми в рамките на много кратки процесуални срокове за постановяване на съдебния акт, което на практика е трудно осъществимо.

Анализът на срочността в производствата по чл. 243 от НПК показва, че тези дела в сравнително нисък процент покриват законовото изискване за произнасяне в 7–дневен срок. Като вече беше казано, това са

дела, усложнени от фактическа и правна страна и със значителен обем доказателствен материал, запознаването и проучването на които отнема продължително време. Още повече, че се касае за проверка на прокурорски актове, с които се слага край на наказателното производство и това изисква много внимателно и задълбочено запознаване с доказателствения материал по делото. Неспазването на срока наред с това се дължи и на обстоятелството, че след разпределяне на делото на случаен принцип, съдията докладчик в много редки случаи разполага със срок от седем дни, в рамките на който да не участва в открити съдебни заседания по други дела, съобразно графика за съответния месец, включително дежурства, т.е. същият е натоварен с проучване и произнасяне и по други дела, всяко от които обвързано със срок за произнасяне.

Не следва да се пренебрегват и **свършените дела по чл.64 и чл.65 от НПК**. Те също съдържат голям по обем доказателствен материал, който подлежи на щателно проучване и произнасяне в изключително кратки срокове.

Свършените през 2013г. 189 бр. ВНОХД, ВНЧХД и ВАНД са колкото тези през 2012г. и съответно с 12% и с 25% повече от свършените през 2011г. /169 бр./ и 2010г. /151 бр./. По отношение свършените частни наказателни дела въззивна инстанция през 2013г. има намаление спрямо предходните три години: с 20 % спрямо 2012г. с 15% спрямо 2011г. и със 7% спрямо 2010г. /2013г. – 167 бр., 2012г. – 209 бр., 2011г. – 196 бр., 2010г.– 179 бр./

Свършени ВНОХД, ВНЧХД, ВАНД и ВЧНД

Год.	Общ брой свършени ВНОХД, ВНЧХД и ВАНД	% изменение спрямо 2010 г.	Общ брой свършени ВЧНД	% изменение спрямо 2010 г.
2010	151	100%	179	100%
2011	169	112%	196	110%
2012	193	128%	209	117%
2013	189	125%	167	93%

Данните показват, че съдиите от наказателно отделение полагат усилия за приключване на въззивните дела в разумни срокове. По дела с фактическа и правна сложност се налага въззивната инстанция да събира и проверява доказателства, да се назначават експертизи. Цифрите дават основание да се направи извод, че въззивните наказателни дела се решават бързо, за което допринася и създадената организация за разглеждането им. В тази връзка съдиите–докладчици на атакуваните съдебни актове трябва да са особено

внимателни и стриктно да спазват разпоредбата на чл.323 ал.1 НПК и да връщат жалбите и протеста, когато те не отговарят на законовите изисквания и не е внесена съответна държавна такса /по дела от частен характер/.

Анализираните по – горе резултати, както по отношение на първоинстанционните, така и по отношение на въззивните наказателни дела, говорят за **бързина и ефективност в работата на съда. Проблемът с бързината на процесите е преодолян и усилията следва да се насочат към повишаване на качеството на правораздаване. Задълбоченото проучване на делата откъм доказателствен материал, улеснява съда в хода на съдебното следствие за попълване на делото от необходимите доказателства, а от друга страна позволява своевременно пресичане на опитите за отлагане на делата. Под задълбочена предварителна подготовка обаче следва да се има предвид и усвояване и осъвременяване на специализираните познания, адекватни на съвременната престъпност.**

По отношение качеството на правораздаването.

През 2013г. са обжалвани 31 бр. НОХД или 28% от общия бр. свършени дела. Потвърдени са 4 бр., изменени – 14 бр. и отменени – 7 бр. НОХД. При ЧНД са обжалвани 33 бр. дела /7%/, потвърдени са 25 бр. и отменени 3 бр. При делата като въззивна инстанция са обжалвани 14 бр. /4%/, потвърдени са 5 бр. /в т.ч. 3 бр. присъди/, изменени 2 бр. и отменени 4 бр. съдебни акта /в т.ч. 2 бр. присъди/. **Два от четирите отменени съдебни акта при въззивните наказателни дела са определения за прекратяване на производството, както в гражданската, така и в наказателно – осъдителната част по ВНЧХД, поради изтичане на абсолютната погасителна давност. Практиката на ВКС по този казус далеч не беше еднозначна /някои състави потвърждаваха прекратяването както в наказателната, така и в гражданската част, докато други – отменяха решението и връщаха делото за разглеждане от друг състав само в гражданско – осъдителната част/. Този въпрос беше изяснен с постановеното Тълкувателно решение №1/04.02.2013 год. по ТД №2/2012 год. на ВКС.**

Качество на обжалваните съдебни актове при наказателните дела

Вид дело	Общ бр свърш. дела	Обжалвани дела	% от общ бр.свършени дела	Потв. съдебен акт	Изм. съдебен акт	В т.ч. обект. прич.	Отм. съдебен акт	В т.ч. обект. прич.
НОХД	110	31	28%	4	14	-	7	-
ЧНД	450	33	7%	25	-	-	3	-
Нак .д. II инст	356	14	4%	5 /в т.ч.3 бр. прис./	2	-	4 /в т.ч.2 бр. прис./	-
Всичко	916	78	9%	34	16	-	14	-

Отчетен доклад на Старозагорски съдебен район за 2013 година

И през 2013г. продължи практиката да се прави подробен анализ на всяко едно от делата върнати за ново разглеждане от ПАС и ВКС на общо събрание на съдиите от наказателната колегия. Без да се игнорира инстанционния контрол, се извършва анализ на всеки един от отменените съдебни актове, който се обсъжда на общо събрание на съдиите от наказателното отделение.

През 2013г. в ОС Стара Загора са отменени 9 бр. присъди, в т.ч. 2 бр. присъди, произнесени на въззивна инстанция. Причините, които са довели до отмяната на съдебни актове могат да се сведат до няколко:

–При четири присъди Апелативният съд Пловдив е открил процесуални недостатъци на обжалвания съдебен акт от категорията на абсолютните по смисъла на чл. 348, ал.3, т.1 НПК и отстраними. Апелативният съд е констатирал, че това може да бъде сторено само чрез отмяна на първоинстанционната присъда и връщане на делото на прокурора за отстраняване на визираните процедурни недостатъци и реализиране в пълен обем на правомощията му, произтичащи от разпоредбите на чл. 246 НПК.

▪ **НОХД 462/2008** – ПАС е констатирал, че ОС Стара Загора е приел за разглеждане обвинителен акт, който не отговаря на изискванията на чл.246, ал.2 и 3 НПК, **в конкретност: непосочване на елементи от обективния състав на престъплението, както и на всички характерни белези, визирани в легалното определение на понятието “организирана престъпна група”, както и посочване в обвинителния акт на обстоятелства, които не са елемент от фактическия състав на повдигнатото обвинение. С оглед визираното по – горе, присъдата на ОС Стара Загора е отменена и делото е върнато на прокурора за отстраняване на нарушенията, посочени в обстоятелствената част на решението.**

▪ **НОХД 256/2012** – ПАС, проверявайки правилността на обжалваната присъда, проведеното съдебно следствие и служебно, на основание чл.314 НПК, е намерил същата за постановена **при съществено нарушение на процесуалните правила – нарушено право на защита на подсъдимия, което нарушение е допуснато още на досъдебното производство, поради което присъдата е отменена и делото върнато на прокурора за ново разглеждане.** При служебната проверка на присъдата, Апелативния съд е констатирал, **че е налице нарушение и на материалния закон при определяне наложеното на подсъдимия наказание лишаване от свобода**

▪ НОХД 279/2012г. – ПАС е констатирал, че първоинстанционният съд при постановяване на присъдата е допуснал съществено нарушение на процесуалните правила, което не позволява на въззивната инстанция да проследи дали вътрешното му убеждение е формирано правилно и при спазване на изискванията на закона. Това нарушение е произтекло и е следствие на друго съществено такова, допуснато от прокурора при изготвянето на обвинителният акт и непаднало в полезрението на съда при разпоредителните действия и при постановяване на присъдата, а именно: **повдигнато е обвинение при липса на точна и ясна формулировка в обвинителния акт на изпълнителното деяние на престъпния състав, което не удовлетворява стандарта на чл. 246, ал. 2 и ал.3 НПК** и поставя затруднения пред възможността да се разбере каква е била действителната воля на прокурора при квалифициране на деянието и отнасянето му към приложимия наказателен закон. **Посочен е и друг процедурен порок, произтичащ от същественото противоречие между обстоятелствената част и диспозитива при обвинението.** При служебната проверка на присъдата, ПАС е констатирал и **сериозни нарушения на материалния закон** при постановяването ѝ. С оглед визираното по – горе присъдата на ОС Стара Загора е отменена и делото е върнато на прокурора за отстраняване на нарушенията, посочени в обстоятелствената част на решението.

▪ НОХД 942/2011 – ПАС е констатирал “непрецизност” при формулиране на обвинението, която е попречила на подсъдимия да осъществи в пълен обем защитата си, което от своя страна води до съществено нарушение на процесуалните правила и изисква отмяна на присъдата. Наред с това ПАС констатира и друг съществен порок, свързан с правата на ощетеното юридическо лице и предоставяне на процесуалната възможност да бъдат упражнени в наказателния процес. Присъдата на ОС Стара Загора е отменена и делото е върнато на прокурора за отстраняване на нарушенията, посочени в обстоятелствената част на решението.

–През 2013г. три присъди са отменени и върнати за ново разглеждане от друг състав на ОС Стара Загора

▪ НОХД 251/2013 – ПАС е констатирал, че първоинстанционният съд е започнал разглеждането на делото по общия ред. В следствие е отменил определението, с което е даден ход за разглеждане на делото по общия ред и е преминал към процедура на съкратено съдебно следствие. Подобен процесуален подход е довел до ограничаване правата на страните в процеса, тъй като е

Отчетен доклад на Старозагорски съдебен район за 2013 година

недопустимо след започване на съдебно следствие по общия ред да се преминава към съкратено съдебно следствие по реда на чл. 373 ал. 2 вр. чл. 372 ал. 4 НПК.

▪ НОХД 315/2013 – ПАС е констатирал, **че мотивите на Старозагорския окръжен съд са бланкетни и общи.** Те не съдържат анализ на доказателствата и становище на съда по отношение направените материалноправни и процесуалноправни доводи от защитата на подсъдимия. Налице е дословен препис на обвинителния акт относно приетата за установена от съда фактическа обстановка, доказателствата, въз основа на които е сторено това и съответните правни изводи. **Съществено процесуално нарушение е не само пълната липса на мотиви, но и липсата на такава част от тях, която се отнася до основни въпроси, на които трябва да отговори присъдата.** В мотивите си ПАС е посочил, че липсата на мотиви към присъдата винаги е съществено нарушение на процесуалните правила по чл.348 ал.3 т.2 НПК, водещо до отмяна на постановената присъда съгласно чл.335 ал.2 НПК.

▪ ВНОХД 1012/2012 – ВКС е констатирал, че Старозагорският окръжен съд **не е осъществил правомощията по чл. 14 от НК за обективно, всестранно и пълно изследване на всички обстоятелства по делото.** Старозагорският окръжен съд е изградил своите изводи при неизяснена фактическа обстановка и **едностранчив доказателствен анализ,** доказателствените източници не са обсъдени съвкупно и всестранно, а някои от тях – и според точния им смисъл. Допуснатото нарушение на закона е наложило отмяната на въззивния съдебен акт и връщане на делото за ново разглеждане от друг съдебен състав.

–През 2013г. две присъди са отменени с произнасяне на нова присъда

▪ НОХД 218/2012 – ПАС е установил и констатирал **по-различна фактическа обстановка по делото** и не споделя становището на първостепенния съд, че по един несъмнен и безспорен начин по делото е било доказано от обективна страна участието на подсъдимия във вмененото му инкриминирано деяние, съгласно внесения в съда обвинителен акт. **Затова и присъдата на ОС Стара Загора на основание чл.334, т.2, вр. чл.336, ал.1, т.3 от НПК е отменена,** като на основание чл.304 от НПК подсъдимия е признат за невинен и оправдан изцяло по повдигнатото му обвинение за престъпление по чл. 199, ал. 1, т. 3, вр. чл. 198, ал. 1 НК.

▪ ВНОХД 1240/2012 – ВКС е установил липса на строго придържане на втората инстанция към фактологията и правната ѝ трактовка, описани в обвинителния акт. **В този смисъл е допуснато нарушение на процесуалния закон, съдържащо се в разпоредбата на чл.348, ал.3, т.1 вр. ал.1, т.2 НПК**, отстранимо от настоящиящата инстанция. ВКС не е намерил съображения за отмяна на атакувания съдебен акт на процесуално основание и връщане на делото за ново разглеждане от друг състав на въззивния съд и е счел за **установена изначална несъставомерност на инкриминираното престъпно поведение, тъй като деянието не съставлява престъпление. ВКС е упражнил правомощията си по чл.354, ал.1, т.2, пр. посл. вр. чл.24, ал.1, т.1 НПК и оправдал подсъдимия.**

–Показателен е фактът, **че голяма част от “изменените присъди” са с мотив от въззивната инстанция неспазване “принципа на справедливост”.** Донякъде **противоречивата съдебна практика** е една от основните причини **за промяна в размера на присъденото наказание или обезщетение.**

През 2013г. са свършени 160 бр. ВНОХД и ВНЧХД, обжалвани са 14 бр. /9%/. Пет съдебни акта са потвърдени /в т.ч. 3 бр. присъди/, два изменени и четири /в т.ч. 2 бр. присъди/ – отменени.

Наказателни дела предмет на касационна проверка

Вид дело	Общ бр свърш. дела	Обжалвани дела	% от общ бр.свършени дела	Потв. съдебен акт	Изм. съдебен акт	В т.ч. обект. прич.	Отм. съдебен акт	В т.ч. обект. прич.
ВНОХД ВНЧХД	160	14	9%	5 /в т.ч.3 бр. прис./	2	-	4 /в т.ч.2 бр. прис./	-

Резултатите от цялостната дейност сочат, че съдиите в наказателно отделение на ОС Стара Загора **притежават добър професионален опит и знания**, работят с чувство за отговорност, като добросъвестно изпълняват задълженията си. В болшинството от случаите мотивите към постановените от тях съдебни актове се изготвят в законоустановените срокове. През 2014г. **следва да се обърне внимание върху качеството на постановените съдебни актове**, тъй като то е основен показател за ефективната работа на съдилищата. **Съдиите от наказателна колегия разполагат с необходимия капацитет** за постановяване на законосъобразни и обосновани съдебни актове, без да допускат съществени нарушения на процесуалните правила.

Съгласно чл.29, ал.8 ЗСРС от 2008г. в Годишните отчетни доклади на окръжните съдилища се включва и информация за издадените през годината разрешения за използване на СРС.

Отчетен доклад на Старозагорски съдебен район за 2013 година

През 2013г. Председателят на ОС Стара Загора е дал 249 бр. разрешения за използване на СРС. Изготвени и получени са 27 бр. ВДС екз. №1.

Броят на дадените разрешения, както и броят на лицата, по отношение на които е дадено разрешение за използване на СРС, през отчетната година е намалял, намалял е и броят на изготвените ВДС. През 2013г. не се констатира злоупотреба от органите, които имат право да искат разрешение за използване на СРС /Прокуратура, МВР, ДАНС, ГДБОП/.

Брой разрешения за СРС

Година	Брой дадени разрешения за използване на СРС	% изменение спрямо 2010г.	Брой изготвени и получени ВДС екз. № 1	% изменение спрямо 2010г.
2010г.	823	100%	104	100%
2011г.	872	106%	143	138%
2012г.	498	61%	127	122%
2013г.	332	40%	44	42%

2.4 Свършени фирмени дела

Закономерно, с влизане в сила от 01.01.2008г. на ЗТР броят на свършените **фирмени дела** в ОС Стара Загора рязко намаля: /2013г. – 75 бр., 2012г. – 72 бр., 2011г. – 70 бр. 2010г. – 64 бр./.

3. Обобщени изводи за дейността на ОС Стара Загора

Разглеждайки дейността на съда като цяло, могат да се направят следните обобщени изводи:

3.1 Занижен процент на делата, свършени до 3 месеца от образуването им /2013г. – 79%, 2012г. – 83%, 2011г. – 84%, 2010г. – 84%/. Стойността на показателя е най – ниска за последните четири години, като спад се наблюдава както при гражданските дела /2013г. – 75%, 2012г. – 81%/, така и при наказателните дела / 2013г. – 85%, 2012г. – 86%/.

3.2 Завишен процент на делата, свършени със съдебен акт по същество /2013г. – 86%, 2012г. – 84%, 2011г. – 84%, 2010г. – 84%/. Положителен е фактът, че е намалял броят на прекратените дела, както при гражданските, така и при търговските дела.

3.3 Увеличен е минимално броят на останалите несвършени дела в края на отчетния период: 2013г. – 635 бр., 2012г. – 620 бр., 2011г. – 583 бр., 2010г. – 558 бр. За относително високия брой несвършени дела в края на 2013г. влияние оказва както процедурата по размяна на книжата, така и

завишената като цяло фактическа и правна сложност на гражданските, търговски и наказателни дела.

3.4 Непроменен през 2013г. остана броят на обжалваните дела /2013г. – 443 бр., 2012г. – 444 бр., 2011г. – 507 бр., 2010г. – 518 бр./. За това влияние оказва и фактът, че съобразно императивната разпоредба на чл.280, ал.2 ГПК /след изменението ѝ с ДВ, бр.100 от 21.12.2010г./ не подлежат на касационно обжалване решенията по въззивни дела с цена на иска до 10 000.00 лв. – за търговските дела и 5 000.00лв. за гражданските дела.

Структурата на обжалваните дела в ОС Стара Загора през разглеждания четиригодишен период изглеждат така:

Обжалвани дела по видове в ОС Стара Загора

Год.	Обжалвани граждански дела	Обжалвани търг.и фирм. Дела	Обжалвани наказателни дела	Обжалвани администр. дела	Общ брой обжалвани дела
2010	237	168	111	2	518
2011	224	156	126	1	507
2012	186	166	92	-	444
2013	191	174	78	-	443

3.5 През 2013г. са върнати от горната инстанция с отменени решения общо 78 броя /2012г. – 69 бр., 2011г. – 74 бр., 2010г. – 94 бр./ дела от всички отделения на съда, в т.ч. 4 бр. /2012г. – 1 бр., 2011г. – 3 бр., 2010г. – 1 бр./ по обективни причини. Процентът на отменените съдебни актове към общия брой върнати дела е най – висок през последните четири години /2013г. –20.80%, 2012г. – 16.16%, 2011г. – 15.91% и 2010г – 18.50%/, което е отстъпление от много добрите показатели за качеството на правораздаване в ОС Стара Загора през предходните три години. **2013г. е с най – нисък процент на потвърдените съдебни актове към общия брой върнати дела през последните четири години /2013г. – 68.53%, 2012г. – 73.77%, 2011г. – 76.13% и 2010г – 71.65%/.**

Качество на правораздаването в ОС Стара Загора

Год.	Общ брой върнати дела	Общ брой отменени съд. актове	% отменени съд. актове към бр. върнати дела	Общ брой потвърдени съд. актове	% потвърдени съд. актове към бр. върнати дела
2010	508	94	18.50%	364	71.65%
2011	465	74	15.91%	354	76.13%
2012	427	69	16.16%	315	73.77%
2013	375	78	20.80%	257	68.53%

С най – добри показатели през 2013г. /както и през 2012г./ е гражданско отделение – 18.82% от върнатите от обжалване дела са отменени /2012г. – 14.63 %/. За наказателно и търговско отделение стойностите са съответно – 21.88% и 22.70%. И при трите отделения показателят е влошен спрямо предходната 2012г.

Аналогични са констатациите и по отношение на потвърдените съдебни актове – показателите и на трите отделения са влошени спрямо предходната година. Още веднъж ще отбележа, че при търговските и най – вече при гражданските дела, където преобладаващи са въззивните, голяма част от делата не са допуснати до касационно обжалване, или касационната жалба е оставена без разглеждане, като процесуално недопустима, т.е. на практика обжалваният акт не е гледан по същество /76% при въззивните граждански дела и 63.5% при въззивните търговски дела/.

Качество на правораздаване при търговските дела

Год.	Общ бр. свърш. дела	Общ бр. върнати дела	Потв. съд. акт	Изм. съд. акт	В т.ч. обект. прич.	Отм съд. акт	В т.ч. обект. прич.	% отмен. към общ бр.свърш.	% отмен. към общ бр.върнати
2010	696	142	104	23	3	15	1	2.16	10.56
2011	789	154	119	11	1	24	3	3.04	15.58
2012	881	129	94	12	-	23	1	2.61	17.83
2013	856	141	98	11	-	32	3	3.74	22.70

Качество на правораздаване при гражданските дела

Год.	Общ бр. свърш. дела	Общ бр. върнати дела	Потв. съд. акт	Изм. съд. акт	В т.ч. обект. прич.	Отм съд. акт	В т.ч. обект. прич.	% отмен. към общ бр.свърш.	% отмен. към общ бр.върнати
2010	774	245	175	16	1	54	-	6.98	22.04
2011	773	198	153	16	1	29	-	3.75	14.65
2012	721	205	166	9	-	30	-	4.16	14.63
2013	745	170	125	13	-	32	1	4.30	18.82

Качество на правораздаване при наказателните дела

Год.	Общ бр. свърш. дела	Общ бр. върнати дела	Потв. съд. акт	Изм. съд. акт	В т.ч. обект. прич.	Отм съд. акт	В т.ч. обект. прич.	% отмен. към общ бр.свърш.	% отмен. към общ бр.върнати
2010	1104	121	85	11	-	25	-	2.26	20.66
2011	1319	113	82	10	-	21	-	1.59	18.58
2012	1097	93	55	22	-	16	-	1.46	17.20
2013	916	64	34	16	-	14	-	1.53	21.88

Анализът на върнатите от въззивна и касационна инстанция дела дава основание да се посочат **няколко основни причини, станали повод за отмяна, или обезсилване на съдебните актове на ОС Стара Загора като първа инстанция.**

– **Недостатъчна задълбоченост при проверка редовността на исковата молба и наличието на останалите процесуални предпоставки за допустимостта на предявения иск.** В тази връзка следва да се отбележи, че има констатирани и случаи на допуснато **изменение на иска** под формата на “уточняване на исковата молба” пред въззивната инстанция, което е довело до произнасяне по непредявен иск от ОС Стара Загора като първа инстанция и в резултат – до обезсилване на постановения съдебен акт от въззивната инстанция.

– **Неправилна правна квалификация на спорното материално право** и липса на разпределение на доказателствената тежест в доклада по делото /често и непълен доклад/.

– **Неправилно тълкуване и прилагане на материалноправните норми при решаването на спора.**

3.6 С оглед изричните изисквания на ВСС, съгласно Протокол №1/11.01.2010г. “**да се даде конкретна оценка за индивидуалната работа на съдиите**” от обобщените данни и показатели **се налагат следните изводи:**

– **по отношение на гражданските дела**

През годината в Гражданско отделение работиха осем съдии, в т.ч. и младши съдия /два състава по въззивните дела и два – по първоинстанционните дела/. Свършени са общо 202 първоинстанционни граждански дела, от които 129 бр. или 64% /2012г. – 62% , 2011г. – 56%, 2010г. – 64%/ в тримесечен срок, т.е. по – високи стойности в сравнение с 2012г. По – добър е показателят и по отношение на постановените съдебни актове по същество – 160 бр. или 79% /2012г. – 77%, 2011г. – 72%, 2010г. – 64%/. Показателите при въззивните дела са много близки при всички съдии, **като** най – добри те са за: бр. свършени дела – съдия Мариана Мавродиева /100 бр./, бр. свършени до 3 месеца дела – съдия Румяна Тихолова /96.59/ и бр. дела, свършени със съдебен акт по същество – съдия Маргарита Саранеделчева /93.75%/. Без отменени съдебни актове е съдия Румяна Тихолова. С най – малко висящи дела в края на отчетния период е съдия Даниела Телбизова /7 бр./ .

– по отношение на търговските и фирмени дела

През годината в Търговско отделение работиха 6 съдии. Като се има предвид постоянното увеличение в постъпленieto на търговски дела, в частност и на тези с висока фактическа и правна сложност, постигнатите резултати през 2013г. са много добри. С най – добри показатели са: бр. свършени дела – съдия Анна Трифонова /183 бр./ Тя е и с най – много свършени дела през 2013г. не само в търговско отделение, но и в ОС Стара Загора. Брой свършени до 3 месеца дела – съдия Антония Тонева /85.59/ и брой дела, свършени със съдебен акт по същество – съдия Димитър Христов /84.30%/. С най–малко отменени съдебни актове е съдия Румяна Бончева /3 бр., в.т.ч.1 бр. по обективни причини/, а с най – малко висящи дела в края на отчетния период е съдия Антония Тонева /22 бр./.

Търговско отделение е най – висока натовареност по отношение на постъпили, респективно свършени дела в ОС Стара Загора през последните четири години.

– по отношение на наказателните дела

През годината в Наказателно отделение работиха десет съдии. Броят постъпили, респективно свършени дела е в по– широки граници /по отношение на отделните съдии/, като тук влияние оказват ЧНД първа инстанция /бързите производства се гледат от дежурен съдия/.

С най – добри показатели през 2013г. са: бр. свършени дела – съдия Мариана Христакиева /172 бр./, брой дела, свършени до 3 месеца – съдия Соня Каменова /93.33%/, брой дела със съдебен акт по същество – съдия Спасена Драготинова /97.10%/. Без отменени съдебни актове са съдия Соня Каменова и съдия Ива Стефанова. Без отменена присъда е съдия Красимира Дончева. С най– малко висящи дела в края на отчетния период – съдия Соня Каменова /3 бр./ и съдия Красимир Георгиев /3 бр./.

3.7. В годишния доклад се изнесоха множество данни и се направи подробен анализ за дейността на съда през изминалата 2013г. в сравнение с предходните години. **Затова казаното до тук ще бъде представено от една малко по – различна гледна точка – с включване и на малко демографски данни.**

Съдебният район на Окръжен съд Стара Загора включва 11 общини с общо население 333 265 жители. При 24 съдии и 50 съдебни служители /общо 74 лица, работещи в съдебната система/, **на всеки 13 886 лица има 1 окръжен съдия и на всеки 4 504 лица – 1 работещ в съдебната система – стойности, значително над – тези на ОС Пловдив /втори по натовареност в Р. България/**

**“норми на обслужване” за ОС Стара Загора и ОС Пловдив
/сравнителен анализ/**

Съд	Население	Бр. съдии по щат	Бр. заети в съд. с-ма	1 съдия/ жители	1 зает/ жители
ОС Пловдив	683 027	58	154	11776	4435
ОС Ст.Загора	333 265	24	74	13886	4504

Данните показват, че ОС Стара Загора е с “най – високи норми на обслужване” /брой граждани от един съдия и брой граждани от един зает в съдебната система/ в сравнение с всички окръжни съдилища от Апелативния район.

През последните две – три години съдебната система е изправена пред още един проблем –недостигащите и като цяло намалени бюджетни средства. **Интерес ще представлява съпоставката на натовареността на ОС Стара Загора и постъпилите бюджетни средства, с това “каква е цената на едно свършено дело”.**

Броят свършени дела през 2013г. е със 7% по – малък спрямо 2012г. /2013г. – 2592 бр., 2012г. – 2771 бр., 2011г – 2953 бр., 2010г. – 2640 бр./. **Същевременно отпуснатите бюджетни средства за 2013г. са с 2% по - малко в сранение с 2012г. /2013г. – 2 180 908.00 лв., 2012г – 2 226 686.00 лв./. При тези данни, цената на едно свършено дело в ОС Стара Загора за 2013г. /841.00 лв./ е с 5 % по – висока спрямо 2012г., с 15% по – висока спрямо 2011г. и с 3% по – ниска в сравнение с 2010г. Поради липса на данни за бюджетните сметки на съдилищата, не може да се направи сравнителен анализ между ОС Стара Загора и други окръжни съдилища, но имайки пред вид визираните вече стойности по отношение на натовареността /много близки до трите най – натоварени съдилища в Р. България/, аналогични резултати могат да се очакват и по отношение на “цената на едно дело”.**

Като цяло може да се направи извода, че колкото по – натоварен е един съд, толкова по – висока “норма на обслужване” има той, а свършените му дела са с по – ниска “себестойност”.

**Брой свършени дела, бюджет и “цена на едно дело”
за периода 2010г.– 2013г. в ОС Стара Загора**

Окръжен съд	2010г. Бюджет/ Бр.св. д.	Цена 1 бр. свършено дело	2011г. Бюджет/ Бр.св. д.	Цена 1 бр. свършено дело	2012г. Бюджет/ Бр.св. д.	Цена 1 бр свършено дело	2013г. Бюджет/ Бр.св. д.	Цена 1 бр свършено дело
ОС Стара Загора	2283115	865	2168901	734	2226686	804	2180908	841
	2640		2953		2771		2592	

III. СГРАДЕН ФОНД И ТЕХНИЧЕСКА ОБЕЗПЕЧЕНОСТ

1. Сгради, оборудване, проблеми

Извършените ремонти през 2013г. в сградата на Съдебната палата Стара Загора бяха намалени в сравнение с предшестващите такива. Това се дължеше главно на икономическата среда и кризата в цялата държава, както и намалелите средства в бюджета на съдебната система и ОС Стара Загора, касаещи текущите ремонти и обзавеждания.

През месец декември 2013г. бе извършен аварийен ремонт на осветителната инсталация на III–тия и IV–тия етаж в Съдебна палата Стара Загора с подмяна на осветителните тела. С монтирането на енергоспестяващи осветителни тела приключи основния ремонт на ел. инсталацията на всички етажи в общите части в сградата, съгласно изискванията за пожарна безопасност. Остават неотрмонтирани само 2 бр. ел. табла в сградата на III–тия и IV–тия етаж на малкото западно стълбище, както и възстановяване на аварийното осветление пред помещенията на ОП Стара Загора. Тези ел. табла и осветление обслужват помещенията на ОП Стара Загора и следва средствата за техния ремонт да се осигурят от тази институция.

През месец юли 2013г. се извърши основен ремонт на стени, таван и под в стаята, освободена от бюро “Делфи” на I–вия етаж в Съдебна палата Стара Загора. Тази стая бе оборудвана с нов климатик и обзавеждане. В отрмонтираната стая бяха преместени съдебните помощници на ОС Стара Загора.

През месец ноември 2013г. се извърши основно освежаване на стени и таван в стая № 5 на III–тия етаж в Съдебна палата Стара Загора, където работят младшите съдии на ОС Стара Загора. Тази стая бе цялостно оборудвана с ново обзавеждане.

С тези ремонти бе завършен ремонта на всички съдебни зали и кабинети на ОС Стара Загора. Така се затвърди тенденцията да се ремонтират по линията на текущи ремонти залите, кабинетите и архивите, като се подмениха поетапно вътрешната ел. инсталация в тях и се поставиха нови осветителни тела. Изпълниха се предписанията на РС ”ПАБ” гр. Стара Загора за полагане на нови, отговарящи на противопожарните и санитарно–хигиенни норми в Република България ел. кабели и осветителни тела. С извършване освежаването на таваните и стените в залите, съдийските кабинети и архивите се създадоха много по–добри условия за работа на съдиите и служителите в ОС Стара Загора .

След преместването на Административен съд Стара Загора в сградата на бул. "М.М. Кусев" № 44 се освободиха помещения в северния сутеренен етаж, които се преразпределиха на ОЗ "Охрана" Стара Загора. През месец декември 2013г. се осигуриха средства от МП и се извърши основен ремонт и преграждане, с цел обособяване на нови помещения, които отговарят на всички последни завишени изисквания към дейността на тази институция и се осигурява по-сигурна охрана на съдебните инстанции, функциониращи в сградата на Съдебна палата Стара Загора.

През 2013г. бяха осигурени средства от всички институции на съдебната система в Съдебна палата Стара Загора за закупуване на необходимия брой пожарогасители за помещение на сървъри, архивите и коридорите на Окръжен съд, Районен съд и ОП Стара Загора. По този начин се изпълниха всички предписания на РС "ПАБ" гр.Стара Загора, съгласно нормативната уредба в Република България.

През 2013г. бяха осигурени средства за закупуване на нови технически средства – монитори и копир машина за нуждите на деловодства и съдебни секретари в ОС Стара Загора.

През 2012г. във връзка с усложняващата се обстановка по линия на международния тероризъм, с цел повишаване надеждността на Съдебната палата Стара Загора, недопускане внасянето на взривни материали и вещества и във връзка с всички предписани мероприятия от ГД "Охрана" към Министерството на правосъдието, се подготвиха и предадоха в МП пълни количествено-стойностни сметки, касаещи ремонтни работи, свързани с монтираното външно и вътрешно видеонаблюдение в сградата на Съдебната палата Стара Загора, както и осигуряване на ограничителен пропускателен режим по етажите. Поради липса на достътъчно средства в Министерство на правосъдието, тези предвидени СМР не бяха извършени и през 2013г. Предстои тяхното извършване на по-късен етап след предоставяне на средства от МП.

2. Техническо оборудване – компютри, принтери, мрежи, програмни продукти, проблеми.

Във всички отделения на съда новопостъпилите дела се разпределят по докладчици с програмата за разпределение на дела LawChoice, разработена от Администрацията на Висшия съдебен съвет, за което са създадени и приведени в изпълнение Вътрешни правила. От края на 2013г. се използва версия 4.0 на програмата. Със същото приложение /версия 3.2/ се разпределят на случаен принцип и съдебните заседатели в съответствие с чл.72, ал.2 от Закона за съдебната власт.

Информационната система за управление на съдебните дела САС “Съдебно деловодство”, разработена от “Информационно обслужване” АД – гр. Варна, се използва от месец октомври 2004г. в съда и обхваща напълно дейността на съдии, деловодители и секретари в Гражданско, Наказателно и Търговско отделения, регистратура и архив на съда. Присъединените постановени съдебни актове са със заличени данни в съответствие със Закона за защита на личните данни и Закона за класифицираната информация. Ежедневно финализиращите съдебни актове се публикуват на сайта на съда и се изпращат и публикуват на Централния уеб базиран интерфейс за публикуване на съдебните актове и се осъществява електронния /безхартиен/ обмен на данни между съдилищата.

През годината беше проведено обучение от “Информационно обслужване” АД – гр. Варна на съдебни служители във връзка с предстоящото стартиране работата на ядрото на ЕИСПП /Единна информационна система за противодействие на престъпността/.

В съда е създаден и работи механизъм за получаване в електронен вид на обвинителните актове и предложенията за споразумение от Окръжна прокуратура – Стара Загора и “прикачването” им в електронната папка на съответното дело през САС “Съдебно деловодство”.

В Окръжен съд – Стара Загора се използва правно-информационната система Апис7 – модули Апис – Право, Апис – Практика и ЕвроПраво.

На Internet сайта на Окръжен съд – Стара Загора /<http://www.osstz.com/> е предоставена следната информация: график на насрочените дела за предстоящия месец, като делата от особен обществен интерес се отбелязват изрично; ежедневно, в съответствие с изискването за незабавно публикуване на съдебните актове след постановяването им, се актуализира и информацията за постановените съдебни актове в съда, като отделен линк е насочен директно към постановените актове по дела от особен обществен интерес; достъпни са Вътрешните правила за публикуване на съдебните актове на Интернет страницата на съда; месечна справка за влезлите в сила съдебни актове; информация за свободните работни места и конкурси в съда; отчетния доклад на Председателя на съда за изтеклата година; обявления за публична продан на частни и държавни съдебни изпълнители; работно време и телефони за контакт на деловодствата; телефон за сигнали на граждани и др. полезна информация.

Два от аспектите на сигурността /програмен и организационен/ на работа и защита на информацията в съда са осигурени чрез подновяване на абонамента през месец юни 2013г. на антивирусен софтуер ESET NOD32

Antivirus с лиценз за 75 работни места и актуализиране на “Правила за използване на програмни продукти и Интернет в Окръжен съд Стара Загора”.

Локалната компютърна мрежа на Окръжен съд Стара Загора е изградена през 1999г. т.е. структурното окабеляване е вече на 15 години. Необходимо е подновяването ѝ с кабели от по-висока категория, позволяващи пренос на данни с по-висока скорост. Голяма част от компютрите са на повече от пет години и е необходима постепенната им подмяна с нови, по-бързи.

В отговор на писмо изх.№91–00–116/17.09.2013г. на Висш съдебен съвет посочихме и необходимата ни сума за закупуване и инсталиране на Информационна система с електронни табла. Необходимостта от това остава, тъй като това наше искане не беше удовлетворено.

Функционалността на “Специализиран софтуер за мониторинг и контрол на дейността на вещите лица” не включва модул със счетоводна насоченост /Протокол №2 от 12.01.2010г. на Комисия ”Професионална квалификация, информационни технологии и статистика” на Висш съдебен съвет/. Остава необходимостта от програмен продукт, осчетоводяващ дейността на вещите лица.

IV. ОБОБЩЕН АНАЛИЗ НА РАБОТАТА НА РАЙОННИТЕ СЪДИЛИЩА В СЪДЕБНИЯ ОКРЪГ.

1. Постъпили дела

Данните се основават на статистическите отчети, изпращани от районните съдилища в региона в края на всяка година в МП и ВСС и дават основание за следните изводи:

През отчетната година в районните съдилища от региона са постъпили **17 601 бр. граждански и наказателни дела, които са със 7% по – малко в сравнение с 2012г., 2011г. и 2010г.** Съществен ръст в постъплението през 2013г. спрямо предходната година бележат изпълнителните дела /35%/. Спрямо 2011г. и 2010г. постъпилите изпълнителни дела са над 2 пъти повече.

Постъпили дела в районните съдилища

Вид дела	2010	2011	2012	2013	Промяна спр. 2012 %
1.наказателни /общо/ в т.ч.НОХД	5407	5804	6140	6352	+3%
	1918	1951	1944	1842	-5%
2.граждански /общо/	13488	13073	12850	11249	-12%
3.съдебно-изпълнителни	1085	1348	2073	2807	+35%
Общо: /т.1 + т.2/:	18895	18877	18990	17601	-7%

Отчетен доклад на Старозагорски съдебен район за 2013 година

От изложените данни могат да се направят следните изводи:

а/ През 2013г. постъплението на наказателни дела бележи повишение с 3 % спрямо 2012г., с 9 % спрямо 2011г. и със 17 % спрямо 2010г.

2013г. – 6352 бр. дела

2012г. – 6140 бр. дела

2011 г. – 5804 бр. дела

2010 г. – 5407 бр. дела

б/ Постъпилите през 2013г. НОХД бележат намаление спрямо предходните години: с 5% спрямо 2012г., със 6% спрямо 2011г. и с 4% спрямо 2010г.

2013 г. – 1842 бр. дела

2012 г. – 1944 бр. дела

2011 г. – 1951 бр. дела

2010 г. – 1918 бр. дела

в/ Намаление в постъплението през 2013г. бележат и гражданските дела: с 12% спрямо 2012г., с 14% спрямо 2011г. и със 17% спрямо 2010г.

2013г. – 11249 бр. дела

2012г. – 12850 бр. дела

2011г. – 13073 бр. дела

2010г. – 13488 бр. дела

г/ През 2013г. ръст бележат изпълнителните дела – с 35% спрямо 2012г. и над 2 пъти спрямо 2011г. и 2010г.

2013г. – 2807 бр. дела

2012г. – 2073 бр. дела

2011г. – 1348 бр. дела

2010г. – 1085 бр. дела

По отношение на постъпилите дела през 2013г. показателите **“Действителна натовареност” /40.46/ и “Натовареност по щат” /36.67/ бележат намаление спрямо 2012г.. /“действителна натовареност” – 45.00 и “натовареност по щат” – 40.58/. С най – високи стойности и по двата показателя е РС Стара Загора. С близки стойности са РС Казанлък и РС Гълъбово. С Решение на ВСС от 09.06.2011г. беше закрыта свободната щатна бройка за съдия в РС Гълъбово и той стана третият по натовареност съд в окръга, с показатели много близки до РС Казанлък. Показателите на РС Чирпан и РС Раднево са близки и значително под средните за окръга.**

Отчетен доклад на Старозагорски съдебен район за 2013 година

“Натовареност по щат” и “Действителна натовареност” в районните съдилища по отношение на “Постъпили дела”

Районен съд	Общ бр. пост. дела	Съдии по щат	Бр.отработени човекомесеци	Действителна натовареност	Натовареност по щат
Ст.Загора	9645	20	216	44.65	40.19
Казанлък	4740	10	119	39.83	39.50
Чирпан	1077	4	37	29.11	22.44
Раднево	1208	4	39	30.97	25.17
Гълъбово	931	2	24	38.79	38.79
Окръг 2013г.	17601	40	435	40.46	36.67
Окръг 2012г.	18990	39	422	45.00	40.58

1.1 Постъпили през 2013г. в районните съдилища граждански дела

Постъплението на граждански дела през 2013г. бележи намаление спрямо предходните три години – съответно с 12 %, спрямо 2012г., с 14% спрямо 2011г. и със 17% спрямо 2010г. **Намаление в постъплението през 2013г.** в сравнение с предходната година се наблюдава във всички районни съдилища – най – голямо в РС Стара Загора /16%/ и РС Чирпан /11%/ , най – малко в РС Гълъбово /3%/

Постъпили граждански дела по районните съдилища

Районен съд	Постъпили граждански дела				
	2010г.	2011г.	2012г.	2013г.	Промяна спрямо 2012 г. в %
Ст. Загора	7717	7603	7289	6105	-16%
Казанлък	3564	3330	3374	3092	-8%
Чирпан	699	692	632	564	-11%
Раднево	895	883	884	838	-5%
Гълъбово	613	565	671	650	-3%
Общо:	13488	13073	12850	11249	-12%

Постъплението на граждански дела през последните три години се повлия от настъпилите законодателни промени. И през 2013г. **с най – голямо дялово участие в постъплението са делата по чл. 410 и чл. 417 ГПК /Заповедните производства/**. Най – висок е процентът за РС Казанлък /66%/, а най – нисък за РС Раднево и РС Гълъбово – 57%. Средно 63% от постъпилите граждански дела в регион Стара Загора за 2013г. са “Заповедни производства”. Намалението в постъплението на гражданските дела през

2013г. води до намаление на постъпленията и в “Заповените производства” – с 20% спрямо 2012г. Най – голямо е намалението за РС Раднево /24%/ и РС Чирпан /23%/.

Постъпили дела по чл. 417 и чл 410 ГПК

Районен съд	Брой пост. гр. дела	Бр. пост. дела по чл. 410- 417 ГПК - 2013г.	% от общ бр. пост. гр. дела	Бр. пост. дела по чл. 410- 417 ГПК – 2012г.	% изменение спрямо 2012г.
Ст. Загора	6105	3894	64 %	4976	-21%
Казанлък	3092	2043	66%	2447	-17%
Чирпан	564	343	61%	444	-23%
Раднево	838	475	57%	625	-24%
Гълъбово	650	371	57%	378	-2%
Общо:	11249	7126	63%	8870	-20%

През 2013г. са постъпили 266 бр. дела по чл.310 от ГПК - Бързо производство /2012г. – 313 бр., 2011г. – 256 бр., 2010г. – 322 бр./

- 103 бр.дела в РС Стара Загора ,
- 128 бр.дела в РС Казанлък,
- 24 бр.дела в РС Раднево,
- 10 бр.дела в РС Чирпан,
- 1 бр.дела в РС Гълъбово

1.2 Постъпили през 2013г. в районните съдилища наказателни дела

Постъплението на **наказателни дела** през 2013г. бележи **увеличение спрямо предходните три години** – съответно с 3%, спрямо 2012г., с 9% спрямо 2011г. и със 17% спрямо 2010г. Увеличение на постъпилите **наказателни дела** през 2013г. спрямо предходната 2012г. се наблюдава при РС Стара Загора /с 2%/ , РС Казанлък /с 13%/ и РС Чирпан /с 1%/. Най – голямо е намалението в РС Раднево /12%/.

Постъплението на **НОХД** през 2013г. бележи **намаление спрямо предходните три години** – съответно с 5%, спрямо 2012г., със 6% спрямо 2011г. и с 4% спрямо 2010г. Единствено РС Казанлък и РС Гълъбово бележат ръст в постъпилите НОХД, съответно със 6% и с 15%. Най – голямо е намалението за РС Чирпан /14%/ и РС Раднево /13%/.

Постъпили наказателни дела по районни съдилища

Районен съд	2010		2011		2012		2013		Пром. спр.2012 %	
	Наказ Общо	В т.ч. НОХД	Наказ Общо	В т.ч. НОХД	Наказ Общо	В т.ч. НОХД	Наказ общо	в т.ч. НОХД	Наказ Общо	в т.ч. НОХД
Ст.Загора	2792	815	3332	876	3468	927	3540	830	+2%	-10%
Казанлък	1512	601	1336	507	1457	487	1648	518	+13%	+6%
Чирпан	393	200	511	248	506	239	513	206	+1%	-14%
Раднево	371	159	352	164	419	165	370	143	-12%	-13%
Гълъбово	339	143	273	156	290	126	281	145	-3%	+15%
Общо:	5407	1918	5804	1951	6140	1944	6352	1842	+3%	-5%

От постъпилите 1842 бр. **НОХД** в районните съдилища през 2013г. /2012г. – 1944 бр., 2011г.–1951 бр., 2010г. – 1918 бр./, са **прекратени и върнати за доразследване 108 бр.** /2012г. – 80 бр., 2011г. – 116 бр., 2010г. – 80 бр./ **Спрямо 2012г. е налице увеличение от 35%.**

По районни съдилища данните са следните: СРС – 52 бр. дела /2012г. – 41 бр., 2011г. – 47 бр., 2010г. – 42 бр./, КРС – 30 бр. дела /2012г. – 21 бр., 2011г. – 49 бр., 2010г. – 20 бр./, РРС – 10 бр. дела /2012г. – 13 бр., 2011 – 13 бр., 2010г. – 12 бр./, ЧРС – 4 бр./2012г. – 2 бр., 2011г. – 3 бр., 2010г. – 6 бр./ и РС Гълъбово –12 бр. /2012г. – 3 бр., 2011г. – 4 бр., 2010г. – няма/.

При преценка на основанията за прекратяване на съдебното производство и връщане на делото на прокурора /чл. 249, ал. 2 НПК и чл. 288 т. 1 НПК/ съдилищата от окръга са се ръководили от действащите нормативни актове, ТР № 2/2002 година на ОСНК на ВКС на Република България, както и съдебните актове на по–горните инстанции в случаите, когато се отменя присъда на първоинстанционен съд и делото се връща на органите на досъдебното производство /чл. 336, ал. 1 т. 1 НПК/.

След анализ на актовете на съда, отнасящи се до прекратяване на съдебното производство и връщане делото на РП / разпореждания по чл. 249, ал. 1 във вр. с чл. 248, ал. 2 т. 3 от НПК и определения по чл. 288 т. 1 от НПК/ **могат да се направят изводи в следните насоки :**

– Прокурорите от районните прокуратури **се възпозват по – активно през 2013г. от прцесуалната възможност на чл. 249, ал. 3 НПК да обжалват** пред въззивна инстанция разпорежданията на съдията–докладчик, с които се прекратява съдебното производство и делото се връща на РП. Повечето от атакуваните разпореждания са потвърдени от ОС град Стара Загора при въззивния контрол.

–Не са констатирани случаи на тенденциозно заобикаляне на чл. 249, ал. 1 и ал. 2 НПК чрез прилагане на чл. 288 НПК с цел предотвратяване и избягване на инстанционния контрол.

Установените отстраними съществени процесуални нарушения по НОХД се свеждат до няколко групи.

Допуснати процесуални нарушения от разследващите органи, обективирани в техните актове /постановления за привличане на обвиняем, постановления за предявяване на разследване/, често се пренасят и като процесуални нарушения в обвинителните актове.

В редица случаи обвинителните актове не отговарят на изискванията на чл. 246 НПК. По този начин от една страна се опорочава обвинителния акт, като акт на наказателния процес, а от друга страна се ограничава и правото на защита, както на обвиняем /подсъдим/, така и на пострадал. Този вид процесуални нарушения се свеждат до следното :

а/ Несъответствие между фактическо обвинение в обстоятелствената част на обвинителния акт и правната квалификация на деянието в заключителната част на обвинителния акт /диспозитив/;

б/ Липса на обстоятелства /факти/ в обстоятелствената част на обвинителния акт, относно всички квалифициращи признаци от състава на престъплението;

в/ Неконкретизация на отделни деяния /по време, място, начин на извършване и т.н./ в обстоятелствената част на обвинителния акт

Посочените до тук процесуални нарушения ограничават правото на защита на обвиняемите, пострадалите и опорочават актовете на наказателното производство и същите са абсолютно основание за отмяна на крайния съдебен акт. **В районните съдилища през 2013г. няма констатирана противоречива практика на съда и органите на досъдебното производство, както и няма превратно тълкуване и прилагане на правни норми.**

Посочените по-горе статистически данни и анализът на причините, които водят до прекратяване на съдебното производство дават основание да се направи извод за следните тенденции :

–През отчетната година се наблюдава **увеличение на процента на прекратените съдебните производства**, спрямо общият брой образувани НОХД;

–**Причините за прекратяване на съдебното производство и връщане на делото на районните прокуратури в сравнение с анализа от предходните години са сходни и почти идентични.** Те се свеждат до пороци в двата основни акта на наказателния процес на досъдебното производство – постановленията за привличане на обвиняем и обвинителните актове.

– В сравнение с 2012. е намалял броят на прекратените дела от съдебно заседание /чл. 288 т. 1 НПК/ спрямо броя на прекратените съдебни производства от съдията докладчик в разпоредително заседание, което води до извода за по – задълбочена подготовка на съдията– докладчик.

2. Свършени дела

През отчетната година в районните съдилища от региона са свършени дела, както следва:

Свършените наказателни дела през 2013г. бележат увеличение спрямо предходните три години – съответно с 4%, спрямо 2012г., с 13% спрямо 2011г. и с 18% спрямо 2010г.

Свършените НОХД през 2013г. бележат намаление спрямо предходните три години – съответно със 6%, спрямо 2012г. и 2011г. и с 1% спрямо 2010г.

През 2013г. при свършените граждански дела се наблюдава намаление спрямо предходните три години, съответно с: 11% спрямо 2012г., с 14% спрямо 2011г. и със 16 % спрямо 2010г. Ръст от 8% бележат свършените изпълнителни дела през 2013г. спрямо 2012г.

Свършени дела в районните съдилища

Вид дела	2010	2011	2012	2013	Промяна спр. 2012 %
1.наказателни /общо/ в т.ч.НОХД	5438	5707	6148	6420	+4%
	1871	1979	1964	1856	-6%
2.граждански /общо/	13521	13166	12673	11294	-11%
3.съдебно-изпълнителни	1955	3299	1711	1851	+8%
Общо: /т.1 + т.2/:	18959	18873	18821	17714	-6%

По отношение на свършените дела могат да се направят изводи, аналогични на тези по отношение на постъпилите.

За първи път през 2013г. с най–добър показател по отношение на свършени дела “натовареност по щат” е РС Гълъбово /42.42/, а за “действителна натовареност” – РС Стара Загора /44.94/. С Решение на ВСС от 09.06.2011г. беше закрыта свободната щатна бройка за съдия в РС Гълъбово и за 2013г. той стана най – натоварения съд в окръга по отношение на брой свършени дела, ведно с РС Стара Загора, изпреварвайки и РС Казанлък. Показателите на РС Чирпан и РС Раднево са близки и значително под средните за окръга.

“Натовареност по шат” и “Действителна натовареност” в районните съдилища по отношение на “Свършени дела”

Районен съд	Общ бр. свърш д.	Съдии по шат	Отработени човекомесеци	Действителна натовареност	Натовареност по шат
Ст.Загора	9707	20	216	44.94	40.45
Казанлък	4723	10	119	39.69	39.36
Чирпан	1055	4	37	28.51	21.98
Раднево	1211	4	39	31.05	25.23
Гълъбово	1018	2	24	42.42	42.42
Окръг 2013	17714	40	435	40.72	36.90
Окръг 2012	18821	39	422	44.60	40.22

Стойностите на показателите “Действителна натовареност” /40.72/ и “Натовареност по шат” /36.90/ по отношение на свършените през 2013г. дела за районните съдилища като цяло бележат **намаление спрямо предходната 2012г.** /“действителна натовареност” – 44.60 и “натовареност по шат” – 40.22/.

2.1 Свършени граждански дела в районните съдилища през 2013г.

През 2013г. при свършените граждански дела се наблюдава **намаление спрямо предходните три години**, съответно с: 11% спрямо 2012г., с 14% спрямо 2011г. и със 16 % спрямо 2010г.

Свършените граждански дела по районни съдилища

Районен съд	Свършени граждански дела				
	2010г.	2011г.	2012г.	2013г.	Промяна спрямо 2012 г. в %
Ст. Загора	7665	7671	7197	6190	-14%
Казанлък	3651	3351	3371	3031	-11%
Чирпан	693	698	630	555	-12%
Раднево	897	878	898	793	-12%
Гълъбово	615	568	577	725	+26%
Общо:	13521	13166	12673	11294	-11%

Данните сочат, че най – голямо е намалението за РС Стара Загора /с 14%/ . Другите три районни съдилища също бележат значителен спад: РС Раднево и РС Чирпан от 12% и РС Казанлък – 11%. Единствено РС Гълъбово бележи ръст в броя на свършените граждански дела от 26%.

Отчетен доклад на Старозагорски съдебен район за 2013 година

Следва да се подчертае, че аналогично на постъпилите, сред свършените граждански дела и през 2013г. с **най – голямо дялово участие са делата по чл. 410 и чл. 417 ГПК /Заповедни производства/**.

Най – висок е процентът за РС Казанлък /67%/ , а най – нисък за РС Гълъбово /51%/. **Средно 63% от свършените граждански дела в регион Стара Загора за 2013г. са “Заповедни производства”**. Най – голямо е намалението в броя свършени “Заповедни производства” за РС Раднево /с 24%/ и РС Чирпан /с 23%/. Средно намалението за окръга в сравнение с 2012г е с 20%.

Свършени дела по чл. 410 и чл. 417 ГПК

Районен съд	Бр. свърш. гр. дела	Бр. свърш. дела по чл. 410- 417 ГПК – 2013г.	% от общ бр. свърш. гр. дела	Бр. свърш. дела по чл. 410- 417 ГПК – 2012г.	% изменение спрямо 2012г.
Стара Загора	6190	3900	63%	4971	-22%
Казанлък	3031	2030	67%	2447	-17%
Чирпан	555	343	62%	444	-23%
Раднево	793	475	60%	625	-24%
Гълъбово	725	371	51%	378	-2%
Общо:	11294	7119	63%	8865	-20%

По– голяма част от делата са **свършени до 3 месеца** от образуването им /средно 93%/, като особено добри са резултатите на РС Гълъбово /98%/ и РС Казанлък /96%/. С най – ниски стойности са РС Чирпан /91%/ и РС Стара Загора /92%/. Като цяло, по този показател стойностите на всички районни съдилища са много високи /над 90%/. За сравнение: през 2012г. средно 94% от делата са свършени до 3 месеца от образуването им, като отново с най – добри показатели са били РС Казанлък и РС Гълъбово /97%/

Свършени граждански дела до 3 месеца от образуването им

Районен съд	Бр. свърш. гр. дела	До 3 мес. от образ. им -2013	% от общ бр. свърш. дела	До 3 мес. от образ. им -2012	% от общ бр. свърш. дела
Ст. Загора	6190	5679	92%	6677	93%
Казанлък	3031	2904	96%	3273	97%
Чирпан	555	503	91%	585	93%
Раднево	793	747	94%	857	95%
Гълъбово	725	711	98%	562	97%
Общо:	11294	10544	93%	11954	94%

По отношение на свършените през 2013г. граждански дела **със съдебен акт по същество**, статистическите данни отчитат най – високи стойности през 2013г. за РС Казанлък /91%/, РС Стара Загора и РС Раднево /90%/

С най – ниска стойност на показателя е РС Гълъбово /едва 68%/. Средно 89% от свършените дела през 2013г. са **приключили със съдебен акт по същество**.

За сравнение през 2012г. 92% от приключилите дела са със съдебен акт по същество, като с най – добър показател е отново РС Казанлък /93%/. За разлика от 2013г., през 2012г. показателите на всички районни съдилища са в диапазона 90% – 93%.

Свършени граждански дела със съдебен акт по същество

Районен съд	Бр. свърш. гр. дела	Със съд. акт по с-во 2013г.	% от общ бр. свърш. дела	Със съд. акт по с-во 2012г.	% от общ бр. свърш. дела
Ст. Загора	6190	5550	90%	6577	91%
Казанлък	3031	2770	91%	3122	93%
Чирпан	555	478	86%	569	90%
Раднево	793	715	90%	822	92%
Гълъбово	725	496	68%	530	92%
Общо:	11294	10009	89%	11620	92%

Съвременното ни общество продължава да е особено чувствително към проблемите за домашното насилие, дискриминацията /във всички нейни форми/ и закрилата на детето.

Затова **особен интерес сред гражданските дела** представляват тези по Закона за защита срещу домашното насилие, Закона за защита срещу дискриминацията и Закона за закрила на детето, **на които неизменно правим анализ през последните години**.

Свършените дела запазват стабилни показатели през анализирания четиригодишен период. През 2013г. се наблюдава известно намаление на свършените дела по Закона за защита срещу домашното насилие /60 бр./ спрямо предходната 2012г. /85 бр./.

Увеличен е броят на свършените дела по Закона за закрила на детето /2013г. – 354 бр., 2012г. – 337 бр./

Дела по ЗЗДНасилие ЗЗДискриминацията и ЗЗДетето

Районен съд	Закон за защита с/у домашното насилие		Закон за защита с/у дискриминацията		Чл. 26 и чл. 30 от Закон за закрила на детето	
	Дела за разгл.	Свършени дела	Дела за разгл.	Свършени дела	Дела за разгл.	Свършени дела
Ст. Загора	44	35	2	2	225	213
Казанлък	19	16	1	1	92	82
Раднево	3	2			24	20
Чирпан	5	4			24	21
Гълъбово	3	3			18	18
Общо: 2013г.	74	60	3	3	383	354
Общо: 2012г.	92	85	3	3	379	337
Общо: 2011г.	93	86	2	2	418	369
Общо:2010г.	103	90	2	1	279	248

2.2 Свършени наказателни дела в районните съдилища през 2013 г.

През 2013г. са приключени **6420 бр. наказателни дела** в т.ч. **1856 бр. НОХД** / 2012г. – 1964бр., 2011г. – 1979 бр., 2010г. – 1871 бр./. **Общият брой свършени наказателни дела през 2013г. е с 4% повече спрямо 2012г., с 12% повече спрямо 2011г. и с 18% повече спрямо 2010г. Най – голям ръст бележи РС Раднево /20%/ и РС Казанлък /13%/.** Единствено РС Чирпан бележи намаление от 8% в броя свършени наказателни дела.

Броят на свършените **НОХД** през 2013г. е със **6% по – малък спрямо 2012г. и 2011г.** Единствено РС Казанлък и РС Гълъбово бележат ръст в броя свършени НОХД, съответно с 8% и с 10%. Най – голямо е намалението в РС Чирпан – 20%. Чувствителен спад отбелязва и РС Стара Загора – 11%.

Свършени наказателни дела по районни съдилища

Районен съд	2010		2011		2012		2013		Пром. спр.2012 %	
	Наказ Общо	В т.ч. НОХД	Наказ Общо	В т.ч. НОХД	Наказ Общо	В т.ч. НОХД	Наказ общо	в т.ч. НОХД	Наказ общо	в т.ч. НОХД
Ст.Загора	2796	792	3261	879	3486	931	3517	825	+1%	-11%
Казанлък	1560	582	1326	531	1503	505	1692	545	+13%	+8%
Чирпан	389	203	482	243	545	249	500	200	-8%	-20%
Раднево	365	158	358	165	348	155	418	150	+20%	-3%
Гълъбово	328	136	280	161	266	124	293	136	+10%	+10%
Общо:	5438	1871	5707	1979	6148	1964	6420	1856	+4%	-6%

Отчетен доклад на Старозагорски съдебен район за 2013 година

Голяма част от НОХД са свършени до 3 месеца от образуването им /средно 91%/, като особено добри са показателите на РС Гълъбово /96%/ и РС Чирпан /94 %/. В сравнение с 2012г. показателят бележи ръст – средно 89% от делата през 2012г. са свършени до 3 месеца от образуването им. Със завишени показатели през 2013г. е РС Стара Загора /2013г. – 91%, 2012г. – 89%/ , РС Казанлък /2013г. – 89%, 2012г. – 86%/ и РС Гълъбово /2013г. – 96%, 2012г. – 94%/.

НОХД свършени до 3 месеца от образуването им

Районен съд	Бр. свърш. гр. дела	До 3 мес. от образ. им -2013	% от общ бр. свърш. дела	До 3 мес. от образ. им -2012	% от общ бр. свърш. дела
Ст. Загора	825	749	91%	824	89%
Казанлък	545	485	89%	434	86%
Чирпан	200	187	94%	233	94%
Раднево	150	128	85%	140	90%
Гълъбово	136	131	96%	116	94%
Общо:	1856	1680	91%	1747	89%

По отношение на свършените НОХД приключили с присъда /средно 28% от общия брой свършени НОХД/. Данните за районните съдилища в региона са следните: с най-добри показатели е РС Раднево /33%/ и РС Казанлък /32%/. С най – ниски стойности е РС Гълъбово – едва 22 %. Спад на показателя се наблюдава във всички районни съдилища: РС Стара Загора /2013г. – 27% , 2012г. – 32%/, РС Казанлък /2013г. – 32% , 2012г. – 37%/, РС Чирпан /2013г. – 24% , 2012г. – 30%/, РС Раднево /2013г. – 33% , 2012г. – 35%/ и РС Гълъбово, отбелязващ най – голямото намаление /2013г. – 22% , 2012г. – 38%/. Налице е тенденция към осезаемо намаление на броя НОХД, приключили с присъда в районните съдилища /2013г. – 28%, 2012г. -34%, 2011г. – 36%, 2010г. – 41%/.

НОХД приключили с присъда

Районен съд	Общ брой свършени НОХД	Приключили с присъда 2013г.	% спрямо общия брой свършени дела	Приключили с присъда 2012г.	% спрямо общия брой свършени дела
Ст. Загора	825	225	27%	298	32%
Казанлък	545	176	32%	185	37%
Чирпан	200	47	24%	74	30%
Раднево	150	50	33%	54	35%
Гълъбово	136	30	22%	47	38%
Общо:	1856	528	28%	658	34%

Отчетен доклад на Старозагорски съдебен район за 2013 година

За свършените НОХД със съдебен акт по същество /присъда и споразумение/, които за съдебния окръг са 93%, данните са следните: С най – добри показатели през 2013г. са РС Стара Загора, РС Казанлък и РС Чирпан /94%/. С много близки стойности е РС Раднево /93%/. И този показател бележи намаление спрямо предходната година /2012г. – 95%, 2011г – 93 % и 2010г. – 94%/. Най – голямо е намалението при РС Гълъбово /2013г.–89%, 2012г.–96%/. Със завишени стойности на показателя е единствено РС Раднево /2013г. – 93%, 2012г. – 90%/.

НОХД приключили със съдебен акт по същество

Районен съд	Общ брой свършени НОХД	Със съдебен акт по с-во 2013г.	% спрямо общия брой свършени дела	Със съдебен акт по с-во 2012г.	% спрямо общия брой свършени дела
Ст. Загора	825	774	94%	887	95%
Казанлък	545	512	94%	477	95%
Чирпан	200	188	94%	247	99%
Раднево	150	139	93%	139	90%
Гълъбово	136	121	89%	119	96%
Общо:	1856	1734	93%	1869	95%

През 2013г. е увеличен броят на прекратените и върнати за доразследване дела от районните съдилища. Едновременно с това, показателен е фактът, че през 2013г. /както и през 2012г. и 2011г./ **повече от половината НОХД** във всички районни съдилища са приключили **със споразумение**: РС Стара Загора – **67%**, РС Казанлък **62%**, РС Чирпан – **71%**, РС Раднево – **59%** и РС Гълъбово – **67%**. През 2012г. отново РС Чирпан /69%/ и РС Стара Загора /63%/ са съдилищата с най – висок процент на приключили НОХД със споразумение. През 2013г. **1206 бр. НОХД, или 65% от общо свършените в районните съдилища 1856 бр. НОХД, са приключили със споразумение**. За сравнение: 62% от свършените през 2012г. в районните съдилища НОХД са приключили със споразумение /2011г.– 57%, 2010г. – 53%/.

Тенденцията за **увеличение броя на сключваните споразумения, както на досъдебна, така и в съдебна фаза е особено добре изразена през последните три - четири години**. Това води до по–бързо приключване на делото с краен и окончателен съдебен акт, който е по–стабилен, тъй като представлява постигнато съгласие на всички страни, относно виновността на дееца, вида и размера на наказанието, което следва да му бъде наложено, като същевременно и определението, с което е одобрено споразумението, е

окончателно и не подлежи на обжалване и протест. Приключването на делата със споразумение е един от добрите варианти за приключване на дела от общ характер, доколкото в този случай всички страни по делото са съгласни с така постигнатото споразумение и с неговите последици, като са приели, че изцяло са постигнати техните цели и са удовлетворени интересите както на правосъдието, така и на пострадалите от престъплението, а същевременно и виновният за престъплението е наказан.

Ето защо и без съмнение, фактът на **увеличаване на броя на постигнатите споразумения по дела от общ характер е в полза и интерес на страните в процеса, а така също и на обществото**, доколкото освен **индивидуална превенция**, наказанието има и генерална такава и **създава убеждение в обществото, че виновните лица няма да останат ненаказани и ще понесат наказателна отговорност**. Не на последно място е и обстоятелството, че се спестява и време, и финансови ресурси.

По НОХД са **съдени общо 2167 лица** /2012г. – 2405 лица, 2011г. – 2406 лица, 2010г. – 2416 лица/, а са **осъдени – 2107 лица** /2012г. – 2335 лица, 2011г. – 2381 лица, 2010г. – 2401 лица/, **в т.ч. непълнолетни – 129 лица** /2012г. – 124 лица, 2011г. – 151 лица 2010г. – 192 лица/. През 2013г. в районните съдилища са **оправдани общо 36 лица** или 1.66% от съдените лица /2012г. – 39 лица, 2011г. – 25 лица, 2010г. – 15 лица/.

Най-често наложеното наказание е лишаване от свобода **до 3 години – 1347 лица** /2012г. – 1566, 2011г. – 1583, 2010г. – 1490/. Следва да се посочи, че районните съдилища от региона са наложили през 2013г. наказание **“над 3г. до 15г. лишаване от свобода” на 31 лица** /2012г. – 61 лица, 2011г. – 64 лица, 2010г. – 24 лица/. През 2013г. е намалял броят на **“по – тежките” присъди спрямо 2012г. и 2011г.**

Съдени и осъдени лица за периода 2010г. – 2013г.

Год.	Съдени	Осъдени		До 3г.	Над 3 до 15г.
		Всичко	В т.ч . непълнолетни		
2010	2416	2401	192	1490	24
2011	2406	2381	151	1583	64
2012	2405	2335	124	1566	61
2013	2167	2107	129	1347	31

3. Качество на правораздаване

3.1 По гражданските дела

Като **въззивна инстанция през 2013г. делата за разглеждане в Старозагорския окръжен съд са общо 1168 бр.** /2012г. – 1085 бр., 2011г. –

Отчетен доклад на Старозагорски съдебен район за 2013 година

1153 бр., 2010г. – 1140 бр./, в т.ч. вгрд – **789 бр.** /2012г. – 703 бр., 2011г. – 762 бр., 2010г. – 733 бр./, вчгрд – **379 бр.**/2012г. – 379 бр., 2011г. – 386 бр., 2010г. – 407 бр./.

От тях са **свършени общо 994 бр. или 85% от делата за разглеждане** /2012г. – 959 бр. или 88%, 2011г. – 1041 бр. или 90 %, 2010г. – 976 бр. или 86%/, от които вгрд – **634 бр.** /2012г. – 597 бр., 2011г. – 673 бр., 2010г. – 595 бр./, вчгрд – **360 бр.** /2012г. – 359 бр., 2011г. – 363 бр., 2010г. – 381 бр./.
Несвършените въззивни дела в края на отчетния период са общо 174 бр. /2012г. – 126 бр., 2011г. – 112 бр., 2010г. – 164 бр./, в т. ч. вгрд. – **155 бр. и вчгрд – 19 бр.**

Анализираните данни сочат, че **броят на гражданските дела за разглеждане в ОС Стара Загора като въззивна инстанция запазва относително постоянно ниво през последните години, като през 2013г. е налице увеличение с 8% спрямо 2012г.** Висок е % на свършените въззивни граждански дела спрямо общия брой дела за разглеждане: 2013г. – 85%, 2012г. – 88%, 2011г. – 90% , 2010г. – 86%,, респективно малък броят на останалите висящи в края на отчетния период.

През 2013г. е увеличен броят на обжалваните решения, респективно свършени въззивни граждански дела, на РС Стара Загора /с 18%/ и РС Чирпан /с 25%/. При останалите три районни съдилища е намалял броят на обжалваните решения, респективно броят на свършените въззивни граждански дела. Най – голямо е намалението при РС Раднево /с 46%/.
Като цяло за региона през 2013г. са разгледани със 6% повече жалби по граждански дела в сравнение с 2012г.

Брой свършени въззивни граждански дела за периода 2010г. – 2013г.

Районен съд	Общ брой свършени в.гр.д. 2010г.	Общ брой свършени в.гр.д. 2011г.	Общ брой свършени в.гр.д. 2012г.	Общ брой свършени в.гр.д. 2013г.	% изменение спрямо 2012г
Ст. Загора	352	408	363	428	+18 %
Казанлък	181	182	153	137	-10 %
Раднево	23	44	39	21	-46 %
Чирпан	27	23	28	35	+25%
Гълъбово	10	14	14	11	-21%
Хасково	2	2	-	2	-
Общо:	595	673	597	634	+6 %

От свършените през 2013г. 634 бр. в.гр.д., при 405 бр. или 64 % решението е оставено в сила /2012г.–310 бр., или 52 %, 2011г.–343 бр. или

51%, 2010г.–288 бр. или 48%/. Налице е положителна тенденция към постоянно увеличение на процента на потвърдените решения, особено добре изразена през 2013г. С много нисък процент през 2013г. са изцяло отменените /обезсилени/ решения – едва 12% /2012г. – 15%, 2011г. – 16%, 2010г. – 15%/.

**Качество на въззивно обжалвани решения по граждански дела
за периода 2010г. – 2013г.**

Районен съд	Общ бр. свърш. дела	Решен. оставено в сила	% от общ бр. свърш. дела	Решен. измен.	Решен. отменено изцяло	Решен. обезсилено	Делото прекр.
2010г.	595	288	48%	81	75	14	137
2011г.	673	343	51%	116	64	15	135
2012г.	597	310	52%	93	78	14	102
2013г.	634	405	64%	74	65	13	77

По съдилища данните изглеждат така: РС Стара Загора – 64% , РС Казанлък – 65%, РС Чирпан – 67%, РС Раднево – 51%, РС Гълъбово – 82% и РС Хасково – 50%. **С най – добър показател е РС Гълъбово. От 11 бр. свършени дела: 9 бр. са потвърдени, 1 бр. е изцяло отменено и 1 бр. дело е прекратено.** Трябва да се има предвид, че броят на обжалваните решения на РС Гълъбово, РС Чирпан и РС Раднево е по – малък и дори един брой дело в повече /по – малко/, може да промени съществено процента нагоре /надолу/. **Подобрение в качеството на правораздаването се наблюдава през 2013г в двете най – големи районни съдилища в региона: РС Стара Загора – 64% от обжалваните решения са потвърдени /2012г. – 55%/ и РС Казанлък – 65% от обжалваните решения са потвърдени /2012г. – 50%/.**

**Качество на въззивно обжалвани решения по граждански дела
през 2013 г. по районни съдилища**

Районен съд	Общ бр. свърш. дела	Решен. оставено в сила	% от общ бр. свърш. дела	Решен. измен.	Решен. отменено изцяло	Решен. обезсилено	Делото прекр.
Ст.Загора	428	274	64%	49	45	7	53
Казанлък	137	89	65%	14	15	2	17
Чирпан	21	14	67%	2	2	2	1
Раднево	35	18	51%	9	2	2	4
Гълъбово	11	9	82%	-	1	-	1
Хасково	2	1	50%	-	-	-	1
Общо:	634	405	64%	74	65	13	77

През 2013г. в ОС Стара Загора са разгледани **360 бр. частни жалби**, в които се включват и определения и разпореждания по движението на гражданските и търговските дела, а не само съдебни актове по същество /2012г. – 359 бр./ Намалял броят на обжалваните определения и разпореждания, респективно броят на свършените въззивни частни граждански дела, в РС Стара Загора /с 19%/ и РС Казанлък /с 2 %/. Констатира се увеличение в РС Раднево, РС Чирпан и най – значително – в РС Гълъбово /2013г. – 30 бр. в.ч.гр.д., 2012г. – 9 бр. в.ч.гр.д./. Като цяло обаче броят на разгледаните частни жалби през 2013г. остава без промяна, в сравнение с 2012 г. /2013г. – 360бр., 2012г. – 359 бр./.

**Брой свършени въззивни частни граждански дела
за периода 2010г.–2013г.**

Районен съд	Общ брой свършени в.ч.гр.д. 2010г.	Общ брой свършени в.ч.гр.д. 2011г.	Общ брой свършени в.ч.гр.д. 2012г.	Общ брой свършени в.ч.гр.д. 2013г.	% изменение спрямо 2012г
Ст. Загора	262	248	223	181	-19 %
Казанлък	78	63	89	87	-2 %
Раднево	12	24	26	43	+65%
Чирпан	15	16	12	18	+50%
Гълъбово	12	12	9	30	над 3 пъти
Хасково	2	-	-	-	-
Ивайловград	-	-	-	1	-
Общо:	381	363	359	360	Без промяна

От свършените **360 бр. в.ч.гр.д. 220 бр. или 61% са потвърдени** /2012г.–219 бр. или 61%, 2011г. – 184 бр. или 51%, 2010г. – 213 бр. или 56%,/. И тук е налице положителна тенденция към постоянно увеличение на процента на потвърдените определения и разпореждания, като през 2013г. е запазено нивото от 2012г. Намалява броят на прекратените дела /2013г. – 6%, 2012г. – 10%/, респективно увеличава се този на разгледаните по същество.

Качество на въззивно обжалвани определения по гр.дела 2010г. – 2013г.

Година	Общ брой свършени в.ч.гр.д.	Потвърдени	% от общ бр. свършени в.ч.гр.д.	Отменени	Изменени	Прекратени
2010	381	213	56%	125	6	37
2011	363	184	51%	120	12	47
2012	359	219	61%	94	11	35
2013	360	220	61%	106	12	22

Отчетен доклад на Старозагорски съдебен район за 2013 година

3.2 По наказателните дела

През 2013г. в Окръжен съд Стара Загора делата за **разглеждане** /т.е. останали несвършени дела в края на 2012г. и постъпили през 2013г./ са **412 бр. въззивни дела** /2012г. – 469 бр., 2011г. – 432 бр., 2010г. – 336 бр./. От тях са приключени **356 бр. въззивни дела** /в т.ч. 120 бр. ВНОХД, 40 бр. ВНЧХД 29 бр. ВАНД и 167 бр. ВЧНД/. Потвърдени са присъди /решения/ по 113 бр. дела, изменени присъди /решения/ – по 24 бр. дела, отменени присъди /решения/ – по 31 бр. дела, отменени с произнасяне на нова присъда /решение/ – 5 бр. наказателни дела и прекратени – 16 бр. дела.

За сравнение през 2012г. са приключени 402 бр. въззивни дела /в т.ч. 135 бр. ВНОХД, 40 бр. ВНЧХД, 18 бр. ВАНД и 209 бр. ВЧНД/. Потвърдени са присъдите /решенията/ по 119 бр. дела, изменени присъди /решения/ – по 22 бр. дела, отменени присъди /решения/ – по 30 бр. дела, отменени с произнасяне на нова присъда /решение/ – 9 бр. наказателни дела и прекратени – 13 бр. дела.

Цитираните данни сочат, че **броят на въззивните дела за разглеждане през 2013г. бележи намаление** /2013г. – 412 бр., 2012 г. – 469 бр., 2011г. – 432 бр., 2010г. – 366 бр/. **Намаление бележи и броят свършени въззивни наказателни дела** /2013г. – 356 бр., 2012г. – 402бр., 2011г. – 365 бр., 2010 – 330бр./. **С 9% като цяло са намалели броят на свършените ВНОХД и ВНЧХД в ОС Стара Загора през 2013г.** С 23% са намалели обжалваните присъди, респективно свършените ВНОХД и ВНЧХД, в РС Стара Загора, с 14% – в РС Раднево и със 67% – в РС Гълъбово. За РС Казанлък се наблюдава увеличение от 32%, а за РС Чирпан – от 17%.

Брой свършени ВНОХД и ВНЧХД за периода 2010г. – 2013г.

Районен съд	Брой свърш ВНОХД ВНЧХД 2010г.	Брой свърш ВНОХД ВНЧХД 2011г.	Брой свърш ВНОХД ВНЧХД 2012г.	Брой свърш ВНОХД ВНЧХД 2013г.	% промяна прямо 2012г
Ст. Загора	81	65	94	72	-23%
Казанлък	37	44	41	54	+32%
Раднево	13	9	14	12	-14 %
Чирпан	12	13	12	14	+17 %
Гълъбово	7	12	6	2	-67 %
Елхово	1	5	7	5	-29 %
Сливен	-	-	1	-	-
Пловдив	-	-	-	1	-
Общо:	151	148	175	160	-9 %

Отчетен доклад на Старозагорски съдебен район за 2013 година

През 2013г. се наблюдава известно намаление в броя на потвърдените присъди спрямо общия брой свършени дела – 59% /2012г. – 62%, 2011г. – 51%, 2010г. – 47%/. Все пак намалението е незначително и е само спрямо 2012г. Спрямо 2011г. и 2010г. процентът на потвърдените присъди е значително по – висок. **2013г. е с най – нисък процент на изцяло отменени присъди – 18 % /2012г. – 18.5%, 2011г. – 30%, 2010г. – 23%/. Изменените присъди са 14% от общия брой свършени дела, а прекратените дела – 9%. Изнесените данните говорят за добро качество на правораздаване в районните съдилища.**

Качество на свършени ВНОХД и ВНЧХД за периода 2010г. – 2013г.

Година	Брой свърш дела	Присъда потвърд.	% от бр. свърш дела	Присъда изменена	Присъдата отмен. изцяло		Делото прекратено
					За ново разглеждане	С нова присъда	
2010г.	151	71	47%	21	28	7	24
2011г.	148	75	51%	16	39	5	13
2012г.	175	109	62%	22	25	7	12
2013г.	160	94	59%	23	25	4	14

По съдилища данните, визиращи качеството на правораздаване/потвърдени съдебни актове/, са следните: РС Стара Загора: 69%, РС Казанлък: 48%, РС Раднево: 58%, РС Чирпан: 64%, РС Гълъбово: 50%. **С най – добри показатели е РС Стара Загора.** За анализирания четиригодишен период РС Стара Загора неизменно е с най – висок процент на потвърдени присъди /2012г. – 70 %, 2011г. – 68%, 2010г. – 51%/.

Качество на свършените ВНОХД и ВНЧХД през 2013г. по районни съдилища

Районен съд	Брой свърш дела	Присъда потвърд.	% от бр. свърш. дела	Присъда изменена	Присъдата отмен. изцяло		Делото прекратено
					За ново разглеждане	С нова присъда	
Ст.Загора	72	50	69%	6	8	2	6
Казанлък	54	26	48%	14	11	2	1
Раднево	12	7	58%	-	3	-	2
Чирпан	14	9	64%	2	3	-	-
Гълъбово	2	1	50%	1	-	-	-
Елхово	5	-	-	-	-	-	5
Пловдив	1	1	100%	-	-	-	-
Общо:	160	94	59%	23	25	4	14

Отчетен доклад на Старозагорски съдебен район за 2013 година

През 2013г. 4 бр. ВНОХД са приключили с произнасяне на нова присъда. **Постановена е една оправдателна присъда. Присъдата е обжалвана и потвърдена от ВКС.**

Оправдателни присъди, произнесени на въззивна инстанция

Общ брой произнесени нови присъди	2010		2011		2012		2013	
	ВНОХД	ВНЧХД	ВНОХД	ВНЧХД	ВНОХД	ВНЧХД	ВНОХД	ВНЧХД
Бр.нови присъди	7	-	5	-	4	3	4	-
Бр. оправдателни присъди	2	-	-	-	-	2	1	-

Причините за постановяване на оправдателни присъди – 5 бр. за анализирания четири годишен период 2010г. – 2013г. от въззивният съд са идентични с тези при първоинстанционния съд: **Несъстамерност на деянието, за което е внесен обвинителен акт, недостатъчни доказателства, които да обосновават по несъмнен и безспорен начин обвинението.**

През 2013г. са свършени 29 бр. ВАНД. 66% от обжалваните решения са потвърдени, при 21% – решението е отменено с връщане за ново разглеждане, 3% –решението е отменено с произнасяне на ново решение, 3% решението е изменено и 7% –делото е прекратено. Визираните данни са съизмерими с тези от 2010г. и 2011г. и значително по – добри спрямо 2012г.

Качество на свършените ВАНД за периода 2010г. – 2013г.

Година	Брой свърш. дела	Решение потвърд.	% от бр. свърш. дела	Решение изменено	Решението отмен. изцяло		Делото прекратено
					За ново разглеждане	С нова решение	
2010г.	19	13	68%	1	1	2	2
2011г.	21	14	67%	-	4	2	1
2012г.	18	10	56%	-	5	2	1
2013г.	29	19	66%	1	6	1	2

През 2013г. в ОС Стара Загора са разгледани **167 бр. частни жалби и протести – с 20% по – малко спрямо 2012г. /209 бр./** С 22% са намалели обжалваните определения и разпореждания, респективно свършените ВЧНД, на РС Стара Загора, с 21 % на РС Казанлък и с 24% на РС Раднево.

Ръст се наблюдава в обжалваните определения и разпореждания, респективно свършените ВЧНД, при РС Чирпан и РС Гълъбово. Тъй като броя на обжалваните определения и разпореждания на тези съдилища по

Отчетен доклад на Старозагорски съдебен район за 2013 година

принцип е много малък, минималната промяната в броя, води до голяма промяна в процента.

Брой свършени ВЧНД за периода 2010г. – 2013г.

Районен съд	Общ брой свършени ВЧНД- 2010г.	Общ брой свършени ВЧНД- 2011г.	Общ брой свършени ВЧНД- 2012г.	Общ брой свършени ВЧНД- 2013г.	% изменение спрямо 2012г
Ст. Загора	117	122	143	111	-22 %
Казанлък	28	42	39	31	-21 %
Раднево	17	18	17	13	-24 %
Чирпан	6	11	5	6	+20%
Гълъбово	11	3	3	5	+66 %
Хасково	-	-	2	1	-50 %
Общо:	179	196	209	167	-20 %

По отношение на качеството на свършените ВЧНД 2013г. бележи най – ниски стойности на потвърдените определения и разпореждания в анализирания четиригодишен период – 65%. Занижението на показателя е особено голямо спрямо 2010г. и 2011г. /79%/ и по – малко спрямо 2012г. /72%/. Процентът на изцяло отменените определения и разпореждания за 2013г. е 26%, докато за предходните три години е значително по – нисък /2012г. – 21%, 2011г. – 16% и 2010г. – 16%/

Качество на свършените ВЧНД за периода 2010г. – 2013г.

Година	Общ брой свършени в.ч.гр.д.	Потвърдени	% от общ бр. свършени в.ч.гр.д.	Отменени	Изменени	Прекратени
2010	179	141	79%	29	2	7
2011	196	155	79%	32	5	4
2012	209	151	72%	43	3	12
2013	167	108	65%	44	5	10

В годишния доклад се изнесоха данни и се направи подробен анализ за дейността на районните съдилища през изминалата 2013г. в сравнение с предходните години. Затова казаното до тук ще бъде представено от друга гледна точка, а именно **съпоставка на натовареността и дейността на районните съдилища в региона през изминалата 2013г., с включване на демографски данни за Старозагорска област /население, брой жители на един районен съдия и брой жители на един зает в съдебната система/.**

Най – високи са “нормите на обслужване” за 2013г. /брой граждани от един съдия и брой граждани от един зает в съдебната система/ на РС Казанлък /съответно 10642 и 2217/ и РС Стара Загора /съответно 8153 и 2064/, а най – ниски на: РС Гълъбово и РС Раднево. Над 2 пъти са по – високи стойностите на двата показателя за РС Казанлък в сравнение с тези на РС Раднево.

**“Норми на обслужване” за районните съдилища
в Старозагорски съдебен район /сравнителен анализ/**

Съд	Население	Бр. съдии по щат	Бр. заети в съд. с-ма	1 р.съдия/ жители	1 зает/ жители
РС Ст. Загора	163 058	20	79	8153	2064
РС Казанлък	106 420	10	48	10642	2217
РС Чирпан	30 314	4	22	7579	1378
РС Гълъбово	13 394	2	16	6697	837
РС Раднево	20 079	4	22	5020	913
Обл. Ст.Загора	333 265	40	187	8332	1782

Бюджетните средства за окръг Стара Загора са увеличени през 2013г. спрямо предходната 2012г. със 6%. Цената на 1 бр. свършено дело за първи път през анализирания четиригодишен период е нарастнала /2010г. – 268 лв., 2011г.–260 лв., 2012г.–250 лв. и 2013г. – 281 лв./. През годините, най – ниска е “себестойността” на едно дело в РС Стара Загора и РС Казанлък–около и над два пъти в сравнение с другите три районни съдилища.

**Брой свършени дела, бюджет и “цена на едно дело”
за периода 2010г. – 2013г. в Старозагорски съдебен район**

Районен съд	2010г. Бюджет/ Бр.св. д.	Цена 1 бр свършено дело	2011г. Бюджет/ Бр.св. д.	Цена 1 бр свършено дело	2012г. Бюджет/ Бр.св. д.	Цена 1бр свършен о дело	2013г. Бюджет/ Бр.св. д.	Цена 1бр свършено дело
Ст.Загора	2170652	207	1973935	181	2038885	191	2181635	225
	10461		10932		10683		9707	
Казанлък	13888622	266	1468860	314	1237066	254	1278665	271
	5211		4677		4874		4723	
Чирпан	589680	545	584015	495	560124	477	606606	575
	1082		1180		1175		1055	
Раднево	573362	454	533980	432	557889	448	607966	502
	1262		1236		1246		1211	
Гълъбово	353810	375	339393	400	317761	377	301244	296
	943		848		843		1018	
Окръг Ст.Загора	5076126	268	4900183	260	4711725	250	4976116	281
	15786		18959		18821		17714	

Отчетен доклад на Старозагорски съдебен район за 2013 година

В анализа за натовареността на районните съдилища беше вече констатирано, че през 2013г. РС Гълъбово се приближава и дори изпреварва втория по натовареност съд в региона – РС Казанлък. **През 2013г. увеличената натовареност на РС Гълъбово води до рязко намаление в “цената на едно разгледано дело” /с 22%/.** В останалите четири районни съдилища делата са станали “по – скъпи”. Най – голямо е увеличението за РС Чирпан – 21% /2013г. – 575 лв., 2012г. – 477 лв/ **Средно за окръг Стара Загора ръстът в “себестойността” на едно дело е увеличен с 12%.** Като цяло може да се направи извода, че колкото по – натоварен е един съд, толкова свършените му дела са с по – ниска “себестойност”.

Голяма част от направените по – горе в доклада изводи и констатации по отношение работата на районните съдилища **бяха отчетени и от комисиите на ОС Стара Загора, извършили в началото на 2014г. проверки в районните съдилища.**

Въз основа на Заповед №884/14.12.2013г. на Председателя на ОС Стара Загора бяха проведени тематични проверки от комисии на организацията на дейността на съдиите от районните съдилища, обхващаща календарната 2013г., **по следните направления:**

–Организацията на работата по образуването и насрочването на делата и спазване сроковете, предвидени в ПАРОВАС;

–Каква е дейността на Председателя на съда по осъществяване на контрол за спазване на сроковете за решаване на делата. Прилагат ли Административните ръководители на районните съдилища решението на ВСС по Протокол №20/23.05.2013г., с цел недопускане на нарушения на правото на разглеждане и решаване на делата в разумен срок;

–Проверка за коректността на статистическите данни по основните показатели за движението и решаването на делата, спазване на сроковете за разглеждане, отлагане и решаване на делата;

–Проверка на организацията по публикуване на постановените съдебни актове на сайта на съответния съд.

Комисиите, извършили проверките констатираха следното:

– В Старозагорски съдебен район **е създадена прецизна и ефективна организация на работа,** като се спазват всички нормативни изисквания на ПАРОВАС. Почти всички дела се образуват и разпределят още в деня на постъпването им и веднага се докладват на определените докладчици, които постановяват съответните разпореждания;

– В Старозагорски съдебен район **се прилага решението на ВСС по протокол №20 от 23.05.2013г.** с цел недопускане на нарушаване на правото на разглеждане и решаване на делата в разумен срок, като в някои районни съдилища са издадени нарочни заповеди от Председателя на съда в изпълнение на това решение /РС Казанлък/, в други – не /РС Стара Загора/. **Но там е създадена добра организация по следене и периодична проверка по образуването и движението на делата,** чрез изготвяне на справки за несвършени дела, които периодично се докладват на Председателя на съда.

В законоустановените срокове се изготвят и предават решенията и мотивите на постановените съдебни актове, което допринася за ефективно правораздаване в рамките на законоустановените и разумни срокове. **В редки случаи се констатира произнасяне на съдебни актове, извън тези срокове.**

– При сверяване на статистическите данни по основните показатели за движението и решаването на делата, спазване на сроковете за разглеждане, отлагане и решаване на делата, с действителното движение на делата е **констатирана коректност** /с много малки изключения/ на статистическите данни. Те отразяват действителните дати и действителните действия по образуването, движението и приключването на делата.

– Всички постановени съдебни актове при спазване на изискванията на чл.64 ЗСВ се **публикуват на интернет – страниците** на районните съдилища, до които свободен достъп има всеки гражданин.

С оглед изпълнение на дадените указания в писмо Изх. № 11– 12– 031/25.01.2013 на ВСС и Заповед №65/01.02.2013г. на Председателя на ОС Стара Загора, през 2013г. беше извършена и цялостна проверка по изпълнение на присъдите, постановени от ОС Стара Загора и районните съдилища на територията на съдебния район. Проверката обхваща периода 2010г. – 2012г., като освен книгите за привеждане в изпълнение на влезлите в сила присъди и определения по гл. 29 НПК, беше проверено и администрирането на присъдите по конкретните дела.

Комисиите, извършили проверките са констатирани, че създадената организация за работа в районните съдилища от Старозагорски съдебен район е прецизна и ефективна, като се спазват всички нормативни изисквания за това на ПАРОВАС. В законоустановените срокове са изпълнени влезлите в сила съдебни актове по наказателни дела за проверявания тригодишен период. Спазват се законовите изисквания за съхранение и движение на веществените доказателства, както и за архивиране и съхраняване на делата. Установени са **единични случаи на неспазване на седемдневния срок за изпълнение на влезлите в сила**

съдебни актове по наказателни дела, като причините са: по – късно предадени мотиви към съдебния акт /до няколко дни след влизането му в сила/, забавяне връщането на делото от ОС Стара Загора /ако съдебният акт е обжалван/, подаване на жалба срещу съдебния акт и последващото ѝ връщане от въззивния съд, натрупване на много поредни почивни дни, изпълнение на присъдата, след изчакване да влязат в сила междувременно постановени определения по чл.306 от НПК, отсъствие по болест на съдията – докладчик, или на деловодителя и др;

– Комисията в РС Казанлък е осъществила среща със съдията – докладчик по делата с неизпълнени присъди, поради изтекла давност и съдебния деловодител. Обсъдени са били конкретните причини за допуснатите неизпълнения на влезлите в сила присъди. **Наложило се е мнението, че визирият случай е изключение и че са взети конкретни мерки подобни пропуски да не се повтарят.**

4. Съдебно – изпълнителна служба

Съдебно–изпълнителното производство е с особена значимост, поради обстоятелството, че то се явява частта, с която завършва съдебното производство. Тук интересът почти винаги е голям и всичко това създава голямо напрежение и често конфликтност във взаимоотношенията между съдия–изпълнителите със страните по изпълнителното дело. През последната години традицията за спад в постъпилите/образуваните/ изпълнителни дела беше нарушена и за първи път в сравнение с предните три години се забелязва ръст.

Изводи:

а/ Постъпилите изпълнителни дела през 2013г. – общо 2807 бр., са с 35% повече в сравнение с 2012г и над 2 пъти повече в сравнение с 2011г. и 2010г.

б/ Свършените изпълнителни дела през 2013г. – общо 1851 бр. са с 8% повече от тези през 2012г., с 5 % по – малко от тези през 2010г. и близо 2 пъти по – малко от делата през 2011г. /2013г. – 1851 бр., 2012г. – 1711 бр., 2011г. – 3299 бр., 2010г. – 1955 бр./

в/ Расте броят на останалите несвършени дела в края на отчетния период. – 9847 бр. /2012г. – 8891 бр., 2011г. – 8529 бр., 2010г. – 10480 бр./

г/ Качеството на работата на съдебно – изпълнителните служби е много добра, тъй като минимален брой от обжалваните действия на съдия–изпълнителя са уважени.

Постъпили и свършени изпълнителни дела

Година	Съд	Несвършени дела в началото на отчетната година	Постъпили дела през годината	Свършени дела през годината	Останали несвършени дела в края на отчетната година
2010г.	СРС	5536	397	1068	4865
	КРС	3231	214	462	2983
	РРС	1437	251	245	1443
	ЧРС	1061	135	160	1036
	ГРС	85	88	20	153
ОБЩО:		11350	1085	1955	10480
2011г.	СРС	4865	609	2708	2766
	КРС	2983	181	129	3035
	РРС	1443	203	302	1344
	ЧРС	1036	264	129	1171
	ГРС	153	91	31	213
ОБЩО:		10480	1348	3299	8529
2012г.	СРС	2766	1137	1024	2879
	КРС	3035	477	96	3416
	РРС	1344	79	298	1125
	ЧРС	1171	280	249	1202
	ГРС	213	100	44	269
ОБЩО:		8529	2073	1711	8891
2013г.	СРС	2879	1521	1073	3327
	КРС	3416	784	341	3859
	РРС	1125	249	261	1113
	ЧРС	1202	149	103	1248
	ГРС	269	104	73	300
ОБЩО:		8891	2807	1851	9847

Основните проблеми, свързани със забавянето на движението на изпълнителните дела през изминалата година **не се различават съществено от проблемите, поставени през предходните години.** Отново могат да се сведат до няколко: липса на достатъчно имущество на длъжниците, недостатъчно ефективни способи за изпълнение, формализъм при извършването на определени процесуални действия, затруднение при връчване на призовките за доброволно изпълнение и съответно съобщения за процесуални действия, в това число и връчване на преписи от жалбите.

С ДВ бр. 54/17.07.2012 година бе публикувана промяна в ЗДДС, отнасяща се до включването на ДСИ в кръга на данъчно задължените лица, което налага регистрация по ДДС. В годишните доклади Председателите на районните съдилища отчитат, че тази законодателна промяна е неуспешна и води до сериозни затруднения в дейността на ДСИ, както от организационен, така и от правен характер. В заключение **е констатирана нуждата от спешна законодателна промяна** на ЗДДС. И ако все пак целта е да се изравнят таксите на ЧСИ с тези на ДСИ, този ефект би могъл да се получи с изменение на Тарифата за таксите събирани от СИС.

Събраните суми по изпълнителни дела през 2013г. – 2 326 294.00 лв.
са с 13% повече от тази през 2012г – 2 066 195.00 лв

За СРС – 1 582 840.00 лв.

За КРС – 373 899.00 лв.

За РРС – 133 742.00 лв.

За ЧРС – 137 076.00 лв.

За ГРС 98 737.00 лв.

Общо: 2 326 294.00 лв.

5. Служба по вписванията

През 2013г. в службата по вписванията към РС Стара Загора са разгледани и вписани **общо 14840 акта** – като брой на нивото от 2012г. /2012г. – 14873 акта, 2011г. – 12794 акта и 2010г. – 13244 акта/. В службата по вписвания при РС Казанлък през 2013г. са разгледани и вписани **10045 /ръст от 17%/ акта**, през 2012г. – 8607 акта, през 2011г. – 7740 акта и през 2010г. – 6684 акта. В РС Чирпан също е налице **увеличение /от 11%/ на вписванията**. През 2013г. са разгледани и вписани **6019 акта**, 2012г. – 5419 акта, 2011г. – 4632 акта и 2010г. – 4478 акта В РС Раднево през 2013г. са **извършени вписвания на нивото от 2012г.** /2013г. – 2992 акта, 2012г. – 2992 акта, 2011г. – 3127 акта, 2010г. – 2933 акта/. В РС Гълъбово през 2013г. са разгледани и вписани **общо 1461 акта**, като тенденцията е към **намаляване броя** на издадените удостоверения за тежести, преписи от вписани актове и справки. Причината е същата, както през предходния отчетен период – използването от страна на всички държавни органи, нотариуси и съдебни изпълнители на информационната система “Икар”, посредством която се прави самостоятелна справка с имотния регистър.

Освен с пряката си дейност – вписване на подлежащи на вписване актове – съдиите по вписванията през годината бяха ангажирани и с

изготвянето на множество справки за други държавни органи, банки, граждани, справки по граждански и наказателни дела.

В заключение ще отбележа, че през отчетната година се запазва тенденцията за **добра работа на съдиите по вписванията и следва да се даде много добра оценка**, като през следващата година би следвало да се работи в посока подобряване организацията на работата на всеки един съдия по вписванията, на съдиите по вписванията като цяло и с “Агенцията по вписванията”.

6. Бюро “Съдимост”

В бюро “Съдимост” към РС Стара Загора през 2013г. са издадени общо 17938 бр. броя свидетелства за съдимост /2012г. – 21159 бр., 2011г. – 15465 бр., 2010г. – 15778 бр./, т.е. налице е намаление от 15%. Издадени са още 12287 бр. /2012г. – 13278 бр., 2011г. – 12212 бр., 2010г. – 5473 бр./ справки за съдимост и са въведени 1439 бр. бюлетина за съдимост. В РС Гълъбово са издадени 1501 бр. /2012г. – 1833 бр., 2011г. – 1384 бр., 2010г. – 1282 бр./ свидетелства за съдимост и 541 бр. /2012г. – 499 бр., 2011г. – 580 бр., 2010г. – 517 бр./ справки за съдимост, получени са и са обработени 108 бр. /2012г. – 124 бр., 2011г. – 123 бр., 2010г. – 109 бр./ бюлетини за съдимост, т.е. тук като цяло е налице намаление в обема работа. В РС Чирпан през 2013г. са издадени общо 4361 бр. справки за други съдилища, МВР и Прокуратури и свидетелства за съдимост на граждани /2012г. – 5360 бр., 2011г. – 4780 бр., 2010г. – 5472 бр./ **Налице е намаление в издадените свидетелства за съдимост и служебни справки спрямо 2012г.**

В отчетните доклади на РС– Казанлък и РС – Раднево липсват конкретни данни за дейността на бюрата в съответния съд.

Като цяло за 2013г. се наблюдава намаление на обема работа в бюро “Съдимост” в Старозагорски съдебен район.

През изминалата година не са допуснати никакви забавяния при издаването на свидетелствата и справки за съдимост, а така също и при въвеждането на бюлетините за съдимост, поради което **служителите следва да получат много добра оценка за работата си.**

V. ПРЕДПРИЕТИ МЕРКИ ЗА ПОДОБРЯВАНЕ ДЕЙНОСТТА НА РАЙОННИТЕ СЪДИЛИЩА И ОКРЪЖЕН СЪД. ОРГАНИЗАЦИЯ НА КВАЛИФИКАЦИЯТА НА МАГИСТРАТИ

Повишаването на професионалната квалификация на магистратите и съдебните служители следва да бъде един от основните приоритети при

Отчетен доклад на Старозагорски съдебен район за 2013 година

осъществяване на съдебната реформа. Националният институт на правосъдието продължава да се утвърждава като действаща институция и създаде възможност за текущо професионално обучение на всички магистрати в страната. С влизането на България в Европейския съюз, съдилищата се съобразяват и с практиката на Европейския съд в Люксембург и Страсбург. **Наложително е и през 2014г. съдебната реформа да запази като своя приоритетна област прилагането на правото на ЕС и вземане конкретни мерки в тази област, които да гарантират:**

- Устойчива практика в оценката за съответствие на новото ни законодателство с правото на ЕС;
- Задълбочаване на усилията за постигане на ефективно прилагане на общностните норми

Въпреки наличието на Национален институт на правосъдието, **налага се необходимостта за уеднаквяването на противоречивата съдебна практика на зонално и регионално ниво.** Председателят и съдиите от окръжния съд, в изпълнение задълженията съгласно ЗСВ, следва да продължат да анализират и обобщават своята съдебна практика и практиката на районните съдилища.

На 01.11.2013г. в сградата на ОС Стара Загора се проведе **семинар на тема “Предмет, обект и задачи на съдебната и автотехническа експертиза”**, в който взеха участие магистрати от съдебния район на Старозагорски окръжен съд, разследващи полицаи и адвокати.

С оглед необходимостта от укрепване на професионалната квалификация на магистратите, **намирам, че е необходимо да се работи в следните насоки:**

–Нужно е да се развива капацитета на НИП не само като учебен, но и като изследователски център, като се повиши интеграцията му и сътрудничеството с ВСС;

–Професионалната квалификация на действащите магистрати трябва да се основава на обективни критерии за оценка на качеството на предоставяното обучение, което да се актуализира периодично – в тази връзка е необходимо акцентиране на обучения по право на ЕС, както и върху обучението на съдебната администрация, с цел подобряване качеството на работа с граждани;

– Да се засили сътрудничеството с неправителствения сектор, тъй като той предлага широки възможности, които могат да задоволят част от потребностите на магистратите от професионални обучения

VI. ОРГАНИЗАЦИОННИ И ЗАКОНОДАТЕЛНИ ПРОБЛЕМИ И ПРЕДЛОЖЕНИЯ ЗА РЕШЕНИЕ ЗСВ И ПОДЗАКОНОВИ АКТОВЕ СВЪРЗАНИ С ПРИЛАГАНЕТО

През отчетната година въпреки широко обсъжданите предстоящи промени в основния устройствен закон на съдебната система – ЗСВ – те не станаха факт. В тази връзка направените предложения в предходния отчетен доклад /за 2012г./ за законодателни промени в ЗСВ продължават да бъдат актуални и ги поддържам.

1. С решение по протокол № 51/18.12.2013г. ВСС на основание чл. 342, ал. 1 ЗСВ прие нов Правилник за администрацията в съдилищата /обн. ДВ, бр. 8 от 28.01.2014 г./

С този нормативен акт ВСС преуреди част от материята, касаеща съдебната администрация, образуването и движението на делата, даде законодателен отговор на някои спорни въпроси, свързани с администрирането на делата и регламентира определени отношения, наложили се в практиката на съдилищата.

С новоприетият Правилник за администрацията в съдилищата се запазва деленето на администрацията на обща и специализирана. **Завишават се изискванията към съдебните служители за заемане на длъжности от общата администрация /административен секретар – чл. 9, ал. 2 и съдебен администратор – чл. 4, ал. 2/ и се прецизираха функциите и правомощията на специализираната администрация – най – вече на съдебните деловодители /чл. 38/ и съдебните секретари /чл. 52, ал. 1/.**

Съвсем удачно са променени етапите на атестиране на съдебните служители /междинната среща отпада и етапите на атестиране са два – чл. 158, ал. 1/ и показателите при атестирането /чл. 160, ал. 2/.

Особено внимание и подкрепа заслужават разпоредбите на чл. 85, ал.1 и ал.3. Вписването в деловодните книги, в това число и резултата от крайния съдебен акт, е задължение на съдебен служител, а не на съдия.

Следователно магистратът е освободен от изпълнение на технически дейности по вписване в деловодни и срочни книги, а тази дейност е прехвърлена изцяло на съдебната администрация. Макар и изрично да не е посочено в ПАРОВАСАС, контролът по коректното вписването на резултата от всяко дело, остава задължение на докладчика.

Правилникът за администрацията в съдилищата въвежда воденето и на регистър на изпълнителните листове, издадени за държавни такси и суми и присъдени в полза на съдебната власт – чл.39, ал. 1,

т. 12 .Същият дава възможност да се проследи и какви суми са присъдени в полза на съдебната власт, кога са издадени изпълнителни листове и събираемостта. В тази връзка е и разпоредбата на чл. 104, по силата на която издадените изпълнителни листове в полза на съдебната власт, ще се изпращат за изпълнение в НАП. Именно спорът разноските в полза на съдебната власт какъв вид вземане са /публично, или частно държавно/ създаде сериозно затруднение през годината, кой орган да събира тези вземания.

2. Вниманиe заслужава създадената в края на 2012г. гл. трета “а“ от ЗСВ /ДВ 50/2012г., в сила от 01.10.2012г./, въвеждаща разглеждането на заявление срещу нарушаване правото на разглеждане и решаване на делото в разумен срок и приетите през 2013г. от ВСС във връзка с това решения. Подробно Законодателят описва начините и реда, по които следва да се разглеждат заявленията на граждани и юридически лица срещу актове, действия или бездействия на органите на съдебната власт, с които се нарушава правото им на разглеждане и решаване на делото в разумен срок. В тази връзка бяха приетите решения на ВСС по Протокол №20/23.05.2013г. и Протокол №47/28.11.2013г. ВСС направи подробен анализ и прие данните от ИВСС по Глава трета “а” от ЗСВ за установените нарушения на правото на разглеждане и решаване на делата в разумен срок за периода 01.04.2013г. – 30.09.2013г., прие и отчета на Министъра на Правосъдието, относно постъпилите заявления и изплатените обезщетения по реда на глава трета “а” от ЗСВ за периода 01.07.2013г.–30.09.2013г., детайлно разгледа констатираните от Инспектората към ВСС случаи на нарушаване правото на разглеждане и решаване на делото в разумен срок за периода 01.04.2013г – 30.09.2013г. Административните ръководители на съдилищата в двумесечен срок информираха ВСС за предприетите в тази насока мерки, с изготвени обобщени доклади от извършените проверки.

3. С Решение на ВСС по Протокол № 44/13.11.2013г. се промени изцяло единния формуляр, който следва да се попълва при атестирането на съдия, прокурор и следовател. Тази промяна цели усъвършенстване на процедурата при атестиране и до някъде този ефект ще бъде постигнат. Безспорно е обаче постигнатото забавяне на процедурите, чрез попълване на нови и стари формуляри, неизяснени критерии от страна на различните ПАК и губене на излишно време.

Промяната на едииния формуляр се явява закономерен резултат след значителните стъпки, намерили израз в промените в ЗСВ, направени с ДВ бр. 50/2012. Процедурите за атестиране и назначаване на магистрати станаха по-отворени за обществеността и се наблюдават по-

настойчиви усилия за преодоляване на някои от проблемите, пред които е изправена съдебната власт.

4. На 14.06.2013г. влязоха в сила поредните изменения в Закона за Държавна агенция "Национална сигурност". Чрез преходни и заключителни разпоредби на същия закон бяха извършени промени и в НПК, в Закона за МВР и в някои други закони, имащи отношение към правоохранителната система на държавата. Закрита бе Главна дирекция "Борба с организираната престъпност" в структурата на МВР. Всички дейности на ГДБОП бяха поети от ДАНС. **Чрез промените в НПК се възлага на ДАНС да извършва разследване на всички престъпления, свързани с възложените по закон дейности на агенцията.** Разследването се извършва от разследващи агенти, които се определят от председателя на Държавната агенция "Национална сигурност". **Не са посочени конкретните текстове от Наказателния кодекс, по който ДАНС ще разследва.** Това създава огромни възможности за интерпретации от всякакъв характер. **Законът не изяснява по какъв начин ще бъдат довършени започнатите досъдебни производства.** **Промените създават прецедент в законодателната практика,** разследването по НПК да се възлага посредством изброяване на дейностите, които извършва една структура, в случая ДАНС, а не чрез конкретно изброяване на съответните текстове от НК.

VII. ПО ПРАВОПРИЛОЖЕНИЕТО НА НЯКОИ ТЕКСТОВЕ ОТ ВЛЕЗЛИТЕ В СИЛА ИЗМЕНЕНИЯ В МАТЕРИАЛНИТЕ И ПРОЦЕСУАЛНИТЕ ЗАКОНИ

Постигането на справедлив, бърз и ефективен процес е предпоставка за повишаване нивото на обществено доверие към съдебната власт. Законодателните промени в НК, НПК и ГПК са положителни стъпки, въпреки че е различна степента на положителната оценка за ефекта от тяхното прилагане. Както по отношение на ГПК, така и на НПК, се наблюдават **изводи за неефективност** на някои от процесуалните институти. Затова е **не само необходимо, но и задължително да се направи анализ и оценка** за въздействието на промените в процесуалните закони, с оглед тяхното правоприложение в практиката.

1. Наказателни дела /НК и НПК/

През отчетната 2013г. се наблюдаваше **относителна стабилност в двата основни нормативни акта – НК и НПК,** отнасящи се до

правораздаването по наказателните дела. **2013г. приключи без да бъдат реализирани така широко обсъжданите реформи в НК.**

Текущите дебати относно **реформата на НК** имат за цел да приключат продължителните дискусии по първия проект на закон, като през януари в Парламента беше внесено предложение. **Новият кодекс би следвало да въведе важни подобрения. Следва да се отбележи обаче, че реформата на редовно изменяния НК от 1968г. ще бъде от полза, но тя следва да бъде част от по-широк подход в областта на наказателното правосъдие и да бъде подложена на задълбочено обсъждане с практикуващите в областта и гражданското общество.**

Процесът на синхронизиране на българското законодателство с европейското продължи да намира отражение в измененията на НК и през отчетната 2013г. В съответствие с директива 2011/36 на Европейския парламент и съвета от 05.04.2011г., относно предотвратяване и борбата с трафика на хора и защита на жертвите, с ДВ бр. 84/2013 г. законодателят **въведе квалифицирани състави в случаите на пострадали от трафик, с цел отнемане на телесни органи и тъкани – чл. 116, ал. 1 т. 8 А, чл. 131, ал. 1 т. 8 А, чл. 159 А от НК.**

Изключително високата степен на обществена опасност на престъпленията, свързани с трафик на хора, **оправдават завишени наказания и разширените предели на отпадане на наказателната отговорност за жертвите от трафика в чл. 16 А от НК.**

Завишената степен на обществена опасност и зачестилите случаи на престъпления против медици и учители станаха повод за **законодателна промяна /ДВ бр. 61/13 г./, насочена към засилване на наказателната репресия, чрез завишаване на санкциите – въвеждат се квалифицирани състави на престъпленията за случаите, когато пострадали са медицински специалисти, или учители /възпитатели/ - чл. 116, ал. 2 и чл. 131, ал. 2 НК.**

На фона на създадената предизборна обстановка с ДВ бр. 17/2013г. законодателят, чрез въвеждане на минимум, завиши санкцията за престъпленията по чл. 167, ал. 3 НК, с цел по-добра защита и превенция на изборните права. Тази законодателна промяна в материалния закон намери отражение както в процесуалния закон /в чл. 172, ал. 2 НПК се дава възможност да се използват СРС и за разследване на престъпления, свързани с изборните права и провеждането на избори/, така и в специалния закон – ЗСРС.

В съответствие с настъпилите структурни и законодателни промени отнасящи се до **службите за сигурност и в МВР с ДВ бр. 52/2013**

г. законодателят разшири кръга на разследващите органи и функции по разследването бяха предоставени на Агенти от ДАНС – чл. 52, ал. 1 т. 2, чл. 71, ал. 4, чл. 194 А от НПК.

С цел ускоряване на наказателния процес на досъдебното производство и за да се защитят правата на обвиняемите **бяха съкратени сроковете на максимално допустимото задържане на обвиняемите по МН “Задържане под стража” /чл. 63, ал. 4 НПК / и се създаде нова Глава 26 в НПК /чл. 368, чл. 369 НПК/, която дава възможност на обвиняемите, след изтичане на определен срок, да правят искане до съда за разглеждане на делото, а при неизпълнение на указанията, дадени от съда на органите на досъдебното производство, да се прекратява наказателното производство. Тази законодателна промяна с ДВ бр. 71/13 г. следва да бъде разгледана като стимул за бързина и ефективност в наказателния процес на предварителното производство, поради което следва да намери подкрепа и да се оцени като позитивна.**

На общественото внимание в последно време непрекъснато се поставя и още един въпрос – **справедливостта и целите на правосъдието при съкратените производства, срещу разбирането за справедливост и ценности в обществото.** На везните са поставени от една страна обществения интерес от наказване на престъплението със съответно наказание, а от друга – интересите на правосъдието от бързи и не скъпи процеси. Прави впечатление **все по острата реакция на обществото срещу присъдите, постановени от съда при провеждане на диференцираната процедура по реда на глава 27 от НПК, в които случаи, с оглед предвидената смекчена отговорност на подсъдимите, се налагат наказания, явно неудовлетворяващи обществото, от гледна точка на общоприетия критерий за справедливост. Обществена критика се отправя към присъдите за извършени престъпления по транспорта, при които има причинен тежък резултат – смърт на едно или повече лица. Дългогодишната тенденция в практиката на съдилищата, не само в региона, а и в цялата страна, да бъдат налагани условни наказания, включително при причинена смърт, като резултат от ПТП, сочи за негативна оценка от обществото.** Все по настойчиви са призивите за **промяна на законодателството, както в неговите материално–правни разпоредби от особената част на НК в тяхната санкционна част, така и досежно възможността за провеждане на съкратено следствие при внесено обвинение за престъпление по транспорта /54% за ОС Стара Загора през 2013г./.** Тази тема не е останала встрани и от обсъжданите актуални въпроси в ОС Стара Загора.

Продължават проблемите с **вещите лица при наказателните дела.**

От една страна липсват компетентни специалисти, което е проблем при критериите за подбор и вписване в списъците за вещите лица. Подходът е чисто формален и при изпълнени изисквания включени в чл.13 от Наредба №3/2012 год. на М-ра на правосъдието за вписването, квалификацията и възнагражденията на вещите лица, обикновено лицето се включва в списъците. Оказва се, че само наличието на съответна квалификация и специалност, не гарантира изготвяне на качествени заключения.

При сегашните бюджети на съдилищата се стига в определени случаи до нелицеприятни и нелепи ситуации, свързани с претендирани възнаграждения от вещи лица. **Преди време се обсъждаше създаване специален закон за вещите лица. Намирам, че сегашната ситуация показва наложителността на такъв закон,** който аналогично на Закона за правната помощ да освободи от допълнителни задължения и без това крехкия бюджетен баланс на всеки отделен съд.

2. Граждански дела /ГПК/

Стабилност се наблюдаваше и в нормативните актове свързани с правораздаването по гражданските дела. Въпреки това обаче възникнаха и някои затруднения, свързани с правоприлагането на действащите. Част от тях бяха поставени и разглеждани в предходните отчетни доклади.

С оглед **необходимостта от конкретни идеи за промени** в гражданското законодателство, констатациите през 2013г. в ОС Стара Загора и районните съдилища, относно ГПК са в няколко насоки.

2.1 Проблеми констатирани в ОС Стара Загора относно ГПК и правоприлагането по отношение на гражданските дела. Идеи за промени в законодателството

–ПО ДЕЛАТА ЗА ОСИНОВЯВАНЕ

а/ Забавената законова процедура за размяна на книжата по общия ред на чл.131 ГПК, с изчакване на едномесечния срок за отговор, поради липса на възможност за "бързо производство" по чл.310, т.5 ГПК и непосочването на това производство в Част трета "Особени искиви производства" на ГПК.

б/ Невъзможност да се назначават задължителните по закон особени представители–адвокати на осиновяваните деца по Закона за правната помощ /ЗПП/, а по общия ред–след предварително внасяне на сумите като депозити от молителите.

– Идеите за промени в законодателството по отношение на гражданските дела, гледани в окръжен съд, са в следните насоки:

а/ Включване на нова Глава 26а или 27а "Осиновяване" в Част трета "Особени иски производства" на ГПК във връзка с кратките 14-дневни срокове по чл.97, ал.1 и чл.98, ал.2 СК.

б/ Изрично записване в Глава 25 "Бързо производство" в чл.310, т.5 /новата т.6/ ГПК/2008г./ и на делата за осиновяване и за поставяне под запрещение във връзка с чл.97, ал.1 и чл.98, ал.2 СК

2.2. Проблеми констатирани в ОС Стара Загора, относно ГПК и правоприлагането по отношение на търговските дела. Идеи за промени в законодателството

Налице е противоречива практика относно определяне на държавната такса по иска по чл. 135 от ЗЗД. Според едно от становищата цената на този иск се формира като $\frac{1}{4}$ от данъчната оценка /чл. 71 ал. 2 от ГПК/, а според другото, искът е облигационен и цената на иска се определя от данъчната оценка /чл. 69 ал. 1 т. 4 вр. т. 2 от ГПК/.

Двойната размяна води до забавяне насрочването на делата в съдебно заседание и до излишно натрупване на факти и обстоятелства, които са извън спорния предмет. Целесъобразно и оправдано е **разпоредбите за двойната размяна при търговските дела – първа инстанция, да бъдат отменени и тези дела да се разглеждат по общия исков ред, с единична размяна на книжа.**

Необходимо е да се уреди въпроса: след като е извършена размяна на книжа при заведен частичен иск, следва ли да се извършва такава размяна на книжа и при завеждане на иска за остатъка от претендираното вземане. Следва ли да се извършва двойна размяна на съдебни книжа и при предявяване на насрещен или обратен иск.

Налице е законодателна празнота при разглеждане на възражението по чл. 423 от ГПК, тъй като не е предвидено в закрито, или открито съдебно заседание се разглежда, **какъв е вида на крайния съдебен акт – определение или решение.**

От съдебната практика се наложи разширяване на кръга на подлежащи на обжалване действия на съдебен изпълнител, както от длъжника, така и от взыскателя /например обжалване на оценка на имот/, без да е изрично предвидено в чл. 435 ГПК. Следва да се извърши законодателна промяна в тази насока, като се регламентира конкретно всяко подлежащо на съдебен контрол действие.

По отношение на производствата по несъстоятелност:

а/ **Съгласно чл. 613а ТЗ** постановените от окръжните съдилища решения по посочените текстове от ТЗ подлежат на обжалване по общия ред на ГПК – **в двуседмичен срок** пред съответния апелативен съд, а съгласно чл. 633 от ТЗ решенията по чл. 630 и чл. 632, както и решението, с което се отхвърля молбата, **подлежат на обжалване в 7-дневен срок** от вписването в търговския регистър, **респективно от датата на съобщаването. Налице е противоречие, относно срока на обжалване. Същото се отнася и за предвидения срок за обжалване по чл. 613а, ал.3 ТЗ.**

б/ **Законодателят не е посочил изрично, кога подлежи на вписване и обявяване в търговския регистър всеки акт на съда по несъстоятелност, в различните фази на производството.**

в/ В практиката на ОС Стара Загора и през 2013г. бе констатирано, че **се увеличава броя на производствата, инициирани по молба на длъжника, при което не следва по реда на чл. 629, ал. 1, изр. 1 от ТЗ, съдът да се произнася незабавно в закрито заседание, а следва, както и при състезателното производство, съдът да има възможност да назначи икономическа експертиза и да събере необходимите доказателства, за да се прецени, дали по отношение на съответния търговец са налице предпоставките за откриване на производство по несъстоятелност. Експертизата е необходима, за да се изясни финансовото състояние на длъжника, както и да се установят по счетоводни данни всички кредитори на длъжника, които съгласно чл. 629б ТЗ, да бъдат задължени да предплатят начални разноски за производството по несъстоятелност. Процента на дела образувани по молба на длъжника е много по-висок от тези, образувани по молба на кредитор.**

г/ **Много често възникват проблеми във връзка с разноските по производството по несъстоятелност. Налице са дела, по които длъжникът е обявен в несъстоятелност и следва да се водят отменителни иски, като кредиторите не заплащат разноски за воденето на тези иски. В такъв случай следва ли, когато кредиторите не желаят да приключи производството по несъстоятелност и желаят да се водят отменителни иски, а не заплащат разноски, да се приложи разпоредбата на чл. 632 ал.5 ТЗ, като преди това съдът е указал да предплатят разноски по реда на чл. 629б ТЗ.**

д/ **Следва да се усъвършенстват правилата за продажбата чрез пряко договаряне по реда на чл. 718 ТЗ, като се създаде по-подробна уредба по реда и начина на извършване на тази продажба.**

е/ **Да се определят точни критерии при определяне на началната дата на неплатежоспособност, от която произтичат съществени правни последици за субектите в и извън производството по несъстоятелност.**

В заключение – следва да се извърши **цялостна реформа на производството по несъстоятелност, тъй като в момента производството е бавно и неефективно**, правят се огромни разноси по движението на делата, вместо да се удовлетворяват вземанията на кредиторите. Следва синдиките да носят по-голяма отговорност, като им се предостави по – голяма самостоятелност.

2.3. Проблемите, констатирани в годишните отчетни доклади на районните съдилища в региона, относно ГПК и правоприлагането му в практиката. Идеи за промени в законодателството

– ГПК

От променените норми в ГПК в края на 2012г., които влязоха в сила от 01.01.2013г., **наложително е да се обърне внимание на чл. 487, ал. 2 от ГПК, а именно обявленията за публична продажба да се публикуват и на интернет страницата на окръжния съд по местоизпълнението. Следва да се отбележи, че тези актове се публикуваха и до сега на интернет страниците на районните съдилища, с цел публичност и прозрачност на работата на държавния съдебен изпълнител.**

Създаде се изцяло нов член 450а от ГПК, който регламентира електронен заповест върху вземане на длъжника по сметка в банка, чрез заповестно съобщение от съдебния изпълнител в електронна форма, подписано с квалифициран електронен подпис, изпратено по електронен път, чрез Единна среда за обмен на електронни заповести. С тази норма следваше от 01.01.2013г. банковите сметки на длъжници да могат да бъдат заповестирани по електронен път. Това ще спести време и разноси. Електронният заповест е в интерес и на кредиторите, и на длъжниците, а и на самите банки, като трети задължени лица, но все още не е утвърдена Единната среда за обмен на електронни заповести.

С промяната на чл. 520 от ГПК /в сила от 01.01.2014 г./ се регламентира основната разлика между установения режим на принудително изпълнение срещу държавата и общината. Прямо държавата принудително изпълнение е изключено във всички случаи, докато по отношение на общината принудителното изпълнение е невъзможно единствено във връзка със средствата по банковите им сметки, постъпили като субсидия от републиканския бюджет и новата ал. 2 на чл.520 ГПК, с която не се допуска и изпълнение върху

средствата от Европейския съюз и по други международни програми и договори на общините. Смисълът на това правило се състои в това, че посочените средства, постъпващи като субсидия от републиканския бюджет, са необходими на общините за осъществяване на техните публично–правни функции. По отношение на имуществото – частна общинска собственост принудително изпълнение е възможно и то се осъществява по общите правила на изпълнителния процес, установени в ГПК.

Проблеми относно ГПК и правоприлагането му в районните съдилища:

а/ Проблеми в практиката възникват относно начина на определяне **размера на възнаграждението на особения представител по чл. 47, ал.6 от ГПК** – дали това следва да става по реда на Наредба №1 от 09.07.2004г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения, или по реда на **Наредбата за заплащането на правната помощ. Този въпрос отчасти бе разрешен с Тълкувателно решение № 6/2012 г. на ОСГТК на ВКСП**, относно случаите, в които разноските за назначения особен представител се поемат от ищеца. Остава спорно обаче, по кой ред следва да се определят разноските за възнаграждение на особения представител, когато разноските се поемат от държавата на основание чл.83, ал.3 от ГПК.

б/ **Сериозни затруднения възникват по делата, разглеждани по реда на гл. 25–та “Бързо производство”, с оглед кратките срокове, предвидени за извършване на определени процесуални действия.** Разпоредбата на чл. 312, ал.1 ГПК изисква насрочването на делото да се извърши в деня на изтичане на срока за отговор на исковата молба. Много често обаче отговорите се подават по пощата и постъпват в съда няколко дни след изтичане на срока за отговор, което налага допълнително произнасяне на съда по направените в тях искания. **Затова е удачно да се предвиди произнасянето по чл. 312 от ГПК да става в определен срок /напр. 3-дневен/ от изтичане на срока за отговор на исковата молба.** Освен това предвиденият в чл. 312, ал.1, т.1 от ГПК **триседмичен срок за насрочване на делото е недостатъчен за връчване на разпорежданията на съда по чл. 312, ал.3 от ГПК**, когато страните живеят в населени места, отдалечени от седалището на съда. Много често, към дата на откритото заседание, срокът по чл.312, ал.2 от ГПК не е изтекъл, което води до отлагане на делото и обезсмисля предвиденото от законодателя бързо насрочване.

в/ **Проблеми възникват при връчването на длъжника на заповед за изпълнение въз основа на документ по чл.417 ГПК.** В значителен брой случаи самият кредитор не предоставя на съдебния изпълнител екземпляр от заповедта за незабавно изпълнение, поради което на длъжника се връчва

покана за доброволно изпълнение. В практиката обаче е спорно дали едно такова връчване е редовно, съобразно разпоредбата на чл.54 ГПК.

г/ Спорен в практиката е и въпросът до кой момент е допустимо съдът да проверява местната подсъдност по чл.411, ал.1 от ГПК и при проверката, следва ли да се изхожда единствено от твърденията на заявителя в заявлението, или може да се вземат предвид други документи по делото, включително справки от Национална база данни “Население”. Според едното разбиране не е допустимо да се проверява подсъдността, след като веднъж е издадена заповед за изпълнение. Според другото становище неистинността на твърдението на заявителя, относно постоянния адрес на длъжника, може да стане известна на съда едва в процеса на връчване на заповедта за изпълнение, поради което служебно задължение на съда е да извърши проверка на подсъдността по чл.411, ал.1 ГПК. Да се възприеме становището, че съдът не може да следи за подсъдността по чл.411, ал.1 ГПК, след издаването на заповедта, би означавало да се даде възможност на недобросъвестни заявители да си избират съда, който ще сезират, посочвайки адрес на длъжника в неговия район. Не са редки случаите, в които при връчването на заповедта се установява, че длъжникът никога не е имал нито постоянен адрес, нито настоящ адрес в района на сезирания съд.

д/ Съдебната практиката е изключително разнообразна и противоречива по въпроса: какво следва да съдържа извлечението от счетоводни книги на банките по чл. 417, т.2 ГПК и какви други документи следва да бъдат представени от банката – заявител за установяване на вземането. В някои случаи се приема, че е достатъчно в извлечението да е установен размера на вземането и евентуално датата на обявяване на предсрочната изискуемост, а в други случаи се поставят специални изисквания към формата и съдържанието на извлечението – да бъде подписано от определени лица, да удостоверява в хронологичен ред първоначалния размер на кредита, настъпилите изменения в резултат на плащанията, изпадането на забава на длъжника и др. Освен това дискуссионен е въпросът, когато длъжникът е починал и заявлението за издаване на заповед за изпълнение, въз основа на извлечение от счетоводни книги, е насочено срещу неговите наследници по закон, необходимо ли е заявителят да представи освен извлечението от счетоводни книги и доказателства за приемане на наследството, както и за размера на наследствените дялове.

–СЕМЕЕН КОДЕКС

При разглеждане на делата за развод сериозни трудности възникват в случаите, когато от брака има ненавършили пълнолетие деца, които не живеят в района на сезирания съд. Съобразно чл.15 от Закона за закрила на детето, като страна по делото следва да бъде конституирана дирекция “Социално подпомагане” по настоящия адрес на детето, която да изпрати представител, респективно да представи доклад. Освен това социален работник от тази дирекция следва да присъства и при изслушването на детето от съда. Не са редки случаите, когато децата живеят в населени места, отдалечени от седалището на сезирания съд, поради което връзката на съда със съответната дирекция “Социално подпомагане” е затруднена. В някои случаи местоживеенето на децата се променя в хода на делото, което налага призоваването на друга дирекция “Социално подпомагане”. Тези обстоятелства забавят разглеждането на делото и дори произнасянето по привременните мерки, което не е в интерес на децата. За да се избегнат посочените усложнения е по-удачно местната подсъдност на делата за развод да се обвърже с настоящия адрес на децата, както е по делата за родителски права, или да се предвиди призоваване дирекция “Социално подпомагане” в седалището на сезирания съд.

–ЗАКОН ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

След приемането на новата т.9 на чл.29 от Закона за закрила на детето, предвиждаща прекратяване на настаняването извън семейството при промяна на обстоятелствата, на практика всяко преместване на детето от една специализирана институция в друга е съпроводено с прекратяване на настаняването. В тези случаи решението на съда включва два диспозитива: за прекратяване на настаняването в досегашната специализирана институция и за настаняване в новата специализирана институция. Срокт за обжалване на решението за настаняване обаче е 7-дневен, а срокът за обжалване на решението за прекратяване на настаняването не е уреден в Закона за закрила на детето, поради което се прилага предвиденият в ГПК двуседмичен срок. За да се избегнат практическите трудности, които могат да възникнат, поради различното влизане в сила на отделните части на решението, е удачно сроковете за обжалване на решенията по чл.28 и по чл.30 от Закона за закрила на детето да бъдат уеднаквени.

През 2013г. ОС Стара Загора затвърди и доразви образа си като отговорна и високо професионална институция, затвърди достойно място в системата на съдебната власт и показа със своята работа на обществото, че е

Отчетен доклад на Старозагорски съдебен район за 2013 година

създаден ефикасен работещ механизъм за подобряване на съдопроизводствения процес.

През 2014г. приоритети, които ще ни водят в ежедневната ни работа са:

- Повишаване качеството на правораздавателната дейност и административното обслужване;
- По – голяма информираност на гражданите в осигуряване на достъпна и разбираема информация за работата на съда;
- Активно участие в процеса на утвърждаване авторитета на съдебната система и в частност на нашата институция;

Това ще позволи не само да усъвършенстваме работата си, но и при необходимост, да коригираме действия или политики.

ОС Стара Загора и районните съдилища от съдебния окръг са важна и неделима част от съдебната система в Република България. По щатно разписание, по брой на работещите в съдилищата магистрати и съдебни служители, като съдебен район, той е сред най – големите в страната. Тук работят магистрати с високи нравствени и професионални качества, с богат професионален и житейски опит и с отлични правни познания, които се трудят мотивирано и с чувство за отговорност, като непрекъснато дават своя принос за повишаване на доверието на гражданите в съдебната власт, както и за осъществяването на реформата на съдебната система.

От години, ние последователно се стремим да прилагаме стандарти за ефективно администриране процеса на правораздаване, за модерно и високотехнологично обезпечаване на достъпа до делата и информацията, за публичност, безпристрастност и предвидимост.

Постигнатите резултати през отчетната 2013 год . са повод за удовлетвореност за магистратите и съдебните служители. Въз основа на цялостния анализ на дейността на ОС Стара Загора и районните съдилища от региона през 2013г., може да се направи извода, че през отчетния период съдилищата и работещите в тях магистрати и съдебни служители се трудиха мотивирано, професионално и с чувство за отговорност и въпреки немалкото трудности, които трябваше да преодоляват, постигнаха много добри резултати при насрочването, разглеждането и решаването в предвидените от закона срокове на различните по своя характер дела. **Укрепването на правоприлагащия капацитет на съдебната система, утвърждаването на принципите на прозрачност и безпристрастност в работата на ОС Стара Загора, подобряване на административната дейност на съда и**

повишаване на общественото доверие в институцията, са само част от целите, стоящи пред магистрати и съдебни служители, през настоящата 2014г.

Поздравявам всички съдии и съдебни служители от съдебния район на ОС Стара Загора за ползотворната им работа през изминалата година и им пожелавам през 2014г. да реализират още по-добри професионални успехи.

**Административен ръководител
Председател
на Окръжен съд Стара Загора**

/Тоньо Тонев/